3833

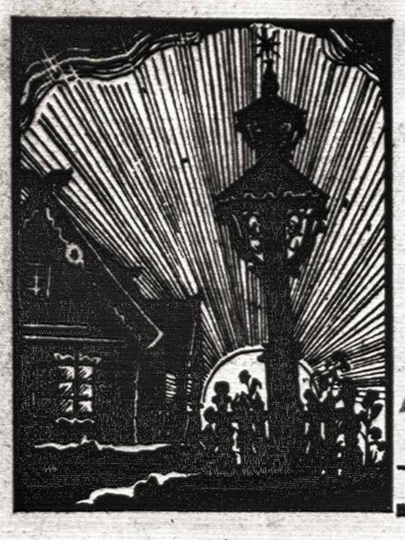

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

The Lights of Homeland
Lithuanian Weekly
Published by the Lithuanian R.C. Cultural Society of Canada
Authorized as Second Class Mail Post Office Department Ottawa

SAVAITRAŠTIS
Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija
941 Dundas St. W., Toronto

Nr. 44 (97) TORONTO, Ontario, 1951 m. Lapkričio (November) mėn. 1 d. Kaina 10¢

VĖLINĖS

Mūsų poetas Pr. Vaičaitis žmogaus gyvenimą lygina su saule. Ir tikrai, žmogus lyg saulė pakyla gyvenimui, dažnas pasiekia gyvenimo vidurdienį, o paskui su poetu skundžiasi: "Gyvenimo mano saulutė jau leidžias, kas kartą šešėlis ilgyn ir ilgyn". Saulė nusileidžia ir vėl užteka, lapai nukrinta ir vėl sužaliuoja, bet žmogui nelemta šios buities kelionės pakartoti, antrą saulės kelią pradėti. Ir niekas taip ryškiai neprimena šio gyvenimo praeinamumo, kaip rudens gamta. Po kojomis šnara nukritę lapai, ūžauja vėjas plikose medžių šakose, miršta paskutinės gėlės, saulėtąją dangaus mėlynę aptraukia pilki lietaus debesys. Tokiame, mums įprastame, gamtos fone ateina Vėlinės — mirusiųjų diena. Pasigirsta graudi egzekvijų rauda, palydima Jobo žodžių: "Žmogus, gimęs iš moters, gyvena trumpą laiką, pilnas daugelio nelaimių". Užduodami poteriai už tėvus, brolius, seseris, prietelius ir geradarius. Trejos šv. Mišios už visus mirusius tikinčiuosius. Visus prisimena motina Bažnyčia, už visus meldžiasi, nė vieno vaiko neužmiršta, neišskiria: "Dieve, galestingumo Viešpatie, duok savo tarnų ir tarnaičių vėlėms atgaivinimo vietą, atilsio laimę ir šviesos spindėjimą. Per mūsų Viešpatį Jėzų Kristų"...

Bažnyčios liturgija primena ne tik mirtį, bet ir prisikėlimą, ne tik gyvenimo pabaigą, bet ir amžinąją naujos buities dieną. To paties Jobo lūpomis, kuriomis kalbėjo apie žmogų, kaip praeinantį šešėlį, ji skelbia prisikėlimą ir amžiną gyvenimą: "Tikiu kad mano Išganytojas gyvena ir aš paskutinėje dienoje iš žemių prisikelsiu. Ir savo kūne matysiu Dievą, mano Išgelbėtoją; aš Jį matysiu pats, ne kas kitas, ir mano akys į Jį žiūrės".

Kristaus mokslo šviesoje mirtis nustoja savo tragiškumo. Jei gyvenimas kova, tai mirtis yra tos kovos pabaiga. Jei gyvenimas kelionė, tai mirtis yra priartėjimas prie Tėvo namų, prie amžinosios tėviškės. Bažnyčios žodžiais kalbant, tikintiesiems gyvenimas mirtimi ne atimamas, tik pakeičiamas, nes, šio žemiškojo gyvenimo namams suirus, "jiems yra paruošta amžinoji danguje buveinė". (Mišių už mirusius prefacijos žodžiai).

"Broliai: Mes nenorime palikti jūsų be žinių apie užmigusius, kad jūs neliūdėtumėte, kaip kiti, kurie neturi vilties", rašo šv. Povilas Teselonikos kikščionims (I Tes. 4, 13). Neliūdėk, Mano Mielas Tautieti, kad šventąjį Vėlinių vakarą negalėsi net mintimi aplankyti brangaus kapo Tavo Motinos, Tėvo, Brolio, Sesers, nes nežinai, kur jie ilsis ramybėje — ar Tėviškės laukų aukštame smilčių kalnelyje, ar snieguotoje, šaltoje Sibiro tundroje. Jie mirė Viešpatyje ir Viešpats priglaudė jų vėles. "Palaiminti mirusieji, kurie miršta Viešpatyje" (Ap. 14, 13). Piktasis priešas išplėšė jiems gyvybę, bet ne tikėjimą į Amžinąjį ir Visagalį. Dievas išgirs Tavo maldas ir matys Tavo ašaras, kai melsiesi už brangius, mirusius artimuosius ir tuos, kurių niekas neprisimena, o jie prašys Aukščiausiąjį Tau stiprybės tremties kelyje.

K. J. G.

Kariuomenę iškelsią Pabaltijy

(Niujorko bendradarbio ALMAUS)

Amerikiečių žurnalas "Collier", žinomas savo antisovietiška politika, anos savaitės numerį išleido vaizduodamas 1960 metus, apžvelgdamas neva jau pasibaigusį karą su sovietų imperija. Straipsniai apžvelgia naują gyvenimą visose srityse. Žymiausi amerikiečių žurnalistai bei rašytojai pateikė įdomius rašinius, kaip jie įsivaizduoją Rusijos sunaikinimą. Viršelyje, kur Amerikos — Jungtinių Tautų kareivis stovi prie okupuotos Rusijos žemėlapio, Lietuvą matome ne tik su Vilnium, Karaliaučium, bet ir su Gardinu. Tikrai įdomu, iš kur žurnalas gavo mums taip palankią informaciją. Tačiau teko nugirsti lietuviškų nuomonių, jog, girdi, reikėję ir Gudiją įtraukti į Lietuvos sienas! "New York Times" karinis komentatorius Baldwin aprašydamas Pasaulinio III karo operacijas, spėja, jog amerikiečiai, vydami rusus, Baltijos kraštuose išlaipinsią stiprią kariuomenę. Žurnalo nėra įmanoma atpasakoti, bet jis turėjo taip didelį pasisekimą, kad jau sekančią dieną daugelyje vietų jo nebuvo galima gauti. Visi Niujorko lietuviai pirkę po kelis egzempliorius.

Ambasados įkūrimas atidėtas

Baltųjų Rūmų spaudos sekretorius pranešė, kad gen. M. W. Clark paskyrimas ambasadoriu Vatikanan yra pasiųstas senatui patvirtinti. Į kongresą taip pat kreiptasi padaryti jam išimtį iš 1870 m. įstatymo, draudžiančio kariškiams užimti civ. vietas.

Atstovybės įkūrimas reiškia atitinkamo krašto pripažinimą, šiam atvejy — pripažinimą Popiežiui pasaulinės valdžios. Tai esą galima padaryti vien administracijos autoritetu. Galima esą įkurti atstovybę ir paskirti charge d'affaires, tačiau prezidentas to nedarysiąs, kol senatas nepatvirtins Clark skyrimo.

Kažin ar tai nėra priešrinkiminė priemonė katalikams patraukti — pažadėti, bet nepravesti?

Vid. Rytų saugumas tebesvarstomas

JAV Valstybės Departamentas pranešė, kad Vid. Rytų saugumo organizacijos bei vadovybės klausimas svarstomas kontakte su D. Britanija, Prancūzija, Turkija, N. Zelandija, Australija ir Pietų Afrika. Egiptas atsisakęs dalyvauti, nes Suesą laikąs vien savo kraštu, tačiau dėl to nebūsią susilaikyta. Gandai, kad Izraelis ir Arabų valstybių pakvietimas atšauktas, esą neteisingi. Jos nebuvusios ir pakviestos.

Šioje srityje esminis esąs vadovybės santykių su Š. Atlanto paktu klausimas.

20 imigrantų grįžta namo

Prieš pusantro mėn. iš Maltos atvyko Kanadon 30 imigrantų, kurių daugumas turi profesijas. Visi vedę. Iš jų 20 dabar rūpinasi grįžti namo, nes negauną savo srityse darbo, o čia vykstant jiems buvę žadėta. Išlaukę mėnesį laiko Ajax imigrantų stovykloje, jie buvę paskirti į netolimas įmones prie sunkvežimių statybos, bet darbą metė, reikalaudami žadėto darbo, ir nuvyko į Port Arthur. Čia buvo skirti prie statybų ir miško darbų, bet, vos pabandę, vėl visur metė.

Dabar jie ieško advokato, kuris vestų jų bylą ir rūpinasi, kaip gauti pinigų kelionei atgal. Būdinga, kad spaudos atstovams jie akcentuoja: "Mes esam britai, ne DP".

Britas pralaimėjo prieš D. Britaniją

Praeito ketvirtadienio rinkimai D. Britanijoje grąžino valdžią konservatoriams ir jų vadui, energingajam 77 metų "jaunuoliui" W. Churchill.

Rinkimuose Churchill su visu savo charakterio parkūnišku veržlumu šaukė: "Aš noriu grįžti ir senatvėje, kad D. Britanijai grąžinčiau, jos garbę ir jos svorį pasaulyje". Kuklusis, 9 metais jaunesnis, Attlee ramiai aiškino, kad D. Britanijos piliečio gerbūvis priklausys nuo to ar jis su darbiečiais galės tęsti per 6 metus vykdytą ūkinių ir socialinių reformų planą. Laimėtoju išėjo Britanijos didybės, bet ne brito gerbūvio gynėjas. Konservatoriai gavo daugumą, pakankamą valdyti kraštą vieniems.

625 vietos parlamente taip paskirstytos (skliausteliuose pažymėta, kiek kuri partija turėjo paleistame parlamente):

Konservatoriai — 319 (297) — laimėta 22.

Darbiečiai — 293 (313) — pralaimėta 20.

Liberalai ir kt. 8 (12) — pralaimėta 4.

Viena vieta neaiški, o dėl 4 nėra davinių.

Komunistai šituose rinkimuose prarado ir anas 2 turėtas vietas. Jų užstatas už 10 atstovų po 150 svarų — žuvo.

Konservatoriai laimėjo. Jie savo pozicijoms sustiprinti dar žada išleisti įstatymą grąžinantį teisę siųsti savo atstovus į parlamentą universitetams, kuriems ta teisė buvo atimta prieš 1950 m. rinkimus. Kadangi iš universitetų ateidavo vien konservatoriai, tai tikimasi dar apie 12 balsų. Tačiau šitam laimėjime yra nemažai ir rūpesčio keliančių momentų. Pirmiausia darbiečiai prarado 20 vietų parlamente, bet balsų jie gavo net 200.172 daugiau už konservatorius. Atseit, tautos didžioji dalis tebėra jų pusėje. Didesnė dalis žmonių galvoja ne apie imperiją, bet apie gerbūvį. Su tuo negalima bus nesiskaityti, jei konservatoriai nenorės Churchillį turėti savo paskutiniu premjeru.

Apskurdusios Anglijos valdovams uždaviniai labai sunkūs tiek viduje, tiek užsienio plačiuose laukuose, kur viskas braška, o darbiečių nelaimei dar labiau subraškėjo prieš pat rinkimus.

Už pavadinimą karo kurstytoju rinkiminės kampanijos metu Churchill vienam didžiausių Anglijos dienraščių iškėlė bylą. Jis skelbiasi ateinąs išvesti D. Britanijos iš III karo pavojaus. Tačiau jo kalba turės būti griežtesnė už Attlee. Kampanijos metu jis buvo pažadėjęs nuvykti išsiaiškinti problemų pas Staliną, o prieš pat rinkimus pareiškė tuojau skrisiąs pas Trumaną pasiūlyti taikos planą. Kad Churchill keliaus, galim tikėti. Ir karo metu juk tai buvo skraidantis premjeras, tikįs savo paties žodžio galia. Tik kažin ar dabar seksis, kai nuolaidų be savų aukų bus sunku padaryti. O ir jo taikos planas savotiškas — JAV, D. Britanijos ir Prancūzijos štabų viršininkų taryba, kuri derintų Vakariečių pajėgų planingą paskirstymą pavojingiausiuose rajonuose visam pasauly. Lig šiol štabų viršininkai taikos apaštalais nebūdavo.

Vidaus politikoje konservatoriai nežadėjo griauti darbiečių viso socializacijos plano, bet paskatinti privačią iniciatyvą ir denacionalizuoti geležies bei plieno pramonę, paliekant nacionalizuotą anglies pramonę bei susisiekimą, tik decentralizuojant jų administravimą. Žadėjo taip pat tęsti ginklavimosi programą ir sustiprinti svaro padėtį. Šis pastarasis uždavinys jiems beabejo lengviau seksis, nes bus daugiau palankumo JAV finansiniame pasaulyje.

Nauji mokesčiai pensijų fondui

Spalio 25 d. Kanados parlamentui referuotas senatvės pensijų ir atitinkamo fondo sudarymo įstatymai.

Kaip visų provincijų sutarta, kiekvienam žmogui, išgyvenusiam Kanadoje 20 metų, sulaukus 70 metų turi būti mokama pensija po $40 kas mėnesį. Apskaičiuojama, kad įstatymui pradėjus veikti 1952 m. sausio 1 d. tokių pensininkų bus apie 700.000, o iki metų pabaigos jų skaičius pakils iki 730.000. 1952 m. tam reikėsią išviso $378.000.000, o provincijų mokamoms aklųjų ir senelių pašalpoms dar $33.000.000. Mat, šios pensijos pradedamos mokėti nuo 65 m.

Įstatymo projekte dar neišspręstas klausimas, kaip bus su kompanijų mokamomis pensijomis ir su veteranų pensijomis, kurios dažnai yra didesnės negu 40 dolerių.

Kartu finansų ministeris Abbott referavo projektą įstatymo senatvės pensijų fondui sudaryti.

Tam siūloma paskirti 2% prekybinio mokesčių, 2% individualinių pajamų mokesčių ir 2% korporacijų mokesčių. Formaliai numatoma visus tuos mokesčius 2% padidinti. Tačiau kaikuriais atvejais jie faktiškai neturėtų pasikeisti, nes kartu numatomas dabartinių mokesčių sumažinimas. Taip prekybos mokestis vėl sumažinamas iki 8%, o pridėjus 2% pensijų fondui, liktų toks pat kaip dabar. Prie asmeninių pajamų mokesčių taip pat 2% pridedami s. pensijų fondo naudai, bet tuo pat metu įvairioms pajamų kategorijoms tie pajamų mokesčiai sumažinami, tad faktiškai jie kaikam neturėtų visai padidėti, o kaikam net sumažėtų.

Kaip tai palies mokėtojus ištikrųjų, paaiškės, kai įstatymas bus priimtas parlamente.

— **Las Vegas.** — Nevadoj spalio 28 d. susprogdinta naujo tipo atominė bomba, skirta fronto kautynėms.

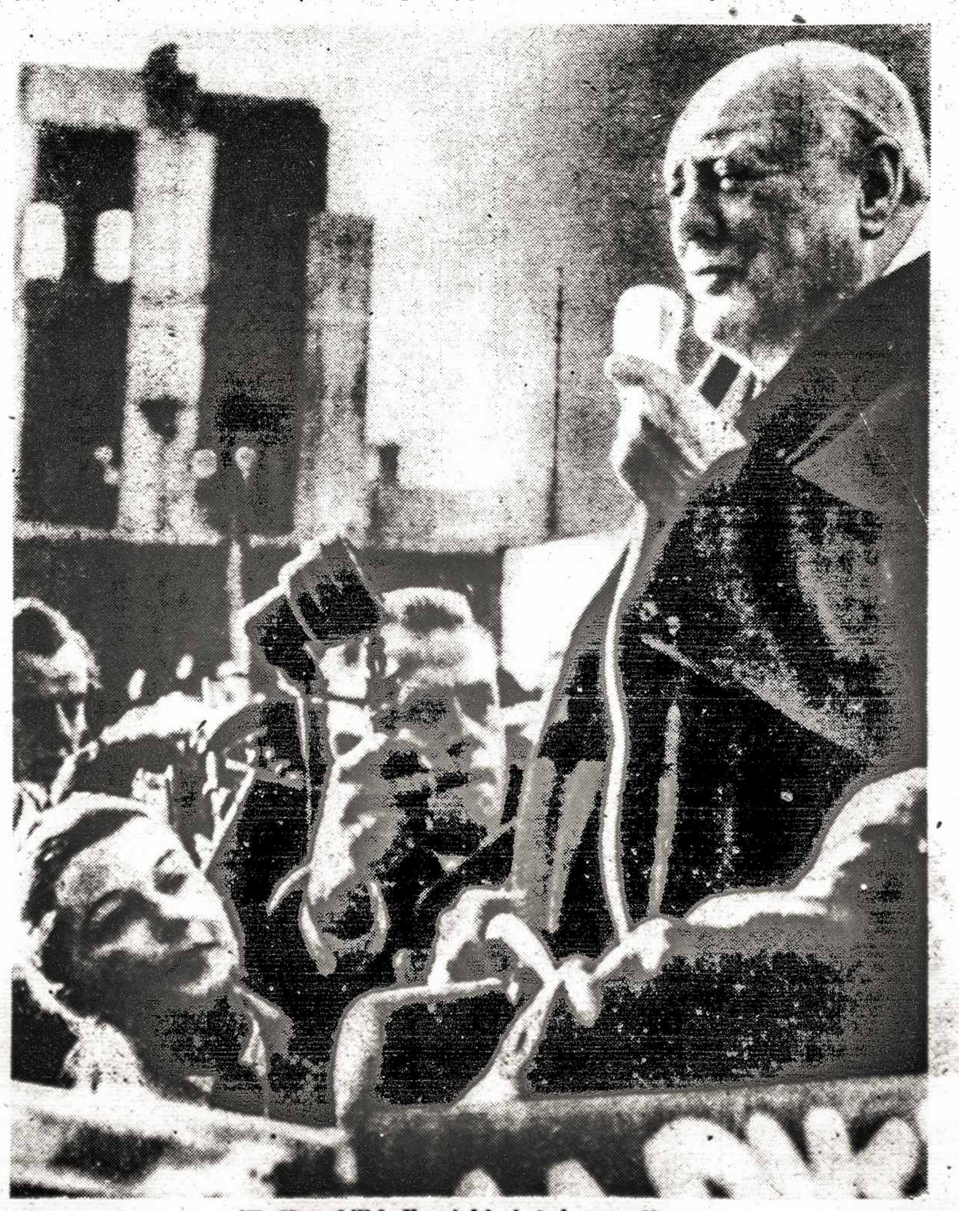

W. Churchill kalba rinkiminės kampanijos metu

SAVAITĖS ĮVYKIŲ APŽVALGA

Praeitos savaitės pasaulio dėmesio centre buvo pasikeitimas valdančios partijos D. Britanijoje. Atėjo vėl prie vairo konservatoriai su 18 atstovų dauguma, gavę užtikrinimą paramos 6 liberalų, kurie į kabinetą eiti betgi atsisako. Galimas dalykas, kad nauja valdžia padarys kokių naujų žygių ir užsienio politikoj.

Irano byloje to laukiama pirmiausia. Mossadegh aplankė prezidentą Trumaną ir tęsia pasikalbėjimus su Valst. Departamentu gulėdamas ligoninėje. Apie pasikalbėjimus daug neskelbiama. Žinoma tik, kad iš Teherano iškviestas naftos specialistas Hasibi, o iš Londono laukiama atvykstant delegacijos. Atseit, vyks derybos. JAV norinčios pasiūlyti deryboms šiuos principus: 1) D. Britanija turi sutikti, kad Britų bendrovės Irane egzistavimas galutinai pasibaigė, 2) naftos prekyba paliekama Britų rankose su garantuotu pelnu, 3) Britams turi būti atlyginta už bendrovės turtą, 4) Irano naftos gamybai garantuoti turi būti sudaryta mišri vadovybė iš Olandų, amerikiečių ir britų.

Irane vėl pradėta akcija prieš komunistinę Tudeh partiją, kuri, nors uždrausta, išstojo net prieš šachą. Suimti 3 komunistų vadai.

Korėjoje kovos, ypač oro kovos, tebevyksta. Derybos dėl paliaubų prasidėjo Panmunjome spalio 25 d. Neutrali zona pripažinta 1000 jardų aplink Panmunjomą, 3 mylių spinduliu aplink Kaesong ir Munsan bei kelio ruožas 400 jardų iš abiejų tų miestų į derybų vietą. JTO pasiūlė paliaubų liniją nustatyti pagal dabartinę fronto liniją, tik apie 200 kv. mylių vakaruose priskiriant JT, o rytuose apie tiek pat atiduoti komunistams. Čia ir vėl sustota. Laukiama kompromisų.

Egipte padėtis tebėra įtempta. Sueso kanalo zonoje dominuoja britai. Egipto nusistatymas nepraleisti per kanalą kariškų laivų ir "kontrabandos" į Izraelį neįvykdomas — sutrukdo britų karo laivai. Britų įgulos visur padidintos ir dar didinamos. Tuo tarpu Britai atšaukė visas licencijas išvežti kariškoms medžiagoms į Egiptą ir žada nedaryti jokių nuolaidų. Egiptas taip pat nuolaidų nežada ir jau svarsto visuotinos mobilizacijos bei karo tarybos įstatymus. Kartu garsinama, kad visas arabų pasaulis jų pusėje ir ateis padėti. Demonstracijos prieš britus tęsiasi, kaikur net su susidūrimais su policija. Užsienių r. min. Salah Ed Din Paša paskelbė, kad Egiptas nesiderės nei su Britais nei tarsis dėl 4 valstybių pasiūlyto sudarymo mišrios Sueso zonos karo vadovybės tol, kol Britų kariuomenė nepasitrauks iš Egipto teritorijos. Tuo reikalu Britams įteikta ir oficiali nota.

Sudane tuo tarpu Britai remia savarankumo siekiančias grupes, kurios dėl Egipto vienašališko sprendimo, perimti krašto suverenumą, neatsiklausus jo paties, pasiuntė skundą JTO, nurodydami, kad tai sudarą pavojų taikai.

A. A. VYSK. Pr. BUČYS

Spalio 24 d. Romoje mirė buvęs Marijonų kongregacijos generolas vysk. Pr. P. Bučys, gim. 1872 m. rugpiūčio mėn. 20 d.

Per Lenkiją nebepravažiuoja

Kaip praneša pabėgėliai iš Lenkijos, pastaraisiais metais geležinkelių susisiekimas per Lenkiją sovietams pasidarė taip nebesaugus, kad jie nusprendė savo transportus į Rytų Vokietiją nukreipti jūromis. Geležinkelių apsaugos tarnyboje Lenkijoje yra įjungtos 3 sovietų divizijos, tačiau tai nieko negelbi ir sabotažo veiksmai nuolat kartojasi. Net pagarsėjęs Mėlynasis Ekspresas, kursuojąs tarp Berlyno ir Maskvos du kartus buvo nuleistas nuo bėgių Lenkijos teritorijoje. Dėl to tai joks aukštesnis Maskvos pareigūnas tarp Maskvos ir Berlyno geležinkeliu niekad nevažiuoja.

Lenkijos geležinkeliams sutvarkyti Sovietų Rusija sunaudojo kapitalą apie $1.500.000.000, bet dabar juos apleidžia ir skubotai platina Baltijos uostus, ypač Greifswald ir Stralsund, kurių pritaikymo darbuos dirba per 100.000 darbininkų.

Tautos netelpa savo žemėje

Mūsų laikais tautų išsimaitinimo problema pasidarė viena iš opiausių pasaulyje. Ir praėjusis karas juk buvo sukeltas tirštai gyvenamų kraštų erdvės reikalavimo šūkiais — vienoje kariaujančiųjų pusėje buvo kaip tik žemės stokojančios tautos — vokiečiai, italai ir japonai.

Spalio 2-16 d. Neapoly vyko tarptautinė konferencija emigracijos problemoms svarstyti, sušaukta Tarptautinės Darbo Organizacijos. Pagal konferencijos davinius didžiausį trūkumą žemės jaučia ir didžiausį gyventojų perteklių turi Italija ir Japonija. Toliau seka Graikija ir Olandija. Juntama tai ir Vokietijoje bei Austrijoje, tačiau ten dar esą vilčių, kad darbų susiras ir namų bus pastatyta pakankamas skaičius. Italija turinti apie 3.000.000 galimų emigrantų ir tas skaičius negalįs sumažėti. Japonija po kiek laiko jausianti nepakeliamą ankštumą, tad jos spauda kelia reikalavimą, kad jiems būtų leista kurtis eilėje dabar nedirbamų salų.

Imigrantus priimti galinčiais kraštais laikomi: Kanada, JAV, Lotynų Amerika ir Australija.

— **Londonas.** — Paskutiniuose D. Britanijos rinkimuose balsavo ir lietuvių tremtinių, gavusių pilietybę. Netoli Birminghamo buvo įrengtas balsavimo punktas Oldbury, skirtas vien hosteliuose gyvenantiems tremtiniams: lietuviams, lenkams, ukrainiečiams, austrams.

— **Roma.** — Papiežius kreipėsi į Čekoslovakijos katalikus, kviesdamas geriau virsti kankiniais, bet tikėjimo neišsižadėti.

Telegramos pabranginamos

Transporto K. Taryba spalio 26 d. paskelbė davusi telegrafo bendrovėms CNR ir CPR sutikimą telegramų persiuntimo mokestį pakelti 10-15 centų kiekvinos telegramos pagrindiniam mokesčiui, apimančiam 10 pirmųjų žodžių, o be to, už tolimesnius žodžius dieninėse telegramose kiekvieną žodį pabranginti 2 c., o naktinėse — 1 centu.

Dabartinis minimalinis mokestis, apimąs 10 žodžių, naktinėm telegramom buvo 20 centų, o dieninėm 30 centų. Sekantieji žodžiai apmokami po 2 centu dieną ir po 1 centą naktį.

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

SAVAITRAŠTIS

Redaguoja Kolektyvas. Redaktorius Dr. A. Sapoka

Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija
Published by Lithuanian R. C. Cultural Society of Canada

Prenumerata Kanadoje ir JAV metams $4.00, pusmečiui $2.50
Kituose kraštuose metams $4.50, pusmečiui $2.50

Įmokėję nemažiau $10,00 skaitomi garbės prenumeratoriais
Adreso pakeitimas 25 ct. (smulkiais pašto ženklais)

941 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada. Telefonas EM 3-4265

Žurnalistų reikalu

Pasiskleidėm po platų pasaulį. Visuose penkiuose kontinentuose lietuvis dirba, pluša, aimanuoja, verkia, baisias kančias pergyvena. Tai žinome iš savos spaudos. Tik spausdintas žodis mus visus sujungia ir jo pagalba gaivinamės lietuviškumu.

Spauda be rėmėjų ir plunksnos darbininkų negali gyventi. Kai A. Baranauskas dejavo anais priespaudos laikais "anei druko, anei rašto mums turėt neduoda", plunksnos mylėtojai rizikuodami dirbo savąjai spaudai. Jiems daug kas gręsė. O kas gi dabar su mūsų lietuviško žodžio reiškėjais? Tikrai jie viens po kito blėsta. Kodėl nebėr laisvame žemyne tos energijos, kuri reiškėsi Tėvynėje ir tremtyje? Ir kaip dabar už spaudą mūsų broliai kovoja ten toli prie Neries ir Nemuno?

Kur materialiai lietuviai silpniau stovi, spauda vos vos tevegetuoja. Bet ten tautinė sąmonė ir troškimas spaudos kur kas stipresnis. O čia Amerikoj išeiviui nelabai berūpi, kad pas jį atsirastų naujos knygos.

Kodėl toks apmirimas kasdien reiškiasi? Argi ištikrųjų net rašytojai, žurnalistai ir spausdinto žodžio mylėtojai susmuko? Taip ir ne. Dalis rašytojų kuria, žurnalistų pasireiškia, skaitytojai— labai sunkiai randami.

Teko skaityti spaudoje nusiskundimų, kodėl, atkeliavę į Ameriką ir kitas laisvas šalis, žurnalistai nepasireiškia. Tik kažkur įsisteigė vienas skyrius. Sąjungos centras nėra žinomas. Net jos pirmininkas mažai kur bepasireiškia. Tiesa, buvo pagarsinta, kad įstojo į Užsienio Žurnalistų Federaciją, kelios stipendijos paskirtos ir toliau nieko. Organizacinis judėjimas nesireiškia. Gal teisingai žurnalistas plk. Lanskoronskis skundėsi pasikalbėjime, kad maža ryšio tarp žurnalistų, maža dėmesio kreipiama į kitų tautų spaudos įstaigas, dalyvavimą įvairiose konferencijose. Ištikrųjų liūdna padėtis. Kas rūpinasi mūsų jaunąja karta, kad ji galėtų savo talentą išmiklinti? Kas rūpinasi, kad žurnalistų, korespondentų išaugtų? Mažai, mažai net literatūros. Per keletą metų laikraštininko darbui vos Dr. J. Prunskio vadovėlis neseniai išleistas.

Jokių straipsnių spaudoj, nei kursų; diskusijų, nagrinėjimų žurnalistikos darbo. Iš senųjų žurnalistų spaudoj šiandien nebe tiek daug bepasireiškia. Dalis yra apsikrovę spaudos darbu, įsijungę į laikraščius, bet dalis tyli ir nežinia ko laukia. O tiktų dirbti visiems, visiems turi rūpėti, kad mūsų laikraščiai, žurnalai būtų užpildyti originalia ir naujausia medžiaga. Reikia auklėti pradedančius plunksnos darbą, reikia reprezentuotis visame tautų įvairume, svetimoj spaudoj, organizacijose. Mažoka iniciatyvos.

Dirbantieji ir gausiai rašantieji, o taip pat ir mūsų laikraščių bei žurnalų redaktoriai, kolegijų nariai užsitarnauja didelės padėkos, nes redaguoti šioje šaly yra be galo sunku. Tačiau atlikę šiuos darbus turime spėti pagalvoti ir žurnalistų ruošimu ateičiai, nes be plunksnos darbuotojų nebus nei vieno laikraščio. Ir mūsų lietuvybė dings be žinios.

Šiandien atkeliavę į svetimus kraštus, kiek apsitvarkę, negalime snausti. Lietuvių gyvenimas mūsų spaudoj turi žibėte žibėti. Rašykim, kaip kas kiek laiko turime, atsisakykim menkesnių pramogų, tą laiką sunaudokime rašymui. Kas neberašo, tas savo smegenis rūdina. O jei buvę žurnalistai neberašo, po kiek laiko nustoja būti LŽS nariais.

LŽS-gos tikslas buvo skelbti periodinės spaudos plunksnos darbuotojų solidarumą, draugiškumą, profesinę etiką; neliečiant politinių, tikybinių ar pasaulėžiūros įsitikinimų, ginti ir rūpintis jų moraliniais ir materialiniais interesais, teisiška padėtimi, rūpintis spaudos tobulumu, kad ji būtų doros, kultūros ir žmonių gerovės rėmėja ir plėtotoja, atstovauti Lietuvos vardą periodinėje svetimoje spaudoje. Tokie sąjungos tikslai. Reikia, kad šie užsimojimai būtų vykdomi gyvenime.

Tegu šios kelios palaidos mintys užgauna kiek žurnalistų širdis, bet jie man atleis, nes tai nudienė mūsų tikrovė išeivijoje.

Bal. Brazdžionis,

GEDIMINAS GALVA.

Paremkime Lituanistikos Institutą

Uždavinys

Kai istorija lėmė lietuvių tautai eiti kalvarijų keliu, kai pavergtoje Lietuvoje vyksta ne vien tautinio, tikybinio, bet ir kultūrinio žmogaus sunaikinimas, kai pasaulyje išblaškytieji lietuviai iki šio meto dar nesurado būdo sukurti tautinės kultūros branduolį, atsakomybė mus visus gniuždina veikti tautos kultūrai išlaikyti.

Kas darytina?

Lietuviai turi sukurti lietuviškos kultūros darban telkiančią instituciją. Tokia institucija žada būti Lituanistikos Institutas, kurio įkūrimui pritarė ne vien Lietuvių Profesorių Draugijos Amerikoje suvažiavimas 1951. XI. 17, Čikagoje, bet ir eilė lietuviškųjų veiksnių. Lituanistikos Institutas jau yra organizaciniame stovyje. Jo sekmė pareis ne vien nuo pasišventėlių lietuviškos kultūrūos darbui, bet ir visų lietuvių atsidūrusių vakariniame pasaulyje, pritarimo ir paramos.

Ką yra užsimojęs Lituanistikos Institutas daryti?

Jis tirs lietuvių kalbą, tautosaką, proistorę, istoriją, geografiją ir kitas sritis, rinks tų sričių medžiagą, skelbs ją ir dės pastangų paruošti lituanistinio mokslo prieauglį.

Nūdien mes neturime institucijos, kuri galėtų tą darbą pilnai atlikti. Gerai žinome, kad dabartinėje Lietuvoje tautinės kultūros darbas yra bolševikiniame karste. Ten yra visa daroma, kad lietuvius padarius staliniškais vergais ir užgniaužus ne vien tautinės kultūros darbą, bet ir pačią tautinę sąmonę.

Mes negalime pasikliauti svetimaisiais, kad jie mūsų kultūrą puoselėtų. Tautinė kultūra tegali būti tik pačios tautos ugdoma.

Lietuvių kalbos tyrimo darban įsijungė eilė lietuvių ir svetimtaučių. Kai lietuvių tauta buvo rusų pavergta, šaukė svetimieji — britai, prancūzai, vokiečiai, — kad reikia lietuvių tautą gelbėti vien dėl jos gražios kalbos, kuri yra raktu lyginamoje kalbotyroje. Apstybė svetimtaučių mokslininkų priėjo išvados, kad tik patys lietuviai tegali tinkamai panaudoti tą kalbotyrinį raktą. Joks svetimšalis negali įsigyventi į lietuvių kalbos dvasią, nei vienas nesugeba pilnai įsijausti joje, kad lietuvių kalbotyra patarnautų lietuvių tautai. Net iš pačių lietuvių užtinkame, pav., Gerullį, jau suvokietėjusį ir tarnaujantį savo žiniomis ne lietuvių, bet vokiečių tautai. Lietuvių kalbos tyrimas gali turėti didelės svarbos ne vien kalbinėje, bet ir pritaikomoje srityje. Iki šio meto mes buvome duosnūs dalyti kitiems ne vien savuosius talentus, bet ir savąsias žemes. Toms lietuviškoms žemėms atkovoti turi būti panaudoti visi, o ypač kalbiniai įrodymai.

Lietuvių tautosaka yra vienas didžiausių turtų, kuriuo lietuvių tauta gali gėrėtis. Ar šioje srityje jau mes esame atlikę visuotinį tyrimą ir tinkamai įvilkę į mokslinį rūbą parodyti mūsų veidą svetimiesiems?

Lietuvių literatūra suskaldyta, kaip ir mūsoji istorija. Per neapsižiūrėjimą ilgo tarpsnio savo kūrybą mes dovanojome svetimiesiems. O tuo metu rankraščiuose guli prof. V. Biržiškos lietuvių knygos istorija, Lietuvių bio-bibliografija nuo XVI a., autoriaus vadinamas "Aleksandrynas", 4 tomų, kuris nevien svetimiesiems, bet ir saviesiems yra tik nedaugeliui težinoma. Tos ir kitų sričių lobį mes turime gelbėti paskubomis, nes senatvės skurdas, gyvenimas be vilties ir negailestingas laikas gali anksčiau iš mūsų tarpo išskirti tuos, kurie vargu ar bebus dirbtinu būdu išugdomi.

Proistorinėje ir istorijos srityse mes užtinkame daugelį klausimų, kurie svetimųjų buvo sąmoningai iškreipti ir lietuvių praeities būtis pažeista. Mes kaikurias klaidas savybėje esame atitaisę, tačiau toli dar nesugebėjome svetimųjų įtikinti. Lietuvių tautos istorija dar šiandien tebelaukia savo eilės, nors istorijos srityje jau išvaryta gili vaga.

Geografijos sritis neturi tenkintis politinės jėgos apkarpyta Lietuvos sritimi, kurią mes patys, greičiausia per neapsižiūrėjimą vis mažiname įvariuose leidiniuose svetimiems ir saviems.

Savaime aišku, kad tomis apibrėžomis neaptariau eilės klausimų, gyvybingų lietuvių tautai. Lietuvybės istorija svetimuose kraštuose, lietuvybės išlaikymas svetur, lietuviškųjų institucijų tyrimas, įvairių sričių meno apraiškos, lietuviška galvosena, lietuvių būdas, pasaulėžiūra, pasaulėvaizdis, jų socialinės ir ūkiškos organizacijos reikalauja nuodugnaus tyrimo.

Kultūriniu veidu į svetimuosius

Bevartant svetimąsias enciklopedijas ir kitus leidinius, neretai užtinkame tvirtinimą, kad lietuviai didžiuojasi savo kultūrine praeitimi. Ar mes esame nūdien bedvasiai ir beveidžiai, kad svetimieji menkai ką teranda vertintino?

Ne. Mes esame įnikę į savo vidinį pasaulį, ganėtinai užsidarę individualistai, negebą svetimiesiems perteikti mūsų tautos kultūrinio turto. Tat buvo ir net Nepriklausomos Lietuvos tarpsnyje. Tik pavienių kūrėjų iniciatyva tebuvo prasiveržta į svetimuosius. Vienas ryškiausių pavyzdžių Adomo Varno Kryžių rinkiniai, kurie Monzos parodoje sukėlė didžiausį susidomėjimą.

Anuomet mūsų grožinės literatūros vertimai svetimose kalbose tebuvo reti svečiai. Dalykai, kurie turėjo būti išgarsinti, teliko atodūsio verti: nedėkinga dalia būti mažos tautos kūrėju. Vienas kitas menininkas, muzikas ar mokslininkas tebuvo žinomas vakariečiams. Anuomet mes buvome pavydi tauta — gyvuosius sau pasilaikyti, tik mirusius talentus, ir tik vieną kitą gebėjome parodyti svetimiesiems.

Lietuvių tauta nėra beveidė. Ji nėra bergždžia kultūrinėje srityje, bet ji negebėjo tinkamai save reprezentuoti. Ji buvo patenkinta savame glūdėjime ir laukime, kad štai kas tai atidengs jos talentą. Toks laukimas yra nevien klaida, bet ir žala tautai.

Kai mes esame atsidūrę nykioje kryžkelėje, kai apsčiai pasirenka savos būties kelią, kai dalomais grašiais sąžinę raminant, norima išpirkti tautos laisvę, kai kultūrinė veikla telieka skurstančio dalia, kai kultūrinės srities kūrėjas yra marinamas, kad jo veikalus garsinus kūrėjui iš pasaulio išnykus, kai mes nededame organizuotų pastangų lietuviškos kultūros veidui nuspalvinti ir jį parodyti svetimiesiems, kai ne visais, bet tik dalinais politiniais ginklais, ir dar nesutartinai, kovojame už sukruvintos tautos laisvę, esame daug kur menkaverčiai ir nesąžiningi. Mokslinis ir kultūrinis ginklas kovoje už Lietuvos nepriklausomybę turi būti lygiomis su politiniu panaudotas. Tačiau pirmasis taps ginklu, kai bus tinkamai organizuotas, visuotinai atskleis lietuviškąją kultūrinę galią ir tinkamai parodys mūsų tautos kultūrinį lygį.

Patirtis mus moko, kad lietuviai atsidūrę svetimoje žemėje ar net savoje žemėje, bet svetimųjų priespaudoje, buvo kultūriškai nenašūs. Šių dviejų tezių analizei neskirsiu daugelio žodžių. Telieka pažymėti, kad lietuviškas amorfiškumas kultūrinėje srityje labiausiai patarnavo jiems paskęsti svetimųjų jūroje. Lietuviai greitai nutautėjo ypač tuose kraštuose, kuriuose užtinkama pakantumo, ūkiškojo praturtėjimo proga, lengva proga išpažinti svetimą kultūrą, ją laikant aukštesne, savos nežinant, svetimosios kultūros vyravimas ir negebėjimas savųjų išlaikyti savos kultūros rate. Ir jei lietuviai fiziškai nenutautėjo, tai tik dėkui izoliacijai ir neturėjimui progos įsilieti svetimųjų srovėn. Tačiau tas fiziškai nenutautėjimas yra apgaulingas, nes jis teapima tik pirmąją gentkartę svetimoje žemėje. Antroji, kaip būtų bepuoselėjama tėviškės atsiminimais, jos jau nesupranta ir pasirenka platesnį kelią, kurs išsiskiria iš lietuviškojo.

Todėl lietuviškoji kultūra yra vienintelė veiksminga apraiška lietuviškumui išlaikyti.

Lietuviškoji kūryba tegali būti grindžiama tikslia organizacija, kurią privalo remti kiekvienas tautietis. Kiekvienas lietuvis turi laikyti pareiga remti lietuviškąją kultūrą: mokslą ir meną, nes ji apima visus lietuvius ir parodo lietuvių tautos veidą. Maža pavalgyti, apsirengti, neužtenka lietuviškai kalbėti ar vaikus lietuvių kalbos mokyti. Visų pareiga rūpintis nemirštančiomis vertybėmis, kuriose glūdi mūsų prosenelių, tavoji ir manoji dalelytė. Jei kiekvienas eis savu keliu, neišreikšime, kas yra bendra visai lietuvių tautai. O tuo atveju ir mūsų mažosios dalelytės tebus įrikiuotos kitų dulkių sluoksniuose.

Organizacija

Lituanistikos Institutas gali tapti kūnu, kai ras pritarimo visuose lietuviuose. Kitu atveju jis tebūtų tik vienas iš daugelio nepavykusių bandymų.

Gerai atsimename Lietuvių Kultūros Fondo įkūrimą 1947. VII. 12, Augsburge. Tuo klausimu buvo daug rašyta, aiškinta, tačiau jis nesubūrė priemonių ir net pačių kultūrininkų tinkamai darbą rikiuoti. Iki šiol dar neparyškėjo ir LKF praktiškasis uždavinys: lietuvišką kultūrą rikiuoti ar tik ją remti. Nuo uždavinio apsprendimo pareina ir organizacijos pobūdis.

Lituanistikos Institutas, kurio uždaviniai prašosi išplečiami, daug patarnaus atskirų kraštų Lietuvių Bendruomenėms ir neabejotinai iš jų sulauks tinkamos paramos. Tačiau iki PLB bus sudaryta Lituanistikos Institutas negali laukti. Jis turi kuo veikiausiai pradėti praktiškąją organizacinę veiklą ir finansų telkimą. Jo statute numatyti nariai rėmėjai, turintieji teisių LI veiklai patvarkyti, jei jie įneša $100 į metus. Lituanistikos Institutas tikisi paramos iš turtingesniųjų organizacijų ar pavienių asmenų, bet ypač iš visų lietuvių, kurie ir nedidelėmis aukomis paremtų šį svarbų darbą. Tuo tikslu kviečiami talkon visi, kuriems rūpi lietuvybė ir lietuviškos kultūros išlaikymas. Tik entuziazmas ir pasišventimas sukurs lietuvybės pilį — Lituanistikos Institutą.

To entuziazmo uždavinys pasauliui parodyti lietuviškąją kultūrą, lietuvių tautos nemirštančią kūrybą, kuri yra laidas lietuvių tautos laisvei atkovoti.

Tautos Fondo Atstovybė Kanadoje

APLINKRAŠTIS Nr. 4

Visiems Lietuviams, Organizacijoms ir Atstovybės skyriams.

Liečia: 1. Atstovybės Kanadoje Papildymas,
2. Tautos Fondo Valdytojo atvykimas,
3. Kolonijose Atstovybės skyrių organizavimas,
4. Aukų lapams prstatyti terminas,
5. Susirinkimų ir parengimų organizatorių dėmesiui,
6. Atstovybės padėka.

1.

Pasiūlius KLB LOKui Tautos Fondo Valdyba prie VLIKo, patvirtino du naujus Tautos Fondo Atstovybei Kanadoje narius: p. Domą Jurkų ir p. Petrą Adamonį. (Tautos Fondo raštas iš š.mėn. 14 d.). Atstovybės nariai, susirinkę posėdžio š.m. spalio 14 d., pasiskirstė pareigomis ir pradėjo darbą:

P-lė M. Arlauskaitė — pirmininkė, p. L. Girinis-Norvaiša ir p. Domas Jurkus — informacijos ir organizacijos reikalams, p. P. Adamonis — raštvedys.

2.

VLIKo narys Tautos Fondo Valdytojas prof. J. Kaminskas yra pakeliui į JAValstybes. Ta pačia proga jis lankys TF Atstovybę Kanadoje Montrealyje ir lankys lietuvių kolonijas. Ryšy su tuo Atstovybė praneša:

a. Gerb. svečio apsilankymo proga supažindinti Kanados visuomenę su VLIKo darbu ir Lietuvos padėtimi. Esant galimybėms surengti organizacijų atstovams, spaudos darbuotojams oficialius priėmimus.

b. Sušaukti lietuvių susirinkimus ir ta proga paskatinti aukoti Tautos Fondui.

3.

Planingesniam lėšų telkimui sudaryti kiekvienoje kolonijoje TF Atstovybės skyrių. Kur toks skyrius dėl vietos aplinkybių negalimas sudaryti, Apylinkės LO Kas imasi šias pareigas. Kolonijose be bendrų organų ar be organizacijų išrenkamas iš vienos organizacijos ar vieneto patikimas žmogus ir pristatomas Atstovybei.

4.

Paskirose kolonijose yra užsilikusių Tautos Fondo vajaus aukų lapų. Prašome aukų lapus ir pinigus prisiųsti Atstovybei iki š.m. lapkričio 30 d.

5.

Atstovybės nariai ir skyrių nariai lėšų telkimo reikalu numato lankyti didesnius lietuvių susibūrimus: susirinkimus, parengimus, minėjimus. Šiuo prašomi rengėjai leisti Atstovybės nariams priminti susirinkusiems Tautos Fondo idėją. Kur toks sambūris yra su apmokamu įėjimu, grynai pareigas einantį Atstovybės narį įsileisti nemokamai.

6.

Atstovybė reiškia nuoširdžią padėką visiems aukojusiems TF ir organizavusiems aukų rinkimą.

TF Atstovybė Kanadoje
M. Arlauskaitė.

Šių metų tabako derlius ir kaina

Kanadoje tabakas auginamas daugiausia Ontario provincijoje, daug mažiau (vos 3-4%) Quebec provincijoje ir labai mažai (vos apie 0,15%) British Columbia provincijoje. Tad visą toną duoda Ontario tabako augintojai, kurių tarpe, kaip žinome, nemažai lietuvių.

Šiemet Ontario provincija tabako auginime pasiekė tik vieną kartą visoje jos istorijoje tepasiektą rekodrą. Buvo užsodinta daug didesnis skaičius akrų — 106.260, o derlius lauktąjį žymiai prašoko. Buvo pavasarį užplanuota išauginti 130.000.000 svarų, o išauginta 137.500.440 svarų tabako. Šių metų derliaus vidurkis siekia 1.294 svarus akrui.

Tabako augintojų Sąjungos nariai šiais metais išaugino 132.367.142 svarus tabako, o laisvieji, nepriklausą Sąjungai, kurių buvo apsodinti 3.967 akrai, išaugino 5.133.298 svarus.

Augintojams betgi svarbu ne tik gerai tabaką išauginti ir derlių nuimti, bet ir gerai parduoti. Tuo rūpinasi specialus augintojų — narių išrenkamas organas, tarpininkaująs tarp ūkininkų ir tabako pirkėjų, vad. T. Marketing Board. Jo reikalas susitarti su tabako pirkėjais dėl minimalinės kainos. **Šiems metams įvairių rūšių tabako kainos vidurkis nustatytas 44½ cento svarui.** Pereitais metais toks minimalinis vidurkis buvo nustatytas 44 centai. Kadangi vienam akrui išauginto tabako atitinka 1.294 sv., tai teoretiškai išeitų, kad šiemet ūkininkai turėtų pajamų gauti nuo kiekvieno akro po $60 daugiau. Praktiškai, žinoma, kitaip išeina, nes parduodama paprastai ne minimaline kaina. Ir pernai ūkininkų ištikrųjų gautasis vidurkis buvo ne 44, bet 44,9 centai už svarą. Kiekvienu atveju, šiemet neturėtų išeiti mažiau, juoba, kad ir išlaidos auginimo bei sudorojimo šiemet buvo didesnės.

Tabako kainos, gaunamos ūkininkų, nuolat kyla. Taip, minimalinis faktiškai gautas kainos vidurkis svarui 1940 m. tebuvo 20,57 c., o 1945 m. jau 34,85, 1947 — 37,4, 1948 — 42.72, 1949 — 42,33, 1950 — 44,9 c. Sutartasis kainos vidurkis visais metais buvo mažesnis už faktiškai gautąjį.

Šiemet tabako supirkimą numatoma pradėti bent 2 savaitėm anksčiau, kaip paprastai.

Ūkininkai gerai žino, kad tabako kainos priklauso nuo jo sunaudojimo. Juo daugiau sunaudojama, tuo didesnis pareikalavimas žaliavos, tuo aukštesnės kainos gaunamos. Dėl to ūkininkai per savas organizacijas tebedaro žygių, kad būtų sumažinti tabako gaminių mokesčiai, kad cigaretės galėtų būti pardavinėjamos po 35 c. pokelis. Tada, sako, sumažėtų šmugelis, gabenimas į Kanadą amerikoniškų cigarečių, padidėtų savų sunaudojimas. Šitą remia savo rezoliucijomis visi ūkininkų susirinkimai. Paskutiniai tokie įvyko aną savaitę Aylmer ir Courtland. Abu priėmė atitinkamas rezoliucijas.

Šūvis nebuvo pro šalį

(Vietoj polemikos su V. Uteniu)

Spalio 22 d. UP agentūra iš Vašingtono pranešė, jog Valstybės Departamentas, atsižvelgdamas į nuolatinę spaudos kritiką, "Amerikos Balse" pravesiąs tyrinėjimą. Scrantono, Pa. "Tribune" mesti kaltinimai, matyt, buvo tas paskutinis grūdas, pripildęs amerikiečių "bosų" kantrybės aruodą. Jau kuris laikas, "Tribune" spausdino tūlo Frank Stout, buvusio Valstybės Departamento informacijos specialisto straipsnių seriją, kurioje "Voice of America" radiofonas kaltinamas "šnipinėjant kongresą, beticksliai aikvojant pinigus, nesugebant tinkamai atremti komunistų propagandos puolimo".

Valstybės Departamentas pareikalavęs iš "Tribune" redaktoriaus R. J. Arthuro, kad straipsnių autorius pateiktų konkrečius įrodymus. Mr. Arthur remdamasis teze, "jog kaltinamasis negali būti jį patį liečiančios bylos teisėju", tai padaryti atsisakęs.

Ši tiesa, turbūt, buvo gerai žinoma ir "V. Uteniui", nors "Šūvis pro šalį", ("TŽ" Nr. 40) jau taip aiškiai išdavė su minimąja intencija turimą ryšį. **P. Almus.**

Bergždžia ginčytis

"NL" Nr. 40 rašo, kad esą su "TŽ" bergždžia ginčytis dėl lietuviškosios visuomenės suskaldymo pavojaus ryšy su jos propaguojamomis nuolaidomis vieno asmens pretenzijoms. Girdi, didžioji visuomenės dalis žinanti jau įkyrėjusį faktą, kad darnebuvę ir ją reikią atstatyti, o jei tai dar labiau pasireikšią, tai atsakomybė krisianti "tiems partiniams fanatikams, kuriuos atstovauja "TŽ".

Mes taip pat manome, kad ginčytis bergždžia, o kartu norime priminti "NL" redaktoriui — kas jam pačiam labai gerai žinoma, — kad jo "nefanatiškų" partinių machinacijų šioje byloje neremia net visi jo paties kolegos, jo partijos centro komiteto nariai, kad už "susitarimo tartis" besąlyginį patvirtinimą nebalsavo net jo partijos atstovas VLIKe, kad prieš autarchų įvedimą pasisakė ne vien jo nekenčiamieji, bet taip pat ir "Naujienos" ir visa JAV lietuviškoji spauda, išskyrus antrąjį LRS organą "Vienybę" ir "Dirvą".

Kažin kodėl "NL" nedrįsta partinių fanatikų organu apšaukti kad ir "Naujienų", o tiek daug dėmesio skiria "TŽ"? Ar gal "NL" mano, kad pasiseks jai ir "Naujienas" patraukti nauju keliu — paaukoti principus partinių machinacijų naudai? Mes gi turime pagrindo tikėti, kad šitokiais keliais dar ne visi nuėjo. Ir net tame pačiame v. liaudininkų partijos centro komitete, kurio narys yra p. "NL" redaktorius ir kur vaidina žymų vaidmenį, yra žmonių, kurie nesikolioja ir nori eiti atviru bei tiesiu žingsniu, o ne vaikytis kompromituojančių machinacijų. O kai su jomis einama, ginčytis tikrai bergždžia.

Verbavimas miškų darbams

Abitibi P.P. Co atstovas p. P. Adamonis praneša, kad bendrovei yra pristatyti 536 kandidatai iš 12 kraštų. 431 jau esą pasiųsti darbo užtikrinimai, keletas jau esą atvykę, bet ne visi nuvykę į miškus, kiti iešką kitokių galimybių. Iš Begijos kandidatų esą 161. Jų daugelis neturį pinigų kelionei, tad tenką rūpintis valdžios paramos, o tam reikią laiko.

Iš atvykstančiųjų pasižadėjimo raštu dirbti miške 10-12 mėn., esą, nereikalaujama, nors bendrovė to laukianti ir jei netikėtų, kad dirbs, neturėtų prasmės rūpintis imigrantais. O šiems pradžiai užsidirbti pinigų miškai yra tinkama sritis.

P. Adamonis rašo dirbąs tik vienam tikslui — atgabenti žmones į geresnes gyvenimo sąlygas ir laukiąs platesnio masto paramos, sugestijų ir informacijų.

"Noriu pridurti, kad uždarbiai miške nauja sutartimi yra padidėję. Už popiermalkių vienetą "cordą" 8 pėdų ilgio yra mokama $5.51 ir premija 66 c. sukirtus 75 cordus. Už kelio pėdą mokama 1½ c.

Darbo jėga yra reikalinga ir popiermalkių gamyba tęsis iki pat pavasario. Mažesnėje apimty bus dirbama pavasario ir vasaros metu.

Lietuviai daugiausia telkiasi Regan, Ont. Abitibi P.P. Co. Ltd. Depot (Prie CPR linijos) 24 mylios į vakarus nuo White River. Rekomenduotinos stovyklos:: E. Aho, L. Kuja, Laroque ir J. Lefabvre. Darbo gavimo reikalu kreiptis į Woods Employment office, Abitibi P.P. Co Ltd. Sault Ste. Marie, Ont. arba pas mane.

Keletas pranešimų rodo gražius darbo rezultatus. Neapsieinama ir be menkesnių, ypač pradžioje darbo arba visiškai nemačiusiam miško.

P. Adamonis".

— **Toronto.** — Po paskutinio cigarečių pabrangimo už pokelį sumokamus 42 centus šitaip paskirstoma: 26,8 cento valdžiai, 5,6 cento pramonei, 2,5 cento urmininkui, 4,1 cento detaliai prekybai ir pagaliau 3 centai ūkininkams.

— **Vašingtonas.** — Sią savaitę JAV pasirašys karinės paramos sutartį su Jugoslavija. Būsią duodama sunkiųjų ir lengvųjų ginklų naudotų praeitam kare ir naujai pagamintų.

Kanada pabėgėlių prieglauda

Kadangi įvažiavimas į JAV yra apsunkintas įstatymų, o DP įsileidimo įstatymo laikas baigiasi, tai pabėgėlių globą perėmė International Rescue Committee, remiamas Fordo fondo, yra užplanavęs beveik visus naujus pabėgėlius iš už geležinės uždangos perkelti į Kanadą. Tam jis yra įkūręs ir savo skyrius Kanadoje. Jis jau yra atvežęs 12 naujų pabėgėlių lenkų ir tris vengrus. Galimas dalykas, kad jis atveš ir su žvejų laivu į Švediją pabėgusius lietuvius, apie kuriuos kažkodėl vis nieko negirdėti, nors jie pabėgo dar prieš lenkus. Tas pats IRC ruošiasi atvežti Kanadon ir su traukiniu pabėgusius 28 čekosl. Pirmieji jau atvyko.

IRC numato sekančiais metais sulaukti 40.000 pabėgėlių ir ruošiasi juos perimti. Austrijoje ir Vokietijoje bus sukurtos specialios stovyklos pirmai prieglaudai.

IRC skelbiasi, kad į Kanadą atvežtiems mokslo žmonėms bei intelektualams garantuosiąs ateitį, parūpins darbo. Įdomu kaip jam pasiseks įkurdinti du neseniai atvežtus vengrų gydytojus, vėžio specialistus?

LIŪDNAS REQUIEM TORONTE

A.a. Juozą Pilkauską į amžinastį palydėjus

Spalio 15 d., su krentančiais pageltusiais medžių lapais, užgeso ir senesnės mūsų emigracinės kartos atstovo Juozo Pilkausko gyvybė.

Dalyvaujant itin dideliam skaičiui lietuvių, ypač senesniųjų imigrantų, karstą dengiant daugybei gėlių, velionis su katalikiškomis iškilmėmis buvo palaidotas Vilties Kalno kapinėse spalio 18 d.

A.a. Juozas Pilkauskas gimė 1902 m. spalio 15 d., Druskininkų km., Biržų apskr. ir valsč. Į Kanadą atvyko 1928 m.

Čia likimas lėmė pelnant duonos kąsnį ilgus metus dirbti gana primityviai įrengtose ir tvankiose Timmins aukso kasyklose. Jose velionis išdirbo apie 10 m.

Deja, kasyklose J. Pilkauskas ir sveikatą prarado. 1938 m., jau palieges ir išsirūpinęs kuklutę pensijėlę, jis atvyko į New Torontą ir apsigyveno 27 5th Str., kur išgyveno ligi mirties.

Nors jau be sveikatos, tačiau velionis niekad nepalūžo dvasia. Visą laiką buvo nuoširdus lietuvis, didelis savo gimtojo krašto patriotas, aktyvus lietuviškų laikraščių platintojas, visos eilės jų prenumeratorius ir aistringas savosios spaudos skaitytojas bei lietuviškojo žodžio gerbėjas.

Jis buvo didelis altruistas savo kenčiančių brolių bei sesių tremtinių atžvilgiu. Ne be reikalo vienas jo atkviestųjų tremtinių, laidotuvių metu, pasakė: "Jis turėjo tik vieną širdį, tačiau ja norėjo dalintis su visais lietuviais"...

A.a. Juozo Pilkausko asmenyje visuomet tebedvelkė Tėvškės laukų vėjelis. Jo pasąmonėje tebevyturiavo Lietuvos padangių vieversėlis, tebeskambėjo naktigonėn jojančių brolių daina. Lietuvą jis visuomet nuoširdžiai prisiminė ir gyveno jos dvasia.

Velionis paliko giliame nuliūdime žmoną Juliją Pilkauskienę, Tautkutę ir du sūnelius: Joną 14 m. ir Robertą 12 m. J. Pilkauskienė yra gimusi ir augusi Kanadoje, tačiau labai gražiai kalba lietuviškai ir nuoširdžiai myli savo tėvų žemę Lietuvą.

Laidotuvėse dalyvavo atvykę iš Montrealio ir du p. Pilkauskienės broliai: Pranas ir Anatanas Tautkai. Vienas iš jų yra mokytojas, o antras — Telefono bei Telegr. įstaigos valdininkas. Tai labai charakteringos ir galinčios būti šviečiančiu pavyzdžiu lietuvių tautai senosios lietuvių emigrantų šeimos nariai. Vienas brolis yra gimęs Škotijoje, antras — Kanadoje, mokslus abu ėjo šiame krašte. Jie taipogi puikiai kalba lietuviškai ir dideli Lietuvos patriotai. Kodėl? Gi todėl, kad jų tėvai, netgi grįžusiems iš prancūzų ar anglų kalba dėstomos mokyklos, vaikams buvo griežčiausiai uždraudę namuose kalbėti kitaip, kaip lietuviškai.

Iš laidotuvių biuro koplyčios New Toronte, kur velionis buvo pašarvotas keturias paras, net 24 lengvos mašinos giminių, pažįstamų ir prietelių atlydėjo jį į lietuvių parapijos bažnytėlę. Čia buvo atlaikytos už jo vėlę gedulingos šv. Mišios ir atgiedota Libera. Bažnyčioje atsisveikinimo žodį tarė kleb. kun. P. Ažubalis, o į kapines palydėjo kun. Pacevičius. Prie kapo kalbėjo kun. Pacevičius ir vienas iš visuomenės atstovų.

Velionis visų buvo labai gerbiamas ir mylimas. Jis neturėjo lietuvių tarpe jokių priešų. Tai parodo ir tas faktas, kad laidotuvių dieną už jo vėlę buvo užprašyta visa eilė šv. Mišių.

Būdingas sutapimas velionies šios žemės kelionėj: jis gimė spalio 15 d. ir mirė to paties mėnesio 15 d., prieš 15 m. vedė ir palaidotas kapinių sklypely, atžymėtam Nr. 15.

Velionies liūdinčiai šeimai ir artimiesiems pareikština nuoširdi užuojauta, o mirusiąjam — tenka paprašyti Aukščiausiojo amžinos ramybės.

Pr. Alšėnas.

Kanados vyskupų nurodymai tikintiesiems

55 Kanados arkivyskupai ir vyskupai susirinko Otavoje š.m. spalio mėn. 11 d. išstudijuoti dabartinę padėtį ir duoti tikintiesiems naujas direktyvas ateičiai. Bendro pobūdžio deklaracija buvo padaryta žurnalistams tuoj po vyskupų konferencijos. Keletas laikraščių, palyginti labai mažas skaičius, paskelbė visą konferencijos tekstą. Kiti pasitenkino paminėdami tik patį konferencijos faktą. O vistik verta susidomėti visiems tikintiesiems Kanados vyskupų žodžiu.

Visų pirmiausia arkivyskupai ir vyskupai atkreipė tikinčiųjų dėmesį į materializmo bangą, kuri nori užlieti visą mūsų kraštą. Šito blogio reiškiniai yra gana gausūs, todėl hierarchija ir nori atkreipti tikinčiųjų dėmesį į sekančius dalykus:

1. Moderniosios propagandos priemonės, kaip radijas, televizija, kinas, teatras ir žurnalai neprivalo būti naudojamos griaunančiams idėjoms, kurių praktiškos pasekmės yra neišmatuojamos.

2. Kanados Episkopatas primena visiems tikintiesiems, kuriems rūpi krikščioniškosios kultūros ir garbės išsaugojimas, koks yra didelis pavojus leisti viešai rodytis spaudoje ir radijuje toms idėjoms, kurios siekia sunaikinti pačios religijos pagrindus ir gerus papročius skaitytojų ir klausytojų širdyse.

3. Vyskupai ragina grįžti prie Evangelijos dvasios ir derinti savo gyvenimą Šv. Tėvo nurodymams: "Baimės apimtame pasaulyje ir akyvaizdoje persekiojimų, kurie slegia bažnyčią, arkivyskupai ir vyskupai primena tikintiesiems pareigą rasti ir praktikuoti tokią gyvenimo formą, kuri daugiau derintųsi su Evangelijos dvasia".

4. Sekularizmas, kuris išskiria Dievą iš kasdieninio gyvenimo, yra priežastimi visų blogų socialinių papročių.

5. Tik per pavyzdingą krikščioniško gyvenimo praktikavimą ir ėjimą prie šv. Sakramentų žmonės bus pajėgūs kovoti prieš alkoholizmo tvaną ir sensualizmą, kuris gresia mūsų šeimyniniam ir socialiniam gyvenimui.

6. Kanados arkivyskupai ir vyskupai prašo tikinčiųjų daugiau melstis ir savo privatų gyvenimą taikinti daugiau šv. Tėvo direktyvoms, pasitikint Dangaus ir šv. Rožančiaus Karaliene, kilniausiais bažnyčios idealais, kurie visuomet nešė žemei taiką ir ramybę socialinių klasių tarpe.

7. Socialinė taika turi būti remiama antgamtinėm vertybėm: teisingumu ir artimo meile, taip pat ir išmintinga akcija visų, kurie su nusižeminimu ir ištverme laikosi Dievo malonės.

Šis kvietimas dirbti taikai: taikai tarp tautų ir taikai tarp socialinių klasių, nėra laisvo pasirinkimo reikalas. Visi tie, kurie save vadina krikščionimis, privalo tam kilniam darbui pasišvęsti be atidėliojimo, nusižeminę, su išmintingumu, bet taip pat ir su ištverme. Visi, o ypatingai katalikai, akyvaizdoje šio meto taip svarbių problemų, negali savęs laikyti išteisintais nežinojimu. Jau prieš keletą metų išsiuntinėjo šv. Tėvas aiškias direktyvas liečiančias tarptautinę politiką ir socialines reformas. Mūsų žmonių gerbūvis ir mūsų krašto laimė, glūdi kaip tik šių patarimų ir direktyvų realizavime. Reikia tik kiekvienam iš mūsų jais pasitikėti.

Vikt. Skilandžiūnas.

Kanados Vyskupų Taryba

Paskutinėje Kanados arkivyskupų ir vyskupų konferencijoje Otavoje vykdomosios tarybos pirmininku išrinktas Montrealio arkivyskupas Paul Leger. Buvęs pirmininkas Otavos arkivyskupas A. Vachon ir Edmontono arkivyskupas J. H. Mac Donald iš Tarybos pasitraukė. Į jų vietas išrinkti Moneton arkiv. N. Robichand ir Winnipego arkiv. koadjutorius P. E. Pocock.

Tarybos vicepirmininku išrinktas Kingstono arkiv. J. A. O'Sullivan, o iždininku Regina arkiv. M. C. O'Neill. Į Tarybą dar įeina Toronto arkiv. kardinolas J. C. McGuigan ir Quebec arkiv. M. Roy kaip nuolatiniai nariai ex officio, o išrinktas dar St. Boniface arkiv. G. Cabana.

Mieli Broliai ir Sesės, lietuviai

Šv. Kotrynos Mergelės ir Kankinės Kongregacijos Seserys lietuvaitės Kanadoje beldžiasi į Jūsų gerąsias ir kilniąsias širdis.

Jų kuklus, senas, virš trijų šimtų metų vienuolynas Lietuvoje buvo Krakėse. Šv. Kotrynos M. ir K. Kongregacijos Seserys Lietuvoje vedė Nepilnamečių Nusikaltėlių mergaičių įstaigą ir Karmėlavos Ž. Ž. Ūkio Mergaičių mokyklą. Taip pat Seserys dirbo Krakių gimnazijoje, pradžios mokyklose, vaikų darželiuose, senelių ir vaikų prieglaudose, Kurčių-nebylių instituto ir Kauno infekcinėse ligoninėse.

1944 metais besiartinant bolševikams, kaip ir daugelis kitų lietuvių, penkios Šv. Kotrynos M. ir K. Kongregacijos Seserys pateko į Vokietiją. Prieš dvejus metus jos kaip ir kiti tremtiniai iš Vokietijos atvyko į Kanadą.

Atlikusios vienų metų darbo sutartį ir pramokusios anglų kalbos nori vėl toliau tęsti savo gyvenimą, pašvęstą Dievo ir artimo meilės tarnybai. Nori atidaryti savo Šv. Kotrynos M. ir K. Kongregacijos Seserų namą Toronte — įkurti Nursing & Rest Home ir padėti savo lietuviškai parapijai — įkurti lietuvių vaikams Vaikų darželį — Day Nursery.

Seserys savo menkomis santaupomis negali įsikurti — įsigyti nuosavą namą; laikinai kuriasi lietuvių parapijos name 1639 Bloor Street West.

Mieli Tautiečiai! Gal atsirastų iš jūsų kilnių geraširdžių, kurie Dievo Meilės ir savo Tautos Gerovės vardan ateitų joms į pagalbą — paremtų savo aukomis.

Gal atsirastų tokių, kurie senatvėje ar ligoje reikalingi globos, tai Seserys mielai tokius geradarius savo Nursing & Rest Home globotų ir slaugytų iki mirties.

Dėkingos Šv. Kotrynos M. ir K. Kongregacijos Seserys kasdien meldžia Aukščiausį Viešpatį gausios Dangaus Palaimos visiems jų geradariams ir Jų mirusiems mylimiems artimiesiems amžinosios laimės džiaugsmo.

Ses. M. Humiliata, CSC.

Adresas: Sisters of St. Catharine V. and M., 1639 Bloor Str. W., Toronto, Ont. Canada.

"NL" PASIŠOVĖ PATOBULINTI VLIKą

Prieš kiek laiko "NL" buvo pasišovusi mokyti mūsų vyskupus, šiandien gi savo misiją nukreipė į aukščiausį mūsų politinį organą VLIKą, siūlydama jį patobulinti.

Straipsnyje "Ir mūsų pasisakymas" "NL" Nr. 39 pareikštos mintys nėra kurios nors žymesnės grupės reakcija nukreipta prieš VLIKą, bet tik asmeninis p. Kardelio tuo reikalu pasisakymas. Jis yra tiek įsidėmėtinas, kad sudaro vieną iš visos virtinės to paties autoriaus ir tuo pačiu reikalu straipsnių.

Šį kartą straipsnio autorius yra kiek nuolaidesnis, nes nebevadina VLIKo, kaip anksčiau, diktatūrinių užmačių organu, bet jau pripažįsta, kad šis yra Centrinis ir Vyriausias Politinis Organas, sudarytas demokratiniu-koaliciniu pagrindu. Tačiau jis dar turįs daug negerovių, dėl ko esą ir kylančios įvairaus pavydalo reakcijos — tai naujų organizacijų, tai pavienių asmenų pareiškimai. Viena iš svarbiausių negerovių esanti ta, kad esą viena dalis bandanti dominuoti ir autorius tol neatlyšiąs, iki tai esą nebus pašalinta. Pagaliau p. K. nebeišlaiko lygsvaros ir tiesiog ultimatyviškai reikalauja VLIKui pasiduoti patobulinamam, siūlydamas tam atskirą organą, kuris jį kontroliuotų.

Tiesa, niekas negali autoriui nieko prikišti dėl paties siūlymo "patobulinti". Viskas ir visada gali būti tobulinama. Esu tikras, kad ir VLIKas, toli gražu, nelaiko save tobulu organu. Priešingai, kiek visos sąlygos leidžia ieško kelių bei būdų, kad mūsų visų siekiamas tikslas būtų kuosekmingiau pasiektas. Jis progresuoja, stiprėja ir kelia savo autoritetą. Tačiau visa nelaimė, kad mes esame linkę pas kitus pamatyti kad ir mažiausį krislą, tuo tarpu kai pas save nematome vežimo. Panašiai yra ir su "NL". Štai ji visa burna šaukia, kad, girdi, VLIKas neturįs reikiamo autoriteto, kad tam kenkią jo paskiri nariai ir pan., bet net nepagalvoja, kad tokį įspūdį ji pati į visuomenę įneša savo tendencingomis ir iškraipytomis informacijomis. Šiandien kiekvienam aišku, kad tai daroma ne be tam tikro tikslo. Ir kas būdinga, kad tai atliekama panaudojant du vienas kitam priešingus metodus ir beveik tų pačių asmenų, būtent prisidengiant nekalto avinėlio kailiu — nuduodama ir norima sudaryti įspūdį, kad tik "NL" pateikianti visuomenei tiesos žodį, gi iš kitos pusės, anoniminio korespondento priedangoj, be jokio varžymosi nesiskaitoma nei su faktais nei su mūsų autoritetingomis įstaigomis, kaip tuo pačiu VLIKu bei ELTA.

Autorius kelia mintį sudaryti tam tikrą organą kuriam VLIKas duotų savo veiklos ataskaitą. Tačiau ar tai pakeistų esamą padėtį, ar duotų ką nors geresnio ir ar mūsų dabartinėmis sąlygomis tai būtų tikslinga? Pagaliau ar ištikro VLIKas jau yra atsidūręs tokioje kritiškoje padėtyje arba eina ta kryptimi, kad toks naujas organas būtų reikalingas?

Žinome, jog VLIKas nėra išrinktas demokr. keliu, bet jis suorganizuotas demokratinu-koaliciniu pagrindu ką pripažįsta ir p. K. Į VLIKo sudėtį įeina net 10 įvairių politinių grupių atstovai. Šiuo keliu ir apjungiama kuone visi lietuviai, išskyrus tokius, kurie dar tebesivadovauja kažkokiomis ambicijomis. Bet jų gi skaičius nėra reikšmingas. Reiškia, VLIKas atstovauja mus visus ir vykdo visų mūsų valią, tuo labiau kad teturime vienintelį tikslą — išlaisvinti savo kraštą. Tik tam tikslui ir šis organas tėra susikūręs. Taigi mūsų valia perdėm yra aiški ir tai aišku pačiam VLIKui. Begali būti klausimas tik dėl pačių kovos metodų. Tačiau nekyla klausimo, kad VLIKo atstovai nesutartų dėl Didžiojo Mūsų Tikslo. Pasitaiko tik nesutarimų dėl smulkmenų. Tai visai naturalu. Šitą reiškinį matome ne tik organizacijose, bet ir demokratiškiausių valstybių valdžių sistemose, kur be opozicijos irgi neapsieinama. O joks kontrolinis organas niekur, išskyrus diktatūrinius kraštus, neegzistavo ir negali egzistuoti, nes būtų varžomas laisvės principas — laisvai galvoti ir reikšti viešai savo pažiūras. Pagaliau autorius bendromis frazėmis tekalba apie VLIKo tariamas negeroves, bet konkrečiai jų neišvardina, tik pasisako, kad įspėjimas nukreiptas prieš dalį, bandančią dominuoti. Taigi ir reikia suprasti, kad štai čia autorius ir įmato tariamas negeroves.

Iš to mes skaitytojai tik galime spėti, kad autorius turi galvoje kurią nors iš politinių grupių. Atseit, tarytum seime, girdisi opozicijos balsas.

Kaip minėjome, VLIKas atstovauja visuomenę per grupių atstovus, kurie į VLIKo sąstatą įeina ir kurie ar vienokiu ar kitokiu būdu už savo veiksmus yra atsakingi prieš atstovaujamą grupę. Taip pat negalime neatkreipti reikiamo dėmesio ir į politinių grupių skirtingumo faktorių, kuris, manau, bene labiausiai pasireiškia tarpusavio kontrolės srityje. Reiškia, VLIKo veiksmai yra kontroliuojami iš vienos pusės jo paties narių, gi iš kitos pusės — politinių grupių, kitais žodžiais visuomenės daugumos. Tad ir kyla klausimas, ką gi naujo beatneštų dar kitas organas?

Pagaliau autorius, siūlydamas tokį organą, turėjo numatyti, kokiose sąlygose jis galėtų būti pritaikytas. Siūlomas organas savo paskirtimi turėtų panašumą į tautos atstovybę arba, kaip autorius pavadino, būtų lyg "vox populi" ir kaip toks, beabejo, daugiau tiktų valstybiniame gyvenime, bet ne mūsų tremtyje ir štai dėl kokių priežasčių:

1. Norint išvengti nepasitenkinimų, beabejo, reikėtų sudaryti tokį organą, kuris turėtų visišką visuomenės pritarimą. To tegalėtume pasiekti pravedus išsiblaškiusių po įvairius pasaulio kampus lietuvių tarpe demokratinius balsavimus. Neišvengiamai reiktų skaitytis su galimybe, jog nariais į siūlomą organą patektų ir iš skirtingų kraštų žmonės. O kas tuomet? Ar toksai organas būtų parankus ir produktingas? Ar jo nariai reikiamu laiku galėtų važinėti į posėdžius? Iš to kyla aibė ir kitų klausimų, kurių čia ir nebenagrinėsime. Pagaliau turėtume skaitytis ir su lėšomis, kurių šiandien mums taip maža ir taip reikalinga net svarbiausiam dalykui.

2. Sakysim, liktų dar viena galimybė, būtent sudaryti organą kuriam vienam krašte kompromisiniu keliu. Toks organas turėtų gauti teisių-galios iš VLIKo reikalauti veikos ataskaitos, daryti nutarimus ir pavesti juos VLIKui vykdyti. Ir kas gautųsi? Toks naujas organas esamose sąlygose ir būtų ne kas kitas kaip tas pats VLIKas, tiktai numeris antras. Praktiškai toks organas, neturėdamas priverčiamosios galios, kaip kad valstybiniame aparate, negalėtų reikiamai vykdyti kontrolės arba priversti vykdyti savo nutarimus. Kas, pavyzdžiui, atsitiktų, jei VLIKas atsisakytų vykdyti jo nutarimus, kurie jam pasirodytų netikslingi? Dar labiau įklimptume į dar didesnę painiavą ir tik turėtume progos dar daugiau aiškintis ir klausytis viešų nepasitenkinimų, tik šį kartą ne dėl vieno, bet ir dėl VLIKo numerio antro. (Čia dar aplenktas labai svarbus momentas, kad VLIKas nėra emigrantinis organas, bet rezistencinė vadovybė, susidariusi dar krašte ir pastaruoju metu gavusi naują krašto rezistencinės vadovybės pavedimą jos vardu veikti užsieniuose. Argi emigrantai galėtų sukurti organą, kuris būtų aukštesnis už krašto rezistencinę vadovybę? Red.).

Palieskim kiek ir mūsų diplomatus. Šiaip ar taip, mūsų akys yra atkreiptos ir į juos. Mums taip pat svarbu žinoti, ką jie vadavimo darbe yra nuveikę ir ką jie šiandien tuo reikalu daro. Tuo labiau, kad jie turi žymiai patogesnes sąlygas, negu kas kitas. Deja, nevisi iš jų savo darbais tegali pasigirti. Užtat tuo reikalu ir girdėjosi kaikurių balsų bei nusiskundimų. Jie yra mūsų krašto tam tikri valdininkai, kaip tokie, anksčiau savo darbo ataskaitą davė savo vyriausybei. Nenuostabu, kad ir šiandien to visuomenė pageidauja, žinoma, kiek sąlygos leidžia. Gana būdinga, kad p. K. apie bet kokią diplomatų ataskaitą ne tik kad neužsimena, bet reiškia tuom savotišką pasipiktinimą, jei bando kas apie tai kalbėti. Esą, tai jų užgauliojimas. O kaip gi šitą suderinti?

Mes esame gyvi liudininkai, jog VLIKas, BALFas ir Tautos Fondas yra susidarę ne pagal iš anksto numatytą statutą ar planą, bet diktuojant gyvenimo aplinkybėms. Mes esame taip pat liudininkai didelių darbų, kurių šie organai jau yra pasiekę. Kiekvienas tai irgi mato, kad šios organizacijos nesnaudžia, bet dirba, kiek sąlygos leidžia. Gi VLIKo autoritetas šiandien yra tokiame aukštyje, kuriam dar niekad nebuvo. Argumentas, kad VLIKo autoritetui kenkia kažkieno bandymas dominuoti, yra nevykęs. Jei kuri grupelė ar paskiras asmuo ir keltų galvą, tegalėtume tai vertinti kaip nereikšmingą ir politiniame gyvenime priprastą reiškinį. Tas, kaip minėjau, neišvengiama nei paskirose organizacijose nei valstybių santvarkose. Jeigu tik giliau pradėtume nagrinėti, ką reiškia p. K. siūlymas VLIKą "patobulinti", įsitikintume, jog tuo siekiama ne VLIKo autoritetą padidinti, bet priešingai jį sumažinti, išmušant iš jo rankų kad ir paprasčiausią iniciatyvą.

Baigdamas, norėčiau pastebėti, jog mūsų tarpe turėtume vengti tuščių partinių ambicijų, kurios jokiu būdu nepritaikomos kovoje už mūsų laisvę. Tiesiog juokinga, net, pasakyčiau, skaudu, kad dėl šių priežasčių atsisakoma toje srityje dirbti su tais, kurie jau dirba ištisą dešimtmetį. Be to, turėtume vengti išpūstos propagandos, kuri tik klaidina visuomenę ir visais atžvilgiais nėra naudinga. Atvirkščiai, spauda turėtų stiprinti kovotojus ir skatinti kitus prie to prisidėti. Iš kitos pusės mes turėtume vengti naudoti mūsų aukščiausius politinius veiksnius priedanga kurios grupės propagandai. Mums reikia tokio nuoširdumo, kokį turėjome lietuviškame kaime, ir tokiu nuoširdumu, tartum maži upeliai, turėtume sruventi iš kalnų ir kalnelių į didžiulę ir pagrindinę upę — VLIKą. Juo daugiau savo jėgos ten įliesime, tuo labiau sustiprinsime jėgą prieš mūsų bendrąjį priešą.

Adv. Jer. Valaitis.

KANADOS GINKLAVIMOSI PRAMONĖ

Kanados gynybos gamybos ministeris Howe parlamente aptarė ateinančių metų ginklavimosi planus bei perspektyvas.

Per sekančius metus tam numatoma išleisti po $125.000.000 kas mėnesį arba $1.500.000.000 per metus. Kulminacinio taško išlaidos pasieksiančios 1953 m. pradžioje.

Šių metų pirmoje pusėje Kanada karinių užsakymų JAV padariusi už $371.000.000, o D. Britanijoje tik už $5.000.000. Tuo tarpu pačioje Kanadoje užsakymų duota už $746.000.000. Augą smarkiai užsakymai eksportui. 1952 m. vidurį jie galį pasiekti po $40.000.000 metų ketvirčiui. Dabar mėnesiniai užsakymai siekią $200.000.000, o mokėjimai po $70-80.000.00 mėnesiui.

Ryšy su karinės gamybos kėlimu esanti labai pakeliama žaliavų, ypač geležies rūdos, mašinų, naftos, chemikalų ir kt. produktų gamyba. Tuo būdu 1955 m. geležies rūdos gamyba pasieksianti 19.000.000 tonų, aliuminijaus 603.000 t, vario 300.000 t, cinko 406.000 t, naftos 25.000 bosus per dieną. Plieno gamyba pasieksianti 4.400.000 tonų, kai dabar gaminama 3.300.000 tonų.

Iš jau pagamintų karinių gaminių Howe suminėjo: Canadair jau pagaminusi 72 Sabre F-86 lėktuvus, o 122 esą baigiami; Avro įmonės jau pastatę pirmą CF-100 lėktuvą, dar trijų tipų lėktuvai netrukus būsią pastatyti, visa eilė įvairių paskirčių laivų esą arba baigiama arba būsią baigiami pavasarį, 3 colių jūrų patrankos Sorel dirbtuvių būsią pradėtos teikti JAV gruodį, esą statomos 2 sprogstamųjų medžiagų įmonės, GM kariškoji 2½ tonų sunkvežimiai šio mėnesio gale pasirodysią, Chrysler firmos pirmieji ¾ t. autovežimiai esą jau išleidžiami, o Ford gruodį pradėsiąs gamybą ¼ tonos džipų.

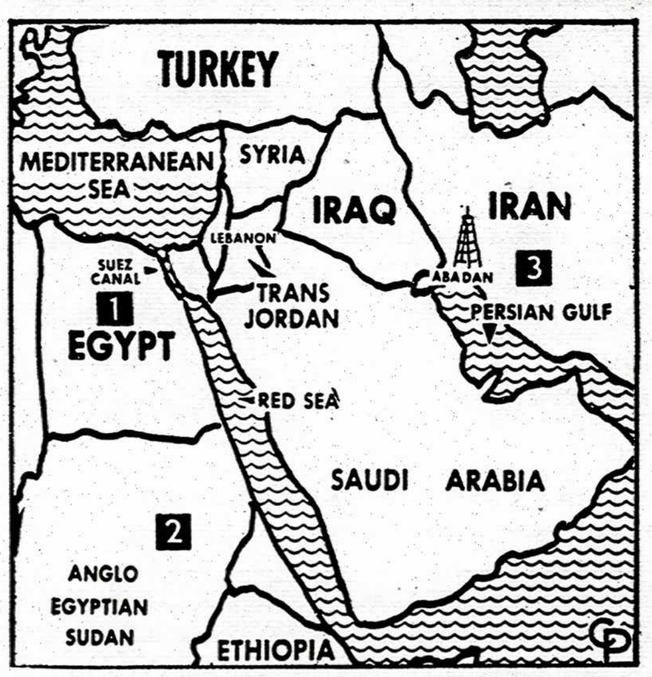

Vidurinieji Rytai — nūdien o piausia painiavų sritis

IŠ VISUR TRUMPAI

— **Niujorkas.** — Spalio 24 d. pradėjo veikti JTO paštas. Pirmą dieną jau buvo 300.000 užsakymų pašto ženklų iš kolekcijonierių.

— **Berlynas.** — Berlyno rytų sektoriuje dalyvaujant prezidentui W. Pieck ir premjerui Grotewohl atidengtas paminklas Stalinui. Tai bene pirmas atsitikimas, kad nugalėtieji pastatė paminklą nugalėtojui. Gyventojų "meilė" tėveliui taip jaučiama, kad prie paminklo laikoma "garbės" sargyba.

— **Belfast.** — Grįžęs iš kelionės į Archangelską, iš kur gabeno medį, anglų laivas Berylstone, pasirodo, rugsėjo 14d. buvo bombarduotas 3 rusų lėktuvų. Bombos nukrito į vandenį netoli laivo ir, gal būt, bus padarę kokių sužalojimų po vandeniu. Kai, pasiekęs Archangelską, kapitonas pasiskundęs rusų pareigūnams, tie parodę mažai dėmesio.

— **Roma.** — Garsioji artistė Irene Dunne, turinti ryšių su JAV-bių lietuvių katalikų organizacijomis, Šv. Tėvo apdovanota Laterano Kryžiumi.

— **Maskva.** — Maskvos spauda nuolat skelbia skundus, rodančius augantį nepasitenkinimą tarp kolchozininkų Ukrainoje, Kazachstane, Uzbekistane ir Gudijoje.

— **Londono** spauda pradėjo rašyti, kad karalius esąs finansinėje krizėje. Metinių jo pajamų $1.165.000 neužtenką. $720.000 iš tos sumos faktiškai išleidžiama visai ne karališkosios šeimos reikalams. Iš 250 Buckingham rūmų tarnautojų ištikrųjų karališkos šeimos tarnyboje yra vos 25.

Kanada karaliaus išlaikymui neduos nieko

Karaliaus finansinių sunkumų metu Australija pasižadėjo paremti D. Britaniją karaliaus išlaikyme. Į užklausimą parlamente, Kanados finansų min. Abbott pareiškė, kad Kanada padengtų visas išlaidas, jei karalius kada ją aplankytų, kaip dabar padengia karalaitės ir jos vyro kelionės išlaidas, bet karaliaus išlaikymas Anglijoje jau esąs kitas reikalas ir tai nesą svarstoma. Karališkajai šeimai Kanados duoklė esanti išlaikymas karaliaus atstovo General Gubernatoriaus.

— **Halifax.** — Iš su traukiniu pabėgusių 31 čeko pirmieji 11 spalio 24 d. atvyko į Kanadą ir apspitusiems žurnalistams papasakojo pabėgimo istoriją.

— **Otava.** — Vokiečių gen. Kurt Meyer, atsakingas už 18 kanadiečių belaisvių sušaudymą karo metu, nuteistas mirti, bausmę pakeitus kalėjimu iki gyvos galvos, kalėjęs Kanadoje, išsiųstas į Vokietiją, Britų zoną, tęsti bausmės. Tai įvykdyta paties kalinio prašymu, kuris nebegalėjęs pakelti atskyrimo nuo žmonos ir 5 vaikų. Kanadoje dėl to reiškiama nepasitenkinimo, kad tai būsiąs pirmas žingsnis jo paleidimui, bet vyriausybė užtikrino, kad bausmė nepakeičiama.

— **Otava.** — V. Vokietijos atstovas W. Daukwart kreipėsi į Kanados vyriausybę, prašydamas gen. K. Meyer bausmę dovanoti. Kanados vyriusybė nesutiko. Jis lieka Kanados kaliniu D. Britanijos kariškam kalėjime Vak. Vokietijoje.

Mielą bičiulį

STASĮ OLEKĄ,

sukūrus lietuvišką šeimą su Kanadoje gimusia lietuvaite

ONA GUDELYTE,

sveikinu ir linkiu gražaus šeimyninio gyvenimo

Juozas Markevičius.

Iš lietuviškojo pasaulio

JA VALSTYBĖS

L. Prūseika "Vilnies" redaktotorius spalio 22 d. suimtas už komunistinę veiklą. Kad paleistų į laisvę reikalaujama 5000 dolerių užtasto.

Socialdemokratai yra nutarę netrukus sušaukti Čikagoje Illinois, Wiscousino, Michigano ir Indiana valstybių liet. soc. konferenciją, kurioje pranešimus padarys R. Bielinis ir prof. Kaminskas.

Prez. K. Griniaus pelenų urna perkelta į Čikagos L. Tautines kapines.

Detroito ateininkai 40 metų jubiliejaus minėjimą rengia lapkričio 18 d. Kalbės prof. Dr. K. Pakštas.

ALT metinis suvažiavimas įvyks lapkričio 16-17 d. Niujorko Roosevelt Hotel.

"Dirva" vietoje skyriaus "Jaunoji Karta" pažadėjo leisti 16 psl. iliustruotą priedą "Tėviškėlė", kurį redaguos Vladas Vijeikis. Priedas būsiąs taikomas daugiau jauniesiems. Nuo naujų metų būsiąs leidžiamas dar ir kultūrinis priedas. Abiejų priedų apimtis būsianti vieno Dirvos numerio dydžio. Prenumeratos kaina "D" pakeliama iki $5.

● Iš Hartfordo, Conn., į Čikagą neseniai išsikėlė prof. Paltaroko ir buv. teisingumo ministerio B. Masiulio šeimos.

● Lapkričio 6 d. Harfordo koncertų salėje "Bushnell Memorial" žinomas lietuvių muzikas Vytautas Marijošius diriguoja miesto simfoniniam orkestrui.

● Iš Hartfordo keletas lietuvių pabėgėlių jau išvyko Amerikos kariuomenėje atgal į Europą. Jų tarpe Pr. Bernotas, kuris dabar gyvenąs tam pačiam Miunchene ir net tose pačiose kareivinėse, kur anksčiau buvo DP.

● Jaunas lietuvis teisininkas, baigęs mokslus Heidelberge, Vytautas Banelis laimėjo apeliaciją, kuria stojimas kariuomenėn jam atidedamas visiems metams. V. Banelis daro gražią karjerą vienoj Wall Street apdraudos kompanijų, kur neseniai gavo paaukštinimą.

● Žinomojo lietuvio mediko Dr. Kanaukos vaikai gavo stipendijas Amerikos kolegijose. Duktė Aldona studijuoja Vermonte kalbas, o sūnus Algis, South Carolina — karo inžineriją. Pats profesorius dirba Niujorke.

J. Sniečkuvienė Brooklyne atidarė dantų gyd. kabinetą.

Dail. Tamošaitienė ir Veselkienė pakviestos dalyvauti Niujorko moterų parodoj.

Dr. A. Sešplaukis-Tyruolis persikelia iš Čikagos į Brooklyną, kur dėstys filosofiją šv. Pranciškaus kolegijoje.

P. Matiukas atidarė muzikos studiją Čikagoje.

Venckus, SJ, profesoriavęs Vašingtono ir Scranton universit., persikėlė į Čikagą.

— Lietuvių Dienų išleistoji poezijos antologija "Žemė" yra pirmoji lietuviška knyga, išėjusi Kalifornijoje.

VOKIETIJA

IRO pagalba emigruojantiems nutraukiama žymiai anksčiau, kaip buvo numatyta. Ji būsianti teikiama tik tiems, kurie iki lapkričio 15 d. bus gavę vietas laive ar lėktuve.

BELGIJA

Išvyko į Kanadą: Rakauskų šeima iš Chatelineau, Štrauso bei Čerkų šeimos ir J. Venslovaitis iš Lisden, Choromauskių šeima iš Zwartbergo. Kaikurie vyksta Vokietijon.

ARGENTINA

Argentinos Balso redaktorius Konstantinas Norkus dalyvavo kaip lietuvių spaudos atstovas argentiniečių žurnalistų kongrese Buenos Aires.

Argentinos Liet. Balsas Buenos Aires miesto daly Villa Lugano stato savo spaustuvei namus.

— Ar. L. Bendruomenė jau artėja prie galutinio susiorganizavimo ir tikimasi, kad metų pabaigoje bus išrinkti pastovūs vadovaujamieji organai.

Liet. gydytojai, iš tremties atvykę Argentinon, jau visi dirba savo darbą. Iš ankščiau valdines gydytojų vietas yra gavę Pr. Neverauskas — Pampoje, Jospaitienė-Galicyn — Cordoboje, Aug. Laucis buvo Ugnies Žemėje, neseniai Patagonijon paskirtas St. Babelis, jo tėvas Ant. Babelis yra gavęs pasiūlymą net į 3 vietas, greičiausia vyks į Pampą.

AUSTRIJA

Liet. menininkų Australijoje susibūrė jau visas būrelis, tačiau ne visi jie gavo sau artimo darbo. J. Firinauskas, atidirbęs sutarties nustatytą laiką cukraus fabrike, dabar dirba Melbourno vienoje bendrovėje stiklo tapyboje — bažnyčių langų paveikslus. Jis dirba savo namuose. A. Vaičaitis dirba vienoje firmoje kaip komercinis dailininkas. Skulptorius Uoselis eina restauratoriaus pareigas viename muziejuje. Bet skulpt. T. Zikaras, dail. Simankevičius ir skulpt. Gr. Firinauskienė kūryba gali užsiimti tik po kasdieniškojo darbo.

Melbourne veikia jau dvi lietuviškos sekmadien. mokyklos.

Mokinio knygelės

Jau kuris laikas girdėti tėvų pageidavimas, kad šeštadienio lituanistikos mokyklas lanką mokiniai turėtų knygeles jų darbui mokykloje paženklinti. Atsižvelgiant į tai, "Žiburių" Spaudos Bendrovė yra tokias knygeles išleidusi. Knygelė yra kieto popieriaus ir turi grafas mėnesiniams bei trimestriniams pažymėjimams, pamokų praleidimui ir mokyklinio mokesčio sumokėjimui žymėti.

Knygelės kaina 15 centų.

Užsisakyti "Žiburių" Sp. Bendrovėje, 941 Dundas St. W. Toronto, Ont. Canada.

Taip pat dar turime ir klasės žurnalų, specialiai pritaikytų šeštadienio litunanistikos mokyklai.

LONDON, Ont.

Šiais metais Londone susituokė šie lietuviai: Stasys Keras — Birutė Pociūtė, Tadas Krasauskas — Ona Tomkevičiūtė, Bronius Skarbalius — Česlava Martišiūtė, Stasys Bendoraitis — Vanda Stase Kudukienė, Antanas Miškinis — Regina Gesnerytė.

Vasario mėnesį pakrikštyta: Kurų naujagimis Antanas, Pranaičių Nijolė, Petrašiūnų Onutė, Baleišių Antanas, 11 metų amžiaus ir duktė Birutė 5 metų. Viena mergaitė ukrainietė prirengta prie katalikų tikėjimo: priėmė krikštą, priėjo išpažinties ir komunijos, paskum ištekėjo už lietuvio p. Šeibučio — Sarnijoj. Prisirengė vestuvėms Ona Gudeliauskaitė iš Tillsonburg, Ont. Priėjo išpažinties, priėmė komuniją, o spalio 20 dieną įvyko santuoka Delhi, Ont. Vanda Hosnerytė, evangelikė lietuvė, rengiasi priimti katalikų tikėjimą ir išteka už Roberto Tirolio iš Hamiltono.

Londono lietuviams pamaldos būna du kartus per mėnesį — kiekvieną antrąjį sekmadienį, 435 Colborne gatvė, CCC salėje, viršuje, 11 val. Žmonių susirenka apie 100. Pamaldas laiko kun. V. Rudzinskas.

Kiekvieno mėnesio paskutinį sekmadienį pamaldos vyksta Šv. Juozapo ligoninės koplyčioje, Richmond gatvė, 11 val. Čia žmonių ateina kiek daugiau. Turim chorą, vedamą Jono Petrausko. Pamaldos praeina gyvai, energingai: mišios, pamokslas, palaiminimas šv. Sakramentu.

West Lorne, Ont.

Kiekvieną pirmąjį sekmadienį pamaldos lietuviams 12 val. Ten susirenka žmonių apie 70. Noriai žmonės lanko pamaldas ir visa bažnyčia gieda. Šioj Rodney apylinkėj lietuvių yra 120. Būtų gražu, jei visi lankytų pamaldas.

Delhi

Delhi, Ont. pamaldas turim kiekvieną trečiąjį mėnesio sekmadienį, 12.30 val. Čia lietuvių plačioj apylinkėj yra per 340. Pamaldosna atvažiuoja 70-80. Gieda solo per pamaldas p. Antanas Rimkus ir vargonuoja Londono lietuvių vargonininkas.

Prašau visų lietuvių taip senųjų, taip naujųjų skaitlingiausiai dalyvauti pamaldose aktyviai dedantis prie giedojimo. Išpažintis klausoma prieš mišias.

Labai liūdna kunigui su susisiekimo priemonėmis.

Kiekvieną kartą tenka prašyti londoniškių pavežėti. Ar negalėtų visi parapijonys susidėję paaukoti kokį laužiuką lietuvių gyvenvietėms lankyti?

Dalyvaukime visi gausiai iš visų apylinkių lietuviškose pamaldose, o ypač iš Londono plačiųjų apylinkių — Sarnios, Woodstock, Ingerslolo Mountbridge, Rodney, Glencoe, Watfordo, Stratfordo ir kitų gyvenviečių. Tos lietuviškos pamaldos, lietuviška malda Dievui yra mūsų dvasinis atsinaujinimas. Jos yra lietuvybės tvirtovė, bokštas, cementas, plienas, druska ir stiprybės uola ant kurios laikomės. **Kl. R.**

HAMILTON, Ont.

Literatūros vakaras

Lyg Lietuvos pranašai — trys lietuviško žodžio valdovai—Bernardas Brazdžionis, A. Gustaitis ir H. Kačinskas — spalio 21 d., nors dviems valandoms, pakėlė Hamiltono lietuvius iš šios sunkios kasdienybės ir įvairiomis žodinio meno formomis priminė pagrindinius mūsų tikslus. Tokia proga žmogus pajunti, kad tavyje slypi kažkas, kurio dažnai negali žodžiais išreikšti, bet tasai "kažkas" pats iškyla, kada jį paliečia talentingo vaidilos paliestų kanklių akordas...

Šio vakaro programą pradėjo H. Kačinskas, paskaitydamas A. Vaičiulaičio novelę "Elenutės nuodėmė". Po jo pasirodė A. Gustaitis su savo satyrine poezija: "Naujimo giesmė", "Sudiev Europa" ir "Kai du stos". Nutilus katučių audrai, B. Brazdžionis skaito "Žemės turtas", "Gimtosios žemės ilgesys", "Sugrįžimas" ir "Ateina žinios iš tėvynės". Lyg ilgos, bet švelnios ir nematomos rankos, lenda vis gilyn ir gilyn, kol pasiekia tavo širdį ir ištraukia iš jos tąjį "kažką", kuris šiaip jau gyvenime yra apneštas begalo storu kasdienybės dulkių sluogsniu.

Šią maloniai sunkią nuotaiką švelniai, bet momentaliai nuo žiūrovų nupučia A. Gustaitis "O kad aš būčiau", "Jeigu", "Svajonėlė" ir "Blusa" satyromis.

Laikas slenka labai greit ir mus vėl žavi B. Brazdžionis "Didžiuoju vairu", "Kas miršta", "Gyvuoju Dievu", "Rudens vėju" ir "Kažkur saulė".

Toliau girdime H. Kačinsko deklamacijas "Anykščių Šilelis" ir B. Brazdžionio poemos "Vaidila Valiūnas" ištraukas.

Vėl matome A. Gustaitį ir jo tipišką žvilgsnį. Šį kartą jis toks savo satyromis švelnutis, bet pasiekia daug gilesnes neigiamybių kerteles. Jo "Ak, rodos, dabar", "Absoliučiai tobulai, viskas eina atbulai", "Meilė", "Jei kas dirba mūsų naudai" ir publikai be atvangos ūžiant, "O boy", pagriebia slapčiausias mūsų silpnybes ir taip meistriškai, bet kartu ir be galo švelniai, iškelia jas į dienos šviesą.

Literatūros vakarą baigia H. Kačinskas, perskaitęs A. Gustaičio feljetoną, kuriame ne vienas randame save patį. Salė virsta juoko jūra.

Vakarui konferavo p-lė Stasė Verbickaitė.

Bendruomenės valdybos vicepirmininkas J. Mikšys padėkojo visų vardu svečiams ir išreiškė viltį, kad šis jų apsilankymas nebus paskutinis.

— Spalio 20 d. sukūrė šeimos židinį Kazys Baronas ir Elena Renkevičaitė. simbolinės vedybos: vienas vilnietis, antroji mažlietuvė. K. Baronas aktyvus sporto klubo "Kovas" narys ir kolonijai žinomas energingas visuomenininkas. Saulėtų dienų!

Sk. St.

— Pastaruoju metu Hamiltono lietuvių kolonija žymiai padidėjo. Kaip pramonės mieste, Hamiltone dar vis galima gauti darbo ir lietuvių be darbo nesigirdi. Neseniai atvyko iš Anglijos žymus visuomenininkas p. Jonas Matulionis su šeima, iš Vokietijos — p. Kazys Stanaitis su šeima, buvęs Kūno Kultūros Rūmų tarnautojas (ne direktorius, kaip buvo "TŽ" pranešta), Vokietijoje buvęs BALF tarnautojas ir "Baltica" kooperatyvo direktorius.

Linkime jiems sekmingai įsikurti.

NAUJAUSIOS ŽINIOS iš pavergtos Lietuvos

(Tęsinys iš praeito numerio)

Kokie yra Lietuvoje judėjimo suvaržymai?

— Yra ir tiesioginių suvaržymų ir netiesioginių. Buvusios po karo trys zonos dabar jau panaikintos, bet į pajūrio ir pasienio zoną, lygiai, kaip ir į įmonę ar fabriką be spec. leidimo pašalietis neleis. Paprastai žmonės vis prie ko nors priregistruoti, bolševikiškai tariant — "pritvirtinti": prie kolūkio, fabriko, įmonės ir tt. Jei nori pasitraukti iš vietovės, kur esi tokiu būdu "pritvirtintas", be atleidimo dar reikia gauti spec. dokumentus, kad nebūtų pakeliui bėdos per visokias darbo ir saugumo kontroles. Be tokio atleidimo gali būti už menkiausią įtarimą apšauktas "partizanų ryšininku" — ir tada paties gyvenimas ligi gyvenimo galo bus "sutvarkytas". Dirbantieji ir šiaip neturi kada važinėti. Išskyrus pajūrį ir pasienio zoną, šiaip oficialaus leidimo važinėti nereikia. Jei tik turi pinigų — pirk bilietą ir važiuok į Latviją, Estiją, Rusiją, Gudiją ir tt. Tačiau į Rytprūsius jau reikia leidimo. Lenkijos-Lietuvos pasienis saugojamas iš abiejų pusių. Šiaip vykstant, geriausia, jei kas turi komandiruotę. Be jos daug bėdos pridarys visokie tikrinimai: gal iš darbo pabėgai, gal šiaip esi koks "šnipas". Ypač griežta kontrolė visu pajūriu. Šaus, jei mėginsi į jūrą nors ir su mažiausia valtele arba baidare išplaukti. Lenkijos siena atskira, tuo tarpu į Gudijos pusę — jokių šios rūšies suvaržymų nėra. Ir valtele ir garlaiviu gali iš Kauno plaukti laisvai į Klaipėdą. Pernai "Žalgiris" net rekordą pastatė greičiausiai iš Kauno nuplaukdamas į Klaipėdą. Žodžiu, Lietuvos sienos eina — ligi Vladivostoko... Todėl žmonės ir šneka: žemė mūsų, o mes rusų.

Kaip atrodo lietuviškasis pajūris?

— Be spec. leidimo neįeisi ne tik į draudžiamą pajūrio zoną, bet net į tokį konservų fabriką Klaipėdoje ar kitą kurią įmonę. Laisvai gali vykti tik į pajūrio kurortus ir leidžiamas maudytis vietas. Klaipėdoj judėjimas gana gyvas, gyvai veikia prekybos uostas. Tačiau laivų atvyksta tik sovietinių ir satelitinių. Iš Klaipėdos ateity numatyta padaryti didžiausią žvejų uostą Pabaltijy, bent taip užplanuota. Šventojon buvo numatyta nuo liepos 1 d. perkelti visus mažesnius laivus, bet ten negilu, todėl tą projektą teko vėl atidėti, kol vėl viską kaip reikiant sutvarkys. Čia bus bazė logerių (didžiųjų žvejų laivų 220 to talpos ir didesnių). Klaipėdoj visas centras, pagal Prekybos uostą ir į tą pusę nuo Melnragės suplaktas. Pernai ten buvo įsitaisęs ir bunkery apsikasęs priešlėktuvinis dalinys.

Nauja statyba nevyksta. Kaip po karo nieko nebuvo likę, taip ir dabar dar viskas šiurpiai atrodo. Uosto rajone kaip buvo visas kvartalas sugriautas, taip viskas ir dabar tebėra. Suremontuoti buvo vienas kitas namas. Yra plati žvejų bazė, į kurią verbuoja visokius specialistus. Tačiau kandidatai dabar griežčiau tikrinami, negu tuoj po karo. Klausia, kur buvai, ką veikei vokiečių okupacijos metu. Labai dideli kiekiai siūlų, medvilnės perdirbami į tinklus, brezentus. Tuos tinklus paprastai gamina vokiečiai, kurių, kaip ir dauguma lietuvių, į jūrą neleidžia. Į jūrą plaukia veik išimtinai vien rusai, nes jie yra patikimiausi. Po karo vokiečius varė atgal į Vokietiją, jie negalėjo gauti darbo, todėl pasivadino lietuviais ir tapo LTSR piliečiais. Tada buvo palikti ramybėje ir gavo darbo. Jų taip pat atlietuvintos pavardės. Po keleta tokių atlietuvintų žvejų gyvena Klaipėdoj, Šventojoj, Palangoj. Visur laikomasi 12 jūrmylių zonos, ne 3 ar 4, kaip kad seniau. Klaipėdoj daug konservuojama žuvies. Svarbesni valdininkai ir visokių bazių vedėjai — vis rusai. Giruliuose svarbiausia — pionierių stovykla. Bet ten siunčiami daugiausia rusų vaikai. Klaipėdoj yra ir pionierių sanatorija, jų žinioj ir "Sveikata". Pionierės mergaitės Giruliuose stovyklauja išimtinai rusės. Jau gražiau atrodo visas gyvenimas Palangoj. Čia visa eilė vilų atremontuota, į jas siunčiami pailsėti darbininkai "iš plačiosios tėvynės". Tačiau dažniausiai tų darbininkų vardu čia atvyksta įvairūs agitatoriai, bet tik ne lietuviai darbininkai. Todėl Palangoj pilna burliokų ir vasarotojų iš visos Rusijos.

Spec. rusų kolonizacinių vienetų, kaip kad Rytprūsiuose, čia kol kas dar nėra, nors rusinimas eina kitais būdais. Tokioj Klaipėdoj, Vilniuj, Kaune arti pusės gyventojų — jau rusai. Ypač daug rusiškai, lenkiškai ir žydiškai girdėti kalbant Vilniuje. Vilniuje ir Kaune daug žydų, nors rusai jų taip pat nemėgsta.

Klaipėdoj gal net didesnė pusė gyventojų bus rusai. Mat, tuoj po karo Klaipėdoj veik nieko iš senų gyventojų nebeliko, todėl ir pradėjo rusai visokiais būdais ten smelktis. Daugelis jų patys atvažiavo iš įvairių Rusijos vietų, niekieno nedraudžiami, kiti ten atsirado demobilizavus kariuomenę, kuri turėjo teisę pasilikti kur buvusi ir kur norėdama susirasti sau darbo. Nemaža ten atsirado ir pabėgusių iš įvairių kolchozų Rusijoje, kuriems ypač Klaipėdos kraštas virto tiesiog pažadėtąja žeme. Jiems ten kurdintis taip pat padėjo visokie viršininkai rusai, kurie vis savuosius visokiais būdais užtaria ir padeda lengviau susirasti darbo. Taip jų ten ir įsikūrė net be ypatingų dirbtinių priemonių didesnis skaičius. Paprastesnį darbą dirbant juos retai užtiksime. Jiems pavedamos visos patikimos vietos, nors tarp jų pasitaiko krim. atžvilgiu labai nepatikimo elemento. Jie Klaipėdoje įsikuria ir geresniuose atremontuotuose namuose vis pirmieji. Prieš tiltą baigiami atremontuoti pusiau apgriauti namai, todėl ten ypač daug rusų, taip pat prie Plačiosios gatvės pastatytame prekybos uosto darbininkams bendrabutyje.

— Palangoje apskritai tvarka nekažkokia, nors alėjos su visa eile gražiai atremontuotų vilų daro neblogą vaizdą. Bet veik viskas čia tenka taip pat tik rusams. Pernai Palangoj vasarojo, kaip rusai giriasi, viso pasaulio čiuožimo čempionė Isakova, kuri pionierius švietė apie savo laimėjimus ir su jais drauge visur rodėsi, fotografavosi, buvo filmuojama ir demonstruojama sov. kronikose. Be tokių komunistų veikėjų ar propagandininkų, čia taip pat gausu kaukaziečių ir "svečių iš broliškų respublikų". Tačiau iš lietuvių į Kaukazo kurortus vyksta tik vienas kitas, ir tai pirmoj eilėj propagandai: parodyti, kad štai ir vargšams lietuviams parodoma nepaprasta garbė, nuvežant vieną kitą kom. agitatorių ar darbininką net į Kaukazą. Tikrieji vargo ir darbo pelės tų visų garsiųjų kurortų nemato kaip savo ausų. Ten vyksta ir vasaroja tik partiniai ir kitokia sovietinė buržuazija.

Kaip eina rusifikacija?

— Visas gyvenimas taip sutvarkytas, kad rusai visur turėtų faktiškai pastovesnę padėtį. Be anksčiau minėtųjų demobilizacijų, rusų ypač prigužėjo 1946-47 metais. Tada jie Lietuvą užpuolė būriais, kaip kokios skėrės, išbadėję, perbalę. Atvažiavo jie į mūsų tėvynę, kuri jiems rodėsi esanti mažutė Amerika, tiesiog aplipę traukinių stogus, prisikabinę prie vagonų durų ar pervažų. Nors tik su vienais marškiniais, bet vis tiek visi veržėsi į Lietuvą, ypač į Klaipėdos kraštą ir Rytprūsius, kur jiems, rodėsi turės atsiverti natijas gyvenimas. Ir sulig jų atvažiavimu prasidėjo visokie plėšimai, vagystės, apgaudinėjimai. Jie be jokių išimčių piovė žmones, atiminėjo lagaminus, nuvilkinėjo praeivius. Taip elgtis iš dalies juos skatino ir jų tautiečiai aukštesni bolševikų pareigūnai Lietuvoje, žadėdami už 500 červoncų ar daugiau duoti vietą. O iš kur juos toks "biedniokas" ims? Aišku, nebeliko kitos išeities, kaip plėšikauti. Ypač jų buvo gausu Klaipėdoj, nors tiesiog kaip skėrių apfink stotis, kad nebuvo galima gerai net pereiti, buvo taip pat Kaune, Vilniuj ir kitur. Tokiam Vilniuj naktį nepraeisi gatve. Dar ir dabar pasitaiko, per naktį, kad kokia 15-20 žmonių būna papiauti, užpulti, nuvilkti ir tt. Ne vieną tie atėjūnai net ir rusų direktorių buvo taip "sutvarkę". Be to, jų ne vienas buvo priimtas į miliciją, net NKVD dalinius. Tada jų pavojus dar padidėjo, juo labiau, kad iš Rusijos darbininkus visokių specialistų vardais vilioja į Lietuvą, o iš Lietuvos agituoja "savanoriškai" vykti į plačiąją tėvynę.

Mūsų nepriklausomybės laikų elgeta geriau atrodo už jų kolchozininkus ar tuos naujuosius "Lietuvos piliečius". Žmonės juokaudami juos praminė "amerikonais iš plačiosios tėvynės"... Girdi, tai esą tokie "desantai". Jie būtų gal ir visai kraštą nusiaubę, jei jų vykimas nebūtų uždraustas. O prie tokio uždraudimo prisidėjo ir patys kaikurie aukštesni rusų valdininkai, kuriems buvo tekę nuo tų "amerikonų" nukentėti. Dalis jų buvo priimta į darbininkus, dalis į miliciją, nes padidėjus visokiems nusikaltimams, kaip kad buvo aiškinama, reikėjo didinti ir jos eiles, kad būtų išlaikyta tvarka. Tuo būdu dabar jie jau kaip milicininkai gavo progą grobti ypač turtingesniuosius. Ypač buvo įsispecializavusių gaujų, kurios veikdavo su skustuvais. Jiems išpiauti skustuvu kišenę su pinigais, rankinuką, kad liktų rankose vieni pakabai ir tt. būdavo vieni juokai.

Tie naujosios rūšies piliečiai vagia ir vagia, viską, ką tik nugriebdami: skutykloje muilą, skustuvą, cukrų, net cementą, jei dirba prie statybos ar cemento fabrike. Todėl eina ten po darbo nuolatinės kontrolės, tikrinimai. Nors už tai ir smarkiai baudžia, bet vis tiek "operacijos" nesibaigia. Nutvėrę ką, tuojau velka į prekyvietę ir ten parduoda, kad gautus pinigus galėtų tuojau pakeisti į "šimtagramę" ir vėl pradėti vogimus iš naujo. Tai vis rusiškosios bolševikinės kultūros apraiškos. Su jomis, žinoma, drauge eina ir sąmoningas krašto rusinimas. Rusų kalba įvesta net į pradžios mokyklas, nekalbant jau apie aukštesniąsias ir aukštąsias taip pat visokius kursus ir tt.

Kas Lietuvoje skurdžiausiai gyvena?

— Nors Lietuvą valdant skelbiama oficialiai darbininkų valdžią, tačiau iš tikro niekas taip joje blogai negyvena, kaip darbininkai. Pati skurdžiausia padėtis vad. kolchozininkų, paskui eina bežemiai ir mažažemiai, o toliau kiti darbininkai. Kolchozininkai yra pririšti prie kolchozų. Jei galėtų, visi pabėgtų į miestus ar į fabrikus. Tačiau nuo žemės niekas neatleidžiamas. Ir šito nuostato labai griežtai žiūri. Ne vienas už savavališką pabėgimą iš kolchozo buvo jau nubaustas po 3-4 metus kalėjimo. Prie fabrikų yra specialios maisto krautuvės, kur bent duonos visuomet gausi. O tiems, kurie dirba pavieniui, yra mieste maisto krautuvės, kur jau ne visada galima prekių gauti. Tiesa, gali gauti saldainių, marmelado, bet užtat neįkandamos kainos. Kai imamos pardavinėti pailgos baltos bulkos, vadinamos "betonais", po tris rublius, žmonių susirenka ilgiausios eilės. Kaune, Vilniuje, Klaipėdoj duonos trūksta net šiemet, o mažesniuose miesteliuose, nors ir kiek pinigų turėdamas, gausi dažniausiai nusipirkti tik sriubos. Ten padėtis šiuo atžvilgiu dar blogesnė. Valsčių centruose — visai blogai. Seniau bent kolchozininkai buvo kiek turtingesni, o dabar išbaigė visokias slaptas ir neslaptas atsargas ir jie. Pagaliau pradėjo mažėti šios rūšies gėrybių net ir juodojoj biržoj. Apskritai, ligi šiol buvo visais atžvilgiais geriau negu Rusijoje, bet dabar net ir patys rusai sako, kad, įvedus kolchozus, bus blogai: padėtis susilygins su Rusijos. Prie tokio susilyginimo jau beveik prieita. Ypač sunki mažažemių, priimtų į kolchozus padėtis. Jie alkiui numalšinti teturi nebent bulvių putros, kuria nepr. Lietuvos laikais ūkininkai tik veršius girdydavo ar paršus šerdavo.

Nejaugi kiekviename kolchoze nešviečia Iljičo (Lenino) elektros lemputė, apie kurias tiek daug ir taip plačiai, net nuotraukomis pavaizduojama, rašo kom. spauda?

— Greičiau vilko akis, bet ne Lenino lemputė. Kas taip skelbia, visiškai nepažįsta dabartinio Lietuvos kolchozininko gyvenimo. Juk Lietuvoj "nepatenkintų nėra". Kas "nepatenkintas", tuoj pat "sutvarkomas". Todėl visi ten taip sako, kaip jiems komanduoja. Todėl ir kolchozininkai džiaugiasi "išvaduoti iš dvarininkų ir kapitalistų jungo", nors iš tikro dabar gauna vilkti tokį jungą, apie kurį kažin ar kada nors yra sapnavę. Žmonėms svarbiausią rūpestį sudaro, kuo jis rytoj apsivilks, kur prisiglaus ir ką pavalgys. Jis neturi kuo kiauro stogo užkišti, o ką čia bekalbėti apie visokias elektrines lemputes. Remontas seniai užmirštas. Pagaliau jei ir norėtum ką atremontuoti., tai iš kur gausi medžiagos kiaūram stogui pataisyti? Todėl ne vienas galvoja apie "rusiškus namelius" — urvus žemėje, "zemliankas", kur neužlytų ir nereiktų jokio remonto. Išsikasi kur sau "namą" skardyje — ir gyvensi. O kas kita žmogui belieka? Kiekviename nerasi net žibalinės lempos, nekalbant jau apie Iljičo lemputę. Ji šviečia nebent propagandininkų galvose. O propaganda dažniausiai taip varoma: suveža kur numatytam pastatyti kolchozui akmenų krūvą, atvažiuoja iš kur nors laikraščio reporteris (o dabar po laikraštį leidžia jau kiekvienas apskrities miestas, kai kur net dar mažesni) ir rašo: "Štai kaip dygsta nauji kolchozai, smenga į praeitį senasis buržuazinis Lietuvos kaimas, tamsus ir juodas, atsilikęs visais atžvilgiais". Ir baigta. Kolchozas įsteigtas.

Koks iš tikro gyvenimas Lietuvos kolchozuose?

Jei pagal sov. sistemą kiekvienas darbininkas ir šiaip gyventojas stengiamasi vienu ar kitu būdu pririšti prie fabriko ar įmonės ir padaryti specialistu, kuris būtų "pritvirtintas" prie tos vietovės ir praktiškai nenorėtų ar negalėtų laisvai judėti, tai ypač šia prasme prie žemės neatšaukiamai yra "pritvirtinti" kochozininkai. Kas kolchozininku gimė, tas, galima sakyti, tokiu turės ir mirti. Tiesa, vad. kolūkio įstatymu kolchozininkui leidžiama laikyti vieną karvę, porą avių, porą šeimų bičių. Taip galima laikyti, bet tai dar nereiškia, jog iš tikro galima ir išlaikyti. Viską jam kolūkis duoda už vad. darbadienį. Sov. sistemoj reikia atlikti bet kokią normą, visa, kas skirta. Žmogus gauna praktiškai dirbti už vieną darbadienį, — kol skirtą normą atlieka — dvi dienas, o rudenį, net ir tris. Jei žmogus per metus dirba 150 darbadienių, tai labai gerai, gi reikia dirbti tada išsijuosus. Šiaip dažniausiai išdirba vos 100-110 darbadienių. Iš darbadienių jis turi ir maitintis. Jei jo neatliksi, niekas neduoda tau bulvių, cukraus ir kitų gėrybių. Tiesa, kolchozininkui leidžiama pasinaudoti savo reikalams po 30-60 arų žemės, bet joje negalima sėti varpinių javų. Dažniausia ten sodinamos bulvės. Bet ir už tą žemę reikia nuo 60 arų atiduoti valstybei dar 6 centnerius bulvių, 40 kg kiaulienos, apie 20 kiaušinių, už karvę 230 litrų pieno. Kur karvę laikysi? Aišku, kolektyve. O už ganyklą vėl atidirbk darbadienį. Taip už vieną šieno vežimą tenka atidirbti 20 darbadienių. Už kiaulę — vėl darbadieniai. O nepasakysi ir nepasiaiškinsi, kad negali. Jei nenueisi dirbti — išskaitys 5 darbadienius. Tokiu būdu žmogus dirba visus kiaurus metus, verčia tuos darbadienius vieną po kito ir viskas vis eina kolchozui, valstybei. Galų gale rudenį šeimai už visą tą plušimą išeina tik po 3 kapeikas — vos druskai nusipirkti. Pirmiausia tenka atiduoti viską valstybei, paskum paliekama sėklai, o vargšui darbininkui, už jo kruviną darbą mokama dirsėmis.

Sistema sudaryta tokia, kad kolchozininkas nežino, kiek jis iš tikro yra uždirbęs. Pirmiausia viską atsiima valstybė ir kolchozas, o jei po tų visų atsiėmimų jam nieko nebeliks — niekas dėl to sau galvos nekvaršins. Sakys: maitinkis iš tų savo 30 arų.

Paprastai kolūkiams priklauso 600-800 ha žemės, jie turi kokias 20 karvių, šiek tiek gauna mineralinių trąšų ir viskas. Traktorių stotys net keleri metai neįsivežė kaip reikiant. Lietuvoje jaučiamas labai didelis darbo jėgos trūkumas. Tų žadėtųjų mašinų nematyti, bulves kirkuoja su kauptukais, daug kur jos palieka nekastos, avižos pūva laukuose. Jei žmonės galėtų patys tvarkytis kolchozuose, ir tai daug kas būtų kitaip, geriau. Iš pradžių taip ir buvo, bet vėliau atėjo įsakymas viską daryti pagal planą, todėl dabar, pamatę tą netvarką, nuleido rankas net ir tie, kurie išsyk tikėjosi, kad, rasi, bus dar galima šiaip taip išsiversti. Viska suėda tos bolševikų nustatytosios normos. O ką jie ten rašo laikraščiuose, kas ten juos sugaudys. Tikrovė rodo visai ką kita. Pvz., jie giriasi laukus trešią iš lėktuvų. Iš tikro kartais taip ir padaro — greičiau dėl propagandos, bet ne dėl reikalo. Bet kokie ten trešimai. Sakysim, šiemet Klaipėdos apskrity taip pat trešė iš lėktuvų, bet patrešė kur ganėsi karvės, tai dalis jų nuo salietros pastipo.

Rusai turi pavyzdinius kolchozus, kur iš tikro šis tas yra — bent propagandai. Ten vežami užsieniečiai ir įtikinėjami, kaip viskas Sov. Sąjungoj aukštai pastatyta. Lietuvoj nė tokių pavyzdžių nėra, kur viskas būtų lyg parodai išstatyta. Rusijoj laikraščiai niekad nerašo apie pralaimėjimus, nepasisekimus, bet vis tik apie naujus laimėjimus. Visur viskas išeina su pelnu, pagal planą. O planas nuostolių padaryti nenumato, todėl kitaip ir būti negali. Kartais ir į tuos planus įsiveržia kiti planuotojai ir pastato viską aukštyn kojomis. Atvyksta kokios nors kitos žinybos nauja komisija ir visus senuosius planus tiesiog išmaišo. Dažnai pasitaiko, kad net ir naujiems kolchozams statyti suvežtus akmenis išvarto, ir tuo visos naujosios statybos pasibaigia.

MOTERŲ ŽODIS

VĖLINĖS

Lietuvoje Vėlinės buvo labai reikšminga rudens šventė, jautriau išgyvenama negu Visų Šventųjų šventė. Šita diena surišdavo lietuvį su anuo pasauliu kažkokiu sunkiai išreiškiamu mistiniu būdu. Tą dieną tarytum grįždavę žemėn visi mirusieji priminti likusiems jų laikinumą žemėje. Užsidarydavo mokyklų ir įstaigų durys, o bažnyčios su savo jautriomis liturginėmis apeigomis sutraukdavo gausius būrius tikinčiųjų. Skambant varpams miestelių gatvės ir kaimų purvini keliai judėdavo pėsčiais ir važiuotais atiduoti pagarbą mirusiems.

Šita pagarba vėlėms jau buvo žinoma anais istoriniais laikais, kai Lietuva buvo dar pagoniška. Jau tuomet mirusiems būdavo teikiama ypatinga pagarba. Kadangi senovės lietuviai tikėjo vėles sugrįžtant ir apsigyvenant įvairiuose daiktuose, tai kartais ir tie daiktai įgaudavo ypatingą reikšmę ar net būdavo laikomi šventais. Šitie gražūs papročiai išliko ligi mūsų laikų, žinoma, su didžiausiais pakeitimais krikščionybės įtakoje.

Lietuvoje turėjome gražų paprotį tą dieną aplankyti kapus, uždėti ant jų gėlių ir prismaigstyti degančių žvakučių. Toki kapinynai vakaro tamsoje atrodydavo kaip degančių žiburėlių miestai. Ir grįždavo kiekvienas iš jų pakilia nuotaika ir tą mistinę nuotaiką artimųjų vėlėms išnešiodavo visus metus.

Svetimame krašte mes pasigendame Vėlinių dienos iškilmių. Fabrikų mašinos ir skubus įtemptas darbas neleis sukoncentruoti net savo minčių. O tenai ne vieno tėvo ar motinos, žmonos ar sesers kapas šį Vėlinių vakarą bus niūrus ir apleistas, nes niekas nebeuždegs ant jo žvakutės. Kas aplankys tų partizanų kapus, kurie krito už Lietuvos laisvę net svetimuose miškuose? Šiandieną ten mirtis slankioja, rinkdama sau vis naujas aukas.

Čia mums tremtiniams paliko vienas iš gražiausių su mirusiais bendravimo būdų — malda. Jos žodžiai nustelbs fabrikų mašinų triukšmą ir ji suspindės mūsų paliktiesiems gražiausia negęstančia ir nesudeginama žvakute. Tai bus gražiausias Vėlinių vakaro patarnavimas savam numylėtam kraštui.

Į šitą maldos apaštalavimo darbą ypatingai turėtų įsijungti moterys, kurių malda, paprastai, yra širdies malda. Jos turi palaikyti ir šiame krašte lietuviškų Vėlinių dvasią gyvą visiems laikams. Jos turės ją tokią giliai mistinę parnešti atgal į savo kraštą. Moters rankose yra visų lietuviškų tradicijų išlikimas. Reikia tikėti, kad ir Vėlinių vakaro mistika, jei tik laikinai pasikeitusi savo formomis, išliks tokia pat neapsakomai giliu turiniu. Tai lietuvio veido vienas ryškiųjų bruožų.

Aš mirštu, kad jūs gyventumėt!

Ar vedus tapai laimingesnė?

Vedybos tau gali būti daug daugiau, negu tu manai. Pagalvok apie praeitį, kai buvai viena. Palygink savo laimingumą tuomet su dabartiniu atsakydama į sekančius klausimus. Taip ar ne. Penki paskutiniai klausimai neliečia moterų be šeimos. Palygink, kiek teigiamų ir neigiamų atsakymų turi.

1. Ar ne didesnis dabar pas tave saugumo jausmas?
2. Ar nelengviau tau pasiaukoti?
3. Ar nedidesnė tave riša draugystė?
4. Ar tavo vyras nėra labiau tave supratęs ir pasitikįs?
5. Ar tu nelauki jo grįžtant į namus?
6. Ar pasidalinimas su juo mintimis nėra vienas iš didžiausių tau atlyginimų?
7. Ar nesijauti be jo tartum paklydus?
8. Ar tavo svarbiausi dalykai nėra pilnai išpildomi?
9. Ar neturi gilesnio priklausomumo jausmo?
10. Ar nesigaili savo draugių, kurios dar netekėjusios?
11. Ar tavo ateitis ne labiau nusistovėjusi ir suplanuota?
12. Ar tavo pramogos labiau tave patenkina ir nėra naudingesnės?
13. Ar nėra didesnis tavo gyvenimo tikslas?
14. Ar ne daugiau turi tikrų draugų kaip prieš?
15. Ar nesi patenkinta, kad ištekėjai?
16. Ar tavo vaikų pasitikėjimas tau yra svarbus?
17. Ar nejaudina tave realizuojami jų siekimai?
18. Ar jų meilė tau nėra viena iš tavo brangiausių nuosavybių?
19. Ar jie nėra tikru tavo džiaugsmo šaltiniu?
20. Ar nei vienas iš jų nėra vertas visos tavo aukos?

VLIKo Pirmininkas

Kanados Lietuvių Katalikių Moterų Draugijai

Miela Daktare,

Gavau Jūsų suvažiavimo sveikinimus ir linkėjimus. Širdingai už juos dėkoju. Savo pasižadėjimu jungtis į bendrą Lietuvos laisvinimo kovą mane džiuginat ir stiprinat. Didžiuojuosi Jumis, kaip visuomet didžiavausi ir gėrėjausi lietuvėmis katalikėmis ir jų organizacijomis. Be jų nebuvo nei vieno Lietuvai naudingo ir garbingo darbo ir kovos atlikta. Jų vardas giliau yra išraustas Lietuvos istorijos lapuose. Aš Jums linkiu, kad tą gražų savo tradicinį darbą greičiausiai galėtumėt tęsti laisvoj tėvynėj.

Jūsų

M. Krupavičius.

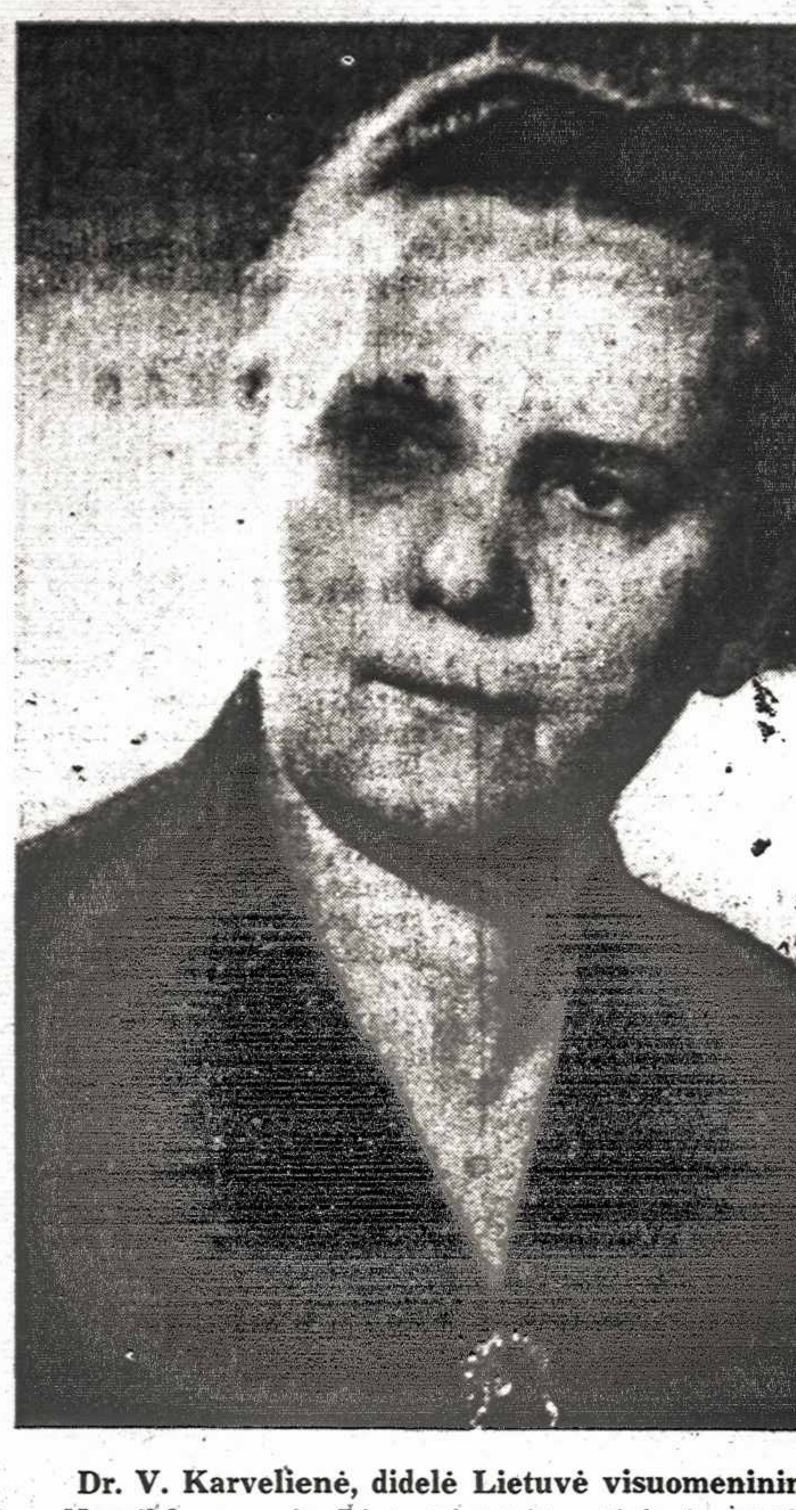

Dr. V. Karvelienė, didelė Lietuvė visuomenininkė

Dar Nepriklausomoje Lietuvoje taip pat ir tremtyje Dr. V. Karvelienė visą laiką sielojosi lietuvių katalikių moterų ir mergaičių reikalais, rūpinosi jų būvio pagerinimu. Ji ne kartą sekmingai atstovavo liet. kat. moteris Pasaulinio Moterų Sąjūdžio kongresuose Paryžiuje, padarydama išsamius pranešimus apie Lietuvą ir lietuves moteris. Dr. V. Karvelienė praėjusiais Šventaisiais Metais kartu su šeima lankėsi Romoje ir specialioje audiencijoje pas Popiežių buvo suteiktas palaiminimas lietuvėms katalikėms moterims. Tais pačiais metais Popiežiaus apdovanota ordinu "Pro Ecclessia et Pontifice". Dabartiniu metu gyvena Tiubingene, Vokietijoje. Ten ji yra Pasaulinio Lietuvių Katalikių Organizacijų Sąjungos vicepirmininkė, plačiai dalyvauja spaudoje, taip pat yra nuoširdi mūsų skyriaus bendradarbė. Paskutiniuoju laiku užjūrį pasiekė liūdna žinia, kad mūsų gerbiamos Daktarės sveikata yra sušlubavusi. Kanados liet. kat. moterys nuoširdžiai linki jai sustiprėti ir dar ilgai ilgai darbuotis bendrai moterų gerovei.

Iš Toronto L. Kat. Moterų pasaulio

Spalio 8 d. Toronto katalikės moterys, pasinaudodamos nedarbo diena — Padėkos diena — surengė taip vadinamą "Kalakutų balių"". Gausus būrys jaunimo ir suaugusių užpildė erdvią ir gražią salę. Gražiai pasilinksminta ir prie skaniai pagamintos kalakutienos pasišnekučiuota. Šitos trumpos vakaro valandos nevienam davė progos pamiršti įtemptos dienos rūpesčius ir atsiektas gražus tikslas — parengimo visas pelnas paaukotas Toronto L. K. bažnyčiai statyti Fondui.

Spalio 12-14 d. tų pačių moterų pastangomis parapijos bažnyčioje buvo pravestos moterims rekolekcijos, kurioms vesti iškviestas jėzuitas tėvas Venckus.

Per visas dienas rekolekcijos buvo gausiai lankomos Toronto mergaičių ir moterų. Paskutinę dieną torontietės savo susikaupimo dienas vainikavo šv. Mišiomis už lietuvę moterį ir bendra šv. Komunija. Šitos gražios religinės nuotaikos dienos nepaliko be pėdsakų: jos tampriau surišo moterį su Bažnyčia ir vėl ilgam laikui priminė didžiąją pareigą prarastam gimtajam kraštui. Už šitą gan platų Toronto visuomenės išjudinimą didelis nuopelnas tenka p. O. Jonaitienei, kuri jau antri metai vadovauja Kat. Mot. D-jos Toronto skyriui. Jos nenuilstanti ir nuoširdi veikla, bendradarbiaujant su likusia valdyba, Centro Valdyba ir narėmis, įneša daug jaukumo į Toronto visuomenės gyvenimą.

Iš JAV Kat. Moterų pasaulio

Amerikos Liet. Kat. Moterų Sąjunga ateinančių metų sausio mėnesį skelbia moterų vajų. Kadangi nuo Naujųjų Metų Sąjungos žurnalas "Moterų Dirva" patampa viso pasaulio liet. kat. moterų žurnalu, tai tuo pačiu jos skelbia ir "Moterų Dirvos" vajų, kuris tęsis tris mėnesius. Šiame darbe jos prašo paramos ir iš Kanados liet. katalikių moterų. Tai graži bendradarbiavimo pradžia.

Moterų Dirva, 1951 m. spalio mėn., Nr. 10, 24 psl.

Kanados Katalikių Moterų Lyga

Spalio 16 d. Otavoje įvyko Kanados Katalikių Moterų Lygos metinis suvažiavimas.

Pirmininke lygos išrinkta Miss Ishabel Hutton iš Otavos, vicepirmininkės: Mrs. F. Drake, Regina, Sask., Mrs. I. Freeman, Riverside, Ont., Mrs. F. Bussieres, Sillery, Que., Mrs. H. Stevens, Calgary, Alta., Miss J. M. Clay, Victoria, o sekretore Miss A. Tierney iš Otavos.

Suvažiavimas priėmė eilę rezoliucijų, kurių dalis turi viešo pobūdžio. Tarp kitko reikalaujama peržiūrėti Indėnų Įstatymą, plėsti Tėvų ir Mokytojų Sąjungą, pasisakoma prieš nemoralius šokius bei pramogas, prieš nemoralius aprėdus ir maudymosi kostiumus, prieš seksualizmą "kamikuose", reikalaujama, kad ir šie būtų įstatymu uždrausti, kaip kad uždrausti kriminaliniai; pasisakė taip pat prieš CBC transliacijų nekrikščioniškumą, išvardydamos kalbas Dr. B. Chrisholm, Dr. E. Cameran ir raštus B. Russel "puolančius pagrindinius krikščioniškosios doktrinos principus".

Dr. Chrisholm yra JTO pasaulinės sveikatos organizacijos gen. direktorius, Dr. Cameron — Allan Memorial Institute Montrealy direktorius, o Bertraud Russel — pagarsėjęs britų filosofas, Nobelio premijos laureatas.

Šeimininkėms

Vardinių riestainis

Paimti: ½ stiklinės pieno, 5 kiaušinių trynius, 6 šaukštus sviesto, 30 gramų mielių, ½ citrinos ir jos žievę, pusę stiklinės cukraus pudros, 1 stiklinę razinkų ir apie ½ kg. miltų.

Truputį pašildyti pieną ir jame išleisti mieles, ištrinti trynius, išsunkti citriną, sutarkuoti žievelę, paimti 2 šaukštus sviesto, visus miltus, viską sumaišyti ir gerai išminkyti tešlą. Po to, leisti jai truputį pakilti, iškočioti ir piršto storumo ketvirtainį, lygiu sluogsniu ištepti ant jo likusį sviestą ir išbarstyti razinkomis. Paskui iškočiotą tešlą suvynioti į volelį ir suriesti riestainį. Riestainį gerai aptepti plaktu kiaušiniu ir kepti neperkarštoj krosny. Prieš baigiant kepti pabarstyti kristaliniu cukrum. Paskui apiberti cukraus pudra.

Aguoninis tortas

Imti 10 kiaušinių, 1 stiklinę cukraus, 1 stiklinę aguonų, ½ stiklinės bulvinių miltų, keletą sugrūstų karčių migdolų.

Aguonas nuplikyti, išdžiovinti ir sumalti arba sugrūsti. Dedant į aguonų masę po 1 trynį, vieną šaukštą cukraus ir vieną šaukštą bulvinių miltų trinti kol bus viskas sudėta. Pabaigai sudėti grūstus migdolus ir gerai išplaktus baltymus. Supilti į formą ir kepti 30-45 min. vidutiniai karštoj krosnyj.

Šiam tortui tinka riebus pertepimas.

Paprasti obuolių pyragaičiai

Imti pusę klg. miltų, 2 bulves, 1 kiaušinį, truputį druskos. Iš tų priedų ir miltų padaryti vidutinio minkštumo tešlą ir palikti per naktį. Rytą ją išminkyti, iškočioti ir išikloti riebalais išteptą skardą. Uždėti sutarkuotų ir sumaišytų su cinamonu obuolių ir kepti krosnyj ar orkaitėj 1 val. Ataušus, supiaustyti kvadratiniais ar truputį pailgais gabaliukais.

"Lyčių nušvietimas" — modernaus blogio tvanas

Šv. Tėvas įspėja tėvus prieš moraliai iškrypusią šių dienų literatūrą. Pardavinėjimas moraliai sugedusios literatūros, prisidengusios "seksualinio švietimo" vardu gali būti vėžiu, pasodinamu į šeimos dorą ir pastovumą, sako Pijus XII prancūzų tėvų piligrimų grupei. Jis ragina viso pasaulio tėvus susiburti draugėn savo vyskupų vadovybėje, "kad būtų sulaužyta ir sulaikyta šitoji kampanija, nežiūrint kokia etikete ji dengtųsi ir kokiu saugumu ar autoritetu naudotųsi".

Šv. Tėvas primena taip pat tėvams, "kad šeima nėra dėl bendruomenės, bet bendruomenė dėl šeimos". Pareiga, esant tėvu, sako Šv. Tėvas, "talpina savyje apgynimą ir globą švenčiausių šeimos teisių, ypatingai atsižvelgiant į vykdymą savo įsipareigojimų iš atžvilgio į Dievą ir į krikščionišką bendruomenę".

Tos vertybės, kurios yra esminės šeimai ir kurios yra dabar "didžiausiame pavojuje", aiškina Šv. Tėvas, sekančios: moterystės nesuardomybė, gyvybės apsauga dar prieš gimdymą ir tinkamos pragyvenimo sąlygos šeimoms, ne tik toms, kurios turi vieną ar du vaikus, bet taip pat ir skaitlingesnėms. Aprūpinti darbu turi būti pirmoje vietoje tėvai. Laisvė auklėjimui, kurį tėvai atliktų pagal savo sąžinės ir viešojo gyvenimo sąlygas, kad būtų apsaugota šeima, o ypatingai jaunimas nuo sugedimo.

Komentuodamas tam tikrą rūšį literatūrinių leidinių, liečiančių lytinį gyvenimą, Šv. Tėvas tęsia: "Jautiesi lyg žaibo paliestas tokio netoleruotino drąsumo šitų rašinių, kada slaptas moterystės intymumas, apie kurį net pagonys kalbėjo su pagarba, yra įžeidžiamas įvairiausiais seksualiniais paveikslais, kuriais yra maitinama visuomenė ir net jaunuomenė". Bažnyčios požiūriu lytinis švietimas yra kilnumo aktas, garbės dalykas, kuris reiškia discipliną, savitvardą ir "virš visko naudojimąsi antgamtinėmis jėgomis: malda ir sakramentais".

Vikt. Skilandžiūnas.

Geriau yra pietūs iš žolelių, kur yra meilė, negu troškintas jautis su neapykanta. Auklėjimo paslaptis glūdi vaiko gerbime.

Ir su motorizacija ir mechanizacija yra visai ne taip, kaip kad skelbia kom. propaganda. Paarė kokiu traktorium — žiūrėk brakšt vidury lauko ir sustojo. Tokiai Ukrainai kombainai gal ir pritaikomi, o kas išeina čia, kai kartu kerta ir kulia? Neišdžiovinus, apie pusę grudų nueina veltui, bet, žinoma, dėl to sau niekas per daug galvų nekvaršina.

Ar yra ūkių nesuvarytų į kolchozus?

— Taip, dar yra, bet labai mažas procentas. Tai dažniausiai tie, kurie seniau spyrėsi, nenorėjo eiti, o dabar jų nepriima jau patys kolchozininkai, nes iš jų — jokios tiems naudos. Taip pat yra kolchozams nepriklausančių ir tokių ūkių, kurie toli nuo centrų, žemė akmeninga, arba vieni smėlynai su ganyklomis. Pirmieji į kolchozus lėkė "buožės", kad jų neapkaltintų ir neišvežtų į Sibirą. Kai kam tokiu būdu ir pavyko išsisaugoti. Gi mažažemiai ir naujakuriai, turėję po 2-3 ha, nestoję tada į kolūkius, buvo apkrauti tokiais mokesčiais, kad dabar tik laukia, kada teks eiti į kalėjimą. Kitą dieną jie gauna misti viena juodos duonos pluta. Žiemos metas jiems už visus blogiausias. Visi jie išblyškę, išbadėję, lengvos aukos visokių ligų. Yra buvę atsitikimų, kad už kolchozui priklausančios vištos papiovimą arba 200 gramų cukraus "pasisavinimą", kitaip tarus, bendruomenės turto "vogimą" ar "grobimą", yra gavę po 7 metus s.d. kalėjimo. Kolchoze yra pats prasčiausias ir sunkiausias gyvenimas. Prie kolchozo žmogus pririštas ligi gyvos galvos. Jei kolchozininkas kur nors ir komandiruojamas, tai vistiek turi grįžti atgal.

Iš ko žmonės gyvena, kuo gauna verstis, kad nereikėtų mirti iš bado?

— Visaip, kaip tik beįmanydami. Toks tas jų ten ir gyvenimas, lygiai, kaip ir aprūpinimas senatvėje, kuriuo taip mėgsta girtis bolševikų spauda. Kas neturi artimų giminių, gauna eiti į vad. senelių prieglaudą. Bet ten skurdas. Seneliai varomi ir ten prie darbo, gauna atlikti nustatytas "išdirbio normas", nes sov. sistemoj "kas nedirba — tas nevalgo". Blogai ir karo invalidams. Už jų senus ordinus prieš kiek laiko jiems dar mokėjo po 15 rublių, bet dabar jau nieko nemoka. Visokių karo invalidų į Lietuvą buvo prigužėję galybė, bet paskiau surinko juos nuo gatvių ir išvežė, kur — niekas nežino, sakė — į kurortus. Kas spėjo vežimų metu nuo gatvių pabėgti ir pasislėpti, tie išliko. Klaipėdoj buvo įkurta invalidų prieglauda. Suvažiavę buvo ten be rankų ir be kojų, apsikabinę ordinais, prašinėdami su ištiesta ranka "Broli, broli", bet tarp žmonių, net tų pačių rusų, pagarbos jie neturi. Kai tuoj po karo, būtent 1946 m. už avižinės duonos bulką Rusijoje teko mokėti po 122 rublius, tai visi taip ir patraukė į Vakarus, kur bado šmėkla nebuvo tokia baisi. O Lietuva tada jiems buvo kaip pažadėtoji žemė. Dabar vaizdas jau kitoks.

Kad galėtų kaip nors išsiversti, žmonės griebiasi visokių priemonių. Dažnas vietoj 8 val. dirba net po 16 val., po 2 pamainas, kad tik galėtų išgyventi. Taip dirbančiųjų nemaža rasite, pvz., Klaipėdoj prie Pienocentro, Trinyčių fabriko, Artojuj ir tt., tas pats vaizdas Kaune ir Vilniuje. Kiti, ypač dirbantieji artelėse, sukombinuoja namuose — kas puspadį prikala ar pasiuva "juodai" eilutę arba šiaip kokį drabužį suraukia. Dar kiti stoja į naktinius sargus: mat, šie dažniausiai turi laisvo laiko. Atidirbai parą — ir kitas dvi laisvas, todėl gali eiti kirsti malkų ar šiaip ką padirbėti. Taip žmonės ir verčiasi.

Yra ir tokių, kurie šiuo būdu uždirba sezono metu net 600-800 rublių. Šiaip darbininko vidutinis mėn. uždarbis retai kada siekia per 300 rublių. Nuo bado ginasi visokiais įmanomais būdais: perka duoną, bulves, kas nutveria kokią žuvį. Bet jei pagautą paties žuvį parduosi kitam — bus jau spekuliacija, už kurią smarkiai baudžia.

Tai žmonės ten nespekuliuoja?

— Kur nespekuliuos. Bet negi iš gero. Jei būtų visko į valias, tada išnyktų ir visokios spekuliacijos. Gi spekuliuodami ar pirkdami juodojoj biržoj gali gauti duonos kg už 2,80 rub., už rugių centnerį juodojoj biržoj ar slapta kolūkio vedėjui mokama iki 300 rublių. Nors spekuliantai gaudomi ir dažniausiai gauna po 7 metus kalėjimo, tačiau juodoji rinka neišnykusi. Pasitaiko, kad jos patarnavimu pasinaudoja net patys gaudytojai. Džiaugiasi, jei kam už ją įkerta tik 3 metus. Todėl nereikia stebėtis, jei žmonės viską vagia. Užtat tikrinimai visur po darbo didžiausi. Klaipėdoj išeiną iš prekybos uosto visi tikrinami. Jei rastų nors 100 gramų cukraus, į tą uostą daugiau dirbti neateitum. Kartą moteriai po sijonu surado paslėptą žuvį — ir už tai ji buvo apšaukta spekuliante.

— Juodosios biržos turgai ir dabar neišnyko, nors juose gaunamų prekių kokybė ir kiekis vis nuolat mažėja ir prastėja. Tokiuose turguose gali gauti nukniauktos žuvies, grybų, uogų, batų, kelnių ir tt. Užėjus "oblavai", ir tokie prekiautojai griebiami kaip spekuliantai. Bet jei pardavinės senelis šluotas, tai tam nieko nedaro. Tokie tik turi išsiimti iš kombinato leidimą pardavinėti, gauna sumokėti mokestį ir pagal planą turi parduoti nustatytą kiekį šluotų ar kitų leistų reikmių. Visi pinigai eis kombinatams, o už pardavinėjimą seneliui bus kaip alga išmokama 30%. Šiaip tokiose prekyvietėse nedraudžiama pardavinėti dirbtinių gėlių, galima turėti kokias 5-6 nosinukės po 3 rublius, seną suknelę; rusai atneša senų padėvėtų drabužių, ypač paltų, bet visos tos prekės turi būti tik ne paties pagamintos. Tai jau būtų spekuliacija. Maisto produktų taip pat leido pardavinėti. Bet jei nori skersti kiaulę, turi gauti iš vykd. komiteto leidimą, net vet. gydytojo turi būti sustampuota. Taip pat turėsi sumokėti visus reikalingus mokesčius, o jau bazė nustatys, kur ir kurią dieną bus leista tau prekiauti.

Seniau daugokai prekių buvo atvežama iš Rygos. Ten, sakysim, už kostiumą mokėjo 400 rb., o čia jau ima 700. Ypač visokie pardavimai vyksta prieš didžiąsias šventes, nes visiems tada itin reikia pinigų. Kad nenuvertų, kostiumų pardavinėtojai dabar jau išgudrėjo ir juos siūlo prekyvietėje pagal skiauteles, o susitarus veda į namus. Mat, tik vienas kostiumo iš geros medžiagos pasiuvimas atsieina apie 400 rb., o kur dar visi kiti priedai. Yra miestuose medžiagų krautuvių, kur gerą kostiumą gali gauti pasiūtą už 1.200 rublių, bet jie gaunami tik pagal pirkti leidimus, kuriuos įstaigos duoda tik pasižymėjusiems ar šiaip ištikimiems komunistams. 1948 m. vienu metu dar buvo užvežę kostiumams medžiagų iš Rygos po 380-400 rb. metras, paskum dar šiek tiek iš Lenkijos, bet 1949 m. užtrūko ir tie šaltiniai. Tačiau net ir dėl blogiausios medžiagos stovi ilgiausios eilės. Rusai seniau net per šv. Petrą vaikščiojo su "fufaikomis" ir vailokais, bet dabar, jau užtenkamai visko prisigrobę, taip nebeina. Iš pradžių jų ne vienas net su vyžomis eidavo.

Mat, viskas eina kariuomenei, valstybei. Kariuomenė net jau 7 metai dar nėra demobilizuota. Reikia ruoštis karui, mokėti partiniams algas, mesti dideles sumas propagandai ir tt., tad tos išlaidos viską ir suryja. Nevisada net pasagų gausi, bet ar tai turi reikšti, kad Rusijoj nebūtų geležies? Ne, visa tai turi kitą paskirtį: sutriuškinti kapitalizmą, kaip kad skelbia sovietinė propaganda.

— Ir apsivilkimas rodo vis didesnio skurdumo žymių. Tiesa, mieste vaizdas kiek geresnis. Yra ir kojinių šilkinių, nors jos ir ne tokios geros, kaip kad Vakaruose, ir skrybėlaičių, taip pat matysi žmonių su visai gerais drabužiais, bet jei tai nėra apdaras aukštesnių pareigūnų ar partinių, tai kiti piliečiai jį yra dažniausiai išsilaikę iš senų laikų. Tačiau dabar jau ir tos atsargos senka, vis daugiau paleidžiamos į apyvartą už kąsnį duonos. Dabartinės medžiagos prastos. Kaimui dar liūdniau. Iš kitų reikmių ypač stinga cukraus, miltų. Žmonėms svarbiausia, ką pavalgys ir kuo apsirengs. Jeigu gauna būtiniausių reikmių, jau iš vakaro sustoja didėliausios eilės. Ir iš pasakotojų ne vienas sakėsi 1950 m. visą naktį išstovėjęs eilutėje prie cukraus, ir tai nebūdamas tikras, ar nors pusę kg gaus. Tuo tarpu maisto didžiausi ešalonai: sviesto, bekono, žuvies, miško ir kitų gėrybių nuolat eina į Rusiją. Tačiau apie tai kom. spauda nerašo. Ji tik pila apie tą tariamą pagalbą kurį, esą, ateinanti iš "broliškų respublikų". Jei visų tų gėrybių neišvežtų, savojo maisto produktų krašte užtektų. Tuo tarpu bado šmėkla vaidenasi jau ir ne vienam mūsų tautiečiui. Žinoma, ne visi badavo ir ne visi badaus. Ypač nukęsti teks tiems, kurie neturėjo jokių maisto ar drabužių atsargų, pirmoj eilėj bežemių, naujakurių ir mažažemių šeimos, kur yra daugiau mažų vaikų. Jie tiesiog su pavydu žiūri į nuolat į Rytus beriedančius su lietuviškomis gėrybėmis transportus: grūdus, mėsą, žuvį, bulves. Net ir Klaipėdoj apdirbama žuvis daugiausia siunčiama ne laivais, bet gabenama traukiniais į "plačiąją tėvynę". Lietuviai ir sako: tegu mums atveža duonos, ne arbūzų. Arba bent mūsosios neišveža. Pagaliau ir tų pačių arbūzų ne visada gausi. Be jų, į Lietuvą iš Rytų dar atveža žibalo, riešutų, ypač valakinių, ryžių kruopų, tik prastų, juodų, ne tokių, kokių kad seniau gaudavo Lietuvos darbo žmonės visur laisvai kiek norėdami pirktis. Net iš ten atvežama druska yra nevalyta, juoda. Tiek turto sovietai neišveže nei iš Latvijos ar Estijos, kiek iš Lietuvos. Žmonės šneka, kad ir visus lietuviškuosius kviečius išveža vis į "užsienį". 1948 m. Ukrainoj žmonės mirė badu, todėl dalis tų gėrybių ėjo ten. Ir šiuo metu ne kartą praeina pro Lietuvą transportai su dideliais gėrybių kiekiais. Neseniai buvo pravežta nemaža arklių, sunkvežimių, iš kur — nežinia. Kartais atvežama drobės, perkelio, pamušalų, bet geros vilnos, angliškos kostiumams medžiagos negausi.

(Bus daugiau).

Parduodant ar perkant namą mielai Jums patarnausiu!

Galiu sudaryti paskolas. Veltui suteikiu informacijas apie parduodamus namus, paskolas, biznius ir tt.

Jūsų patarnavimui

VACYS VASILIAUSKAS

skambinkite tel. KE. 9459, KE. 9450, LA. 2612

Parduodama:

1. $14.000, Indian Rd. & Humberside, 9 didelių kambarių mūrinis atskiras namas su dideliu kiemu, prie gero susisiekimo. Geros pirkimo sąlygos.
2. $12.00, Bloor & Ossington, 8 kambarių mūrinis atskiras namas, geroje vietoje. Parduodamas dėl palikimo pasidalinimo. Įmokėti $4.000.
3. $9.900, Bathurst & Davenport, 6 gražių kambarių mūrinis, 15 m. senumo namas. Įmokėti $3.000.
4. $8.300, Runnymede — St. Claire, 6 kambarių mūrinis namas su dideliu kiemu ir garažu, 18 m. senumo. Įmokėti $2.400.

TESLIA REAL ESTATE

863 BLOOR STREET WEST

(prie Ossington Ave.)

APSIRŪPINKITE ANGLIMIS

per mūsų atstovą V. AUŠROTĄ, 263 Havelock St., Toronto

Skambinkite vakarais telef.: LO. 3647.

Kokybė garantuota. — — — — Galima išsimokėti

NORRIS FUEL CO.

30 Polson St., Toronto, tel. GL. 2491.

NAUJAI ATIDARYTA! PIGIAUSIOS KAINOS!

GABOS APPLIANCES

Mūsų atstovė p. A. DVARIONIENĖ kalba lietuviškai

Elektriniai šaldytuvai, elektrinės ir gazinės plytelės, skalbiamosios mašinos, stalinės lempos, chrominiai baldai, laikrodžiai ir kt. RADIO MARCONI aparatai, o ypač trumpomis bangomis PAY, kuriais galima klausytis Europos radio stotis.

ŽEMOS KAINOS! GEROS MOKĖJIMO SĄLYGOS!

751 DUNDAS ST. W. (prie Bathurst) TORONTO. Tel. PL.4067

Suprasdami kaip sunki pradžia daugumai naujai atvykusių — žinodami žemus uždarbius—parduodame pigiausiai, kaip galime.

Jau laikas pagalvoti apie Kalėdų dovanas

Turime didžiausią pasirinkimą **Europos rankdarbių specialistų padirbtų dovanų: gražių odos išdirbinių lietuviškais motyvais, austų ir siūtų prekių, medžio raižinių, keramikos ir tt. Gimimo dienoms, konfirmacijoms, vestuvėms ir kt.**

REIKALAUKITE mūsų naujai išleidžiamo prekių katalogo. Mes taip pat turime: **Lietuviškų plokštelių,** įgrotų **Europoje** ir **Amerikoje** 78 RPM, taip pat turime daug **EUROPOS KLASIKINIŲ** ir **populiarių** plokštelių, ypatingai įgrotų **Vokietijoje, Austrijoje** ir **Šveicarijoje.** Taip pat turime ilgo grojimo (Long playing) — 33⅓ ir 45 RPM plokštelių. **Turime daug radio ir nešiojamų patefonų.** - - - - - - - - Aplankykite mūsų krautuvę, kuri atidaryta nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro

609 YONGE STR. TORONTO, ONT. **ART HANDICRAFTS** WALTER KOPPEL Telefonas PR. 4596

KONTRAKTORIUS

JON. GREIČIŪNAS

Nauja statyba ir pataisymai, medžio, cemento, dažymo ir kiti dideli bei maži darbai

91 Hillcrest Drive, Toronto - ME. 7651

HIGH PARK CHIMNEY SERVICE

Valome, statome naujus ir taisome senus kaminus ir tvarkome gazo ir alyvos krosinių linijas (transitlining).

K. DARGIS

54 Indian Trail, Toronto. Telef. LL 2252

AR APDRAUDEI VISKĄ KĄ TURI?

Visais apdraudimo reikalais kreipkitės į:

Y. ONYSCHUK

INSURANCE & REAL ESTATE

Susikalbu įvairiomis kalbomis.

Perku ir parduodu, keičiu įvairias nuosavybes

1165 Dundas St. W. Toronto. Norint skambinkit: KE 5944.

Geriausias dovanų pasirinkimas

naujai atidarytoje liet. parduotuvėje

"THE TIMES"

CIGAR AND GIFT STORE

1212 Dundas St. W. Tel. LA. 9547

Krautuvė atidaryta nuo 8 iki 10 val. vak. Sekmadieniais nuo 12 iki 10 val. vak.

Sav. J. Beržinskas.

WINNIPEG, Man.

Bendruomenės susirinkimas

Spalio 21 d. įvyko L. Bendruomenės susirinkimas, kurį atidarė pirm. M. Januška, pakviesdamas į prezidiumą p. J. Vidžiūną ir p. V. Krikščiūną.

Pagrindiniu darbotvarkės punktu buvo aktuali diskusija apie CLOK nenorą pripažinti KLB Winnipego apylinkės, vienos iš geriausiai gyvuojančių Kanadoje. Po ilgų ir įvairių pasisakymų buvo prieita bendros nuomonės, kuri yra išdėstyta rezoliucijoj.

Be to, buvo svarstoma patalpų klausimas, taip reikalingas lietuvių kolonijai; ligonių šelpimas ir parengimai bei kiti einamieji reikalai.

Susirinkimas baigtas nuoširdžioje nuotaikoje.

KLB Winnipego apylinkės visuotino susirinkimo įvykusio 1951 m. spalio mėn. 21 d. Manitobos Lietuvių Klubo patalpose

REZOLIUCIJA

Susirinkimas, išklausęs Apylinkės Valdybos pranešimų dėl CLOK nenoro pripažinti KLB Winnipego apylinkės ir buv. LOKo, kuris pravedė skyriaus susiorganizavimą iki galo, t.y. įvykdė apylinkės narių registraciją bei valdybos išrinkimą, nutarė::

1. Apylinkės LOK matydamas, kad mažesnėse lietuviškose kolonijose kaip Winnipegas, kultūrinis darbas nėra įmanomas, jei veikiama mažomis grupėmis, todėl sušaukus pirmą apylinkės narių susirinkimą visi buvo vienos nuomonės, kad tiksliausia buv. organizacijoms KLCT ir KLS savo veiklą sustabdyti ir veikti KLB vardu. Išrinkus apylinkės valdybą, LOK likvidavosi, nebematydamas prasmės figuruoti tik popieriuje, nors pastarasis buvo sudarytas pagal visus CLOK reikalaujamus paragrafus.

2. KLB Winnipego apylinkė yra susiorganizavusi ir veikia arti 2 metų. Per tą laiką kolonijos lietuvių tarpusavio sutarimas yra žymiai pagerėjęs. Apylinkės Valdyba su nariais yra veik vieninteliai kultūrinio darbo organizatoriai kolonijoj. CLOKo keistas ir nesuprantamas užsispyrimas, kad visos apylinkės turi grįžti prie tos organizacinės būklės, kurią išgyveno jau net prieš dvejus metus. Tokiu savo nepamatuotu reikalavimu CLOK dar labiau smugdo ir taip pašlijusį savo autoritetą, kai skyriai toli pralenkė Centrą savo susiorganizavimu, o krašto LOK jau pustrečių metų tebetupčioja su LOKų sudarymais.

3. Iš buvusių keturių organizacijų KLS, KLCT, Jaunimo klubo ir KLKMD dabar beveikia tik paskutinioji. Pagal CLOK nurodymus tur būt reiktų prikelti anas pirmąsias organizacijas, kad būtų galima išpildyti visus krašto LOKo statuto paragrafus. Arba... leisti sudaryti LOK vien moterims iš KLKMD-jos.

4. Atsižvelgiant į visas tas nesąmones, kurios išplaukia iš CL OK reikalavimų vėl sulipdyti vietinį LOK, mes prašome aukštai gerb. LOKą Montrealyje atsisakyti nuo tų neįvykdomų reikalavimų vietose, o jei Tamstų užkietėjusios širdys (ką patyrėm iš susirašinėjimų) ir šį kartą nesuminkštės, tai mes sugebėsime dirbti lietuvišką darbą ir be cenzorių aprobatos.

5. Valdyba įpareigota šią rezoliuciją persiųsti CLOKui ir Kanados lietuviškai spaudai.

Susirinkimo įgalioti

Prezidiumas ir Apyl. V-ba.

— Sunkiai susirgo p. E. Balbotienė, paguldyta St. Joseph ligoninėje.

— Kun. B. Mikalauskas, lietuvių kolonijos klebonas, nuo rugsėjo mėn. 1 d. yra pakviestas Winnipego (Headingly) kalėjimo kapelionu.

— Mažėjant mieste darbams, dauguma vyrų išvyksta į miškus kirsti medžių.

— Nuoširdus lietuvis ir žymus biznierius p. A. Pauplis, ilgus metus išgyvenęs Winnipege, išvyko į Torontą.

SIMCOE, Ont.

Aplankė visuomenininką

Veronika ir Vincas Treigiai, atvykę Kanadon prieš 23 metus, vieni iš pirmųjų lietuvių pradėjo verstis tabako auginimu Delhi apylinkėje. Vincas Treigis suvalkiečio energija ir darbštumu ne tik puoselėjo šią naują ūkio šaką, — tabako auginimą, bet kartu gyvai dalyvavo ūkininkų kultūrinėje veikloje. Pradėjus organizuoti Lietuvių Bendruomenę, jis išrenkamas pirmuoju šios apylinkės Lietuvių Bendruomenės pirmininku.

V. ir V. Treigiai, atjausdami sunkią tremtinių padėtį, sudarė virš 100 tremtinių dokumentus Kanadon atvykti.

Šiuo metu V. Treigys gydosi Brantforde, dažnai lankomas prietelių ir rūpestingai prižiūrimas žmonos. Ligonio nuotaika gera, sveikata žymiai pagerėjusi. Besigydydamas daug skaito. Įsigilinęs studijuoja Churchillio atsiminimus ir Kravčenkos aktualias knygas. Išleidžiamos lietuviškos knygos jau perskaitytos ir laukia naujų pasirodant.

Spalio 7 d. jį aplankė pp. Užupiai iš Toronto, kuriems p. Treigys taip pat yra sudaręs dokumentus atvykti į Kanadą.

Tuo pat metu p .V. Treigį lankė ir Delhi-Tillsonburgo apylinkės visuomenininkai — Tillsonburgo Lietuvių Ūkininkų klubo pirm. Augustinavičius ir Lietuvių Bendruomenės pirm. p. V. Ignaitis.

— **Otava.** — Kanados vyriausybė galutinai nusprendė vad. Jūrų Vandens kelią statyti vien savo krašto jėgomis. Tuo tarpu dar aiškinamasi dėl neteisioginės JAV pagalbos statant ir išnaudojant energiją ir tt.

Lietuviška Moterų Plaukų Kirpykla

JANET'S BEAUTY SALON

346 Broadview Ave. (kampas Gerrard), Toronto.

Skambinkite GE. 6620. Atidaryta kasdien 9-9 val.

Savininkė J. Viliūnienė.

LIETUVIS LAIKRODININKAS

FRANK BOCHULIS

Taiso ir parduoda naujausius įvairių rūšių laikrodžius. Galima įsigyti žiedų. Parduodamos įvairios auksinės ir sidabrinės prekės. Už darbą garantuoja. Kainos prieinamos.

Atidaryta iki 7 val. vakaro.

272½ QUEEN ST. W. TORONTO

D. HOLOTA REAL ESTATE

Pirkimo — pardavimo tarpininkas

496 Queen St. W.

(prie Denison Ave.)

Tel. WA 5232 Toronto

LUNA foto studija

984 DUNDAS ST. W.

TORONTO

Telef. ME. 8967

STANLEY SHOE STORE

Aukščiausios rūšies moterų, vaikų ir vyrų batai, normalaus dydžio ir platūs (EE—EEE)

1438 Dundas St. W. Toronto

(prie Gladstone)

MANNING CARTAGE & MOVERS

184 Manning Ave.

Tel. WA—0791

Perkraustome ir pervežame įvairius daiktus vakarais ir dienos metu. Kalbame vokiškai, rusiškai ir lenkiškai.

DANIEL D. STOKAL

B.A.

TEISININKAS, ADVOKATAS, NOTARAS

Kalbu slavų kalbomis.

Room 204, 221 Victoria St.

office telef. PL 1753,

Res. tel. LY 5797

"EUROPA" FOTO STUDIO

Tel. WA 6849

615 Queen St. W. Toronto

Mūsų specialybė vestuvinės, šeimų nuotraukos ir spalvoti portretai

Darbas pirmos rūšies

VELTUI! VELTUI! VELTUI!

GAUSITE 39 GABALŲ SERVIZĄ, jei pirksite ENGLISH SKALBIMO MAŠINĄ.

MES TURIME krosnių, skalbimo mašinų, radio ir kitų elektrinių reikmenų. Mes aptarnaujame baldais įvairius kambarius.

•

MIEGAMOJO KAMBARIO komplektas 5-kių gabalų už $119.50

•

ŠALDYTUVAI už 325 ir daugiau.

•

Taisome radio ir elektrinius reikmenis.

•

GROTELL ELECTRIC

214 OSSINGTON AVE., TORONTO, ONT.

(prieš PIX kino teatrą)

ATIDARYTA IKI 9 VAL. VAKARO

Pašaliname pleiskanas

ir sulaikome krentančius plaukus.

Pasisekimas garantuotas.

Atidaryta vakarais

LYDIA LAWTON

636 COLLEGE ST.

Tel. ME. 3060.

(prie Health Bread Bakery)

KEPAME

juodą ir baltą ruginę duoną.

Taip pat priimame užsakymus sviesto tortams ir kt. pyragaičiams.

ESTO BAKERY

1017 Pape Ave., Toronto, Ont.

Telef. GL. 2607

vakarais LL. 6173.

Savininkas S. Krabi.

Ar jūs pageidaujate

pirkti namus, farmas, hotelius ir kitokius biznius Hamiltono, St. Catherines ir Toronto rajonuose?

Kalbame visokiomis kalbomis.

Kreiptis A. DAGELIS, Telef. 9-4684 arba 5-1509

reprezentuoja Kenneth J. Coope, Real Estate Broker and General Insurance.

707 Barton St. E. Hamilton, Ont. Telef. 9-4684 arba 5-1509.

LIETUVIS ELEKTRIKAS

— TORONTE —

Instaliuoju naujus namus, vasarnamius, prijungiu elektrines plytas, elektrinius vandens tankų kaitintuvus ir kitus įvairius elektros darbus atlieku pigiau ir greitai.

Vytautas Juškevičius

Skambinti vakarais tarp 7 ir 9 val. tel. LO 3517

SPORTO ŽINIOS

Toronto šachmatų pirmenybės

Šiaurinės Amerikos lietuvių sporto olimpiados metu, Čikagos šachmatininkams atsisakius atvykti, įvyko tarpklubinės Toronto šachmatų pirmenybės. Toronto "Vyties" šachma. klubas lošė prieš Toronto estų šachm. klubą. Šios rungtynės buvo pačios pirmosios šių metų pirmenybėse. Lietuviai išstojo į svarbią kovą be treniruotės, — be turnyrinio pasiruošimo, todėl ir rungtynės buvo pralaimėtos rezultatu 2:4. Atskirų susitikimų pasekmės: Vaitonis — Kuttis 1:0, Matusevičius — Rose 10, Paškauskas — Anto 0::1, Stepaitis — Uttopaert 0:1, Rimas — Kaldver 0:1 ir Sirutis — Vesingiit 0:1. Tik pirmosios dvi lentos išlošė.

Pr. Mačiulaitis.

SPORTAS LIETUVOJE

Iš Vilniaus gauta žinių, kad Odesoje vykusiose TSRS ir jos satelitų krepšinio pirmenybėse po labai sunkių ir atkaklių rungtynių čempionatą išplėšė Kauno "Žalgirio" lietuvių komanda, savo varžovą Maskvos Karo Aviacijos komandą nugalėjusi rezultatu 53:32. Antrą vietą gavo aviatoriai, trečią — Tartu USK, 4 — Tbilisis, 5 — Ryga ir 6 — Maskva. Lietuvių komandą sudarė: Butautas, Lagūnevičius, Sercevičius, Petkevičius, Sabulis, Nemcevičius, Stonkus ir Balakauskas. Ypač gerai pasirodęs, tik ką Telšių gimnaziją baigęs, Stonkus. Jis vienas įmetė 19 taškų. Tačiau **daugiausia** taškų komandai pelnę: Petkevičius — 151, Butautas — 125, Stonkus — 98 ir kiti. Tai jau antrasis TSRS čempionato laimėjimas. 1947 metais TSRS čempionu buvo Kauno Kūno Kultūros Institutas. **Almus.**

St. Catherines, Ont.

1951 m. lapkričio 10 d. St. Catharines LB LOK ruošia žiemos šalčiams sutikti puikų pasilinksminimą — šokius, kurie įvyks Ukrainiečių salėje, 177 Niagara Str. Kviečiami visi St. Catharines, Wellando, Hamiltono, Toronto, Niagara Falls, Buffalo ir kit. apylinkių lietuviai. Atvykę nesigailėsite.

Pradžia 6 val. vakaro.

St. Catharines LOK.

GLENCOE, Ont.

Spalio 13 d., kaip "TŽ" jau buvo pranešta, plente No. 2 auto nelaimėje užmušta Ona Gurčinienė 32 metų ir sunkiai sužeista duktė Bronė 4 m. Ji guli Viktorijos ligoninėje Londone, Ont. Liko 4 vaikai ir vyras.

Spalio 20 d. Londono policijos buvo suimtas automobilį vairavęs Jonas Ulinskas. Teismas reikalauja užstato $5000. Uždėjus užstatą už kaltinamąjį iki teismo paleistų. Ši nelaimė įvyko šoferiui esant girtam. Be to, buvo perdaug greitai važiuota. **V.R.**

Dėmesio lietuviai!

NASH NASH

LYNDHURST MOTORS SALES

Atstovauju pardavime naujus Nash lengvus automobilius. Taip pat geros kogybės vartotus pigiomis kainomis

A. B. DOVYDAITIS

28 Rolyat St. Tel. OL. 2971

prie Dundas - Ossington. Toronto. Skambinti nuo 5-7 v. v.

Paieškojimai

Aleksas Jasinskas, Kanadon atvykęs 1918 m. iš Darbėnų, spėjama gyvenęs Montreale, ieškomas giminaitės Sophia Wermter. Pranešti: The Canadian Red Cross Society, National Office, 95 Wellesley St. E., Toronto, Ont.

Paieškomas **Leonardas Kalinauskas,** emigravęs 1948-49 m. į Kanadą. Dirbo aukso kasyklose Pickle Crow, Ont. 1941 m. baigęs Kauno VIII-jją gimnaziją, buv. Seserų Kazimieriečių. Yra gautas laiškas. Kreiptis A. Čeponis, 564 Indian Grove, Toronto, Ont.

"3-čias pasaulinis karas neišvengiamas"

Karas artėja šuoliais! — mirga laikraščių antraštėse

Tautieti, Tu žinai ką reiškia karo metu gyventi mieste. Tad neinvestuok savo santaupas į namą, miesto senuose kvartaluose, bet įsigyk tabako farmą. Ten Tu turėsi ne tik pastogę ir puikią egzistenciją, bet susikursi sau užtikrintą ateitį.

Didžiausias farmų pasirinkimas pas

FREEMAN & NEWTON

Real Estate Brokers, Simcoe, Ont.

KREIPTIS Į PARDAVĖJĄ

Juozą Žemaitį,

R.R. 6 Simcoe (Turkey Point Road ir 8 Concession kampas)

Šiuo metu galite matyti virš 25 parduodamų farmų sąrašus ir informacijų gauti pas p. Stasį PAKETŪRĄ, 54 Indian Trail, telef. LL. 2252, Toronte.

Lietuviškoje rūbų krautuvėje

"BELLWOODS DRY GOODS"

921 DUNDAS STREET WEST, TORONTO

Jūs pirksite visuomet geros kokybės vyrų, moterų ir vaikų apatinius ir viršutinius rūbus. Geriausios firmos "Forsyth" vyr. viršutinius baltinius.

Gaminame krikšto sukneles ir priimame kitus spec. užsakymus. Vestuviniai vyr. baltiniai. Moteriškos suknelės ir kostiumai, taip pat vyr. kostiumai duodami išsimokėjimui.

J. Jurkšaitis, savininkas.

Lietuvių Baldų Krautuvė

"MOHAWK FURNITURE"

— 2448 Danforth Ave., Toronto. — Telef. OX. 4444. —

Didelis pasirinkimas baldų, radio, televizijos aparatų, šaldytuvų, skalbimo mašinų, krosnių ir vaikų baldų.

Minkštus baldus dirbame pagal užsakymus ir taisome senus.

Lietuviams 10% nuolaida

Krautuvė atidaryta iki 9 val. vakaro.

RADIO DESPATCHED

A·B·C TAXI

TEL. EM 3-2131

Budime 24 valandas

THE TWO LITTLE JEWELLERS

Mūsų krautuvėje turime didelį pasirinkimą: laikrodžių, deimantų, brangakmenių ir sieninių laikrodžių.

Taisome įvairių rūšių laikrodžius. Galite mokėti grynais arba duodame išsimokėjimui. Kalbame ukrainiškai.

Užeikite į

558 QUEEN ST. WEST, TORONTO

Tel. E M4-0047

MANN&MARTEL
REAL ESTATE
1663 Bloor St. W. (pirmas sustojimas į vakarus nuo Dundas)
Didelis pasirinkimas namų lietuvių mėgiamuose distriktuose su neaukštais įmokėjimais grynais.
Mūsų firmoje dirbąs
V. MEILUS
mielai Tamstoms patars bei patarnaus kreipiantis asmeniškai ar telefonu OL. 2354.

Gen. Anders laimėjo bylą

Anglijos komunistų laikraštis Daily Worker prieš dvejis metus parašė, kad buvęs karo meto lenkų kariuomenės vadas gen. Anders vadovausiąs amerikiečių organizuojamai savanorių armijai, kuri būsianti sudaryta daugiausia iš nacių. Generolas iškėlė bylą, reikalaudamas atlyginti už įžeidimą garbės. Pagaliau ši byla pasibaigė jo laimėjimu — teismas iš Daily Worker ir jo redaktoriaus priteisė 5000 svarų sterl.

.. ŠYPSENOS ..

— Ak, panele Julija, jei aš Jūsų vietoje būčiau, be manęs negalėčiau gyventi.

"Adresatas nežinomas"

Viename Prancūzijos miesto pašte neseniai buvo gautas laiškas iš Korėjos fronto, kurį, be abejonės, buvo parašęs kažkoks humorą mėgstąs karys. Vietoj gavėjo adreso, ant voko buvo užrašyti šitokie žodžiai:

"Paštininkui: Įteikti gražiausiai miesto merginai, pagal tamstos nuožiūrą"...

Paštininkas nepanoro būti "grožio ekspertu". Jis pridėjo prierašą, kad: "Adresatas nežinomas" ir laišką pasiuntė vietinio laikraščio redakcijai. Atseit, tegul ji tokios merginos paieško...

Arabai apie moteris

Arabų knygose yra įrašytas toks patarimas vyrams: Jeigu sutiksi, brolau, gyvenime sunkią valandą ir nebežinosi ką daryti, pasiklausk žmonos. Gavęs jos patarimą, pasielk atvirkščiai ir bus viskas gerai...

Irgi dovana

Vienam kiniečiui prisėjo keliauti į turgų, gana toli, tris dienas reikėjo keliauti. Prieš išvykstant jo jaunutė žmona primygtinai įprašė parnešti gražias šukas. O kad neužmirštų, jį įvardijo: atsimink, kad mano daiktas bus panašus į mėnulį. Kai jis iškeliavo buvo jaunas mėnuo. Pakelėje ilgai užtruko, keliolika dienų. Grįžtant iš turgaus vargšas kaimietis suko galvą, ką buvo prašius jo žmona. Užėjęs į krautuvę jis prašo daikto panašaus į mėnulį. Pardavėja pažvelgė pro langą — buvo pilnatis. Taip ji padavė veidrodį. Žmona dar niekuomet nebuvo mačiusi veidrodžio. Gavusi dovaną ji susijaudino ir pravirko skųsdamosi savo motinai:

— Mama, vyras parsivedė antrą moterį...

Pažvelgė į veidrodį senutė ir suraminančiai užjautė:

— Nenusimink, dukrele, ji jau sena...

Statistika nesvarbu

— Pone Jonai, žinau, kad Tamsta mėgstat sausainiukus. Kodėl neįmate daugiau?

— Teisingai, Ponia! Aš dar mielai paimčiau, bet jau paėmiau net aštuonius.

— Jūs paėmėt jau 11, bet kasgi prie stalo skaito! Prašau dar.

Kraštas pakilo

Švedų karalius Oskaras II kartą plaukė laiveliu iš Drottningholm į Stockholmą. Jaunas laivuko vairininkas dėl tokio aukšto svečio labai jaudinosi ir kaip tyčia vienoje vietoje laivukas už kažko užkliuvo. Karalius susiraukęs kreipėsi į vairininką juokaudamas:

— Ką tai reiškia? Argi tu leisi savo senam karaliui čia pasiekti dugną?

Vairininkas staiga pašoko, išsitempė ir tarė:

— Jūsų Didenybe, šito aš negaliu išaiškinti kitaip, kaip tik, kad Jūsų Didenybei valdant visa mūsų žemė nepaprastai pakilo!

Perkant ar parduodant namą
skambinkite Tel. KE. 8515, KE. 8516, vakarais LY. 7178
S. Kuzmickas - Kuzmas
Jūs gausite teisingus patarimus ir sąžiningą patarnavimą.
L. M. MAY
REAL ESTATE AND BUSINESS BROKER
1169 DAVENPORT RD. (prie Ossington)

Mes perkame kur:

Moderni lietuviška Vyriškų Rūbų Krautuvė
Paltai ir kostiumai parduodami gatavi ir pagal užsakymus. O taip pat visi kiti apsirengimo reikmenys.
NUOLAIDA LIETUVIAMS 10%
Čia pirkdamas pilną apsirengimą ir gavęs 10% nuolaidos, gali sutaupyti $18.00 iš karto.
DERBY MEN'S SHOP
2576 YONGE ST., TORONTO, ONT.
Telef.: HY. 9624.

MARGIS VAISTINĖ
JONAS V. MARGIS – vaistininkas
19 St. John's Rd. (prieš 3131 Dundas St. W.)
RECEPTAMS NAUJIEMS AR SENIEMS tik paskambink ar parašyk — mes pristatysime kuo greičiausiai.
TAIP PAT TURIME: Trejos devynerios, foto reikmenų, mažų vaikų valgių, kosmetikos, vitaminų ir tt.
TELEFONAS MU. 9543 — VALANDOS 9 a.m. — 9 p.m.

JEIGU NORITE NEŠIOTI GRAŽIAI NUKIRPTUS PLAUKUS eikite į
LIETUVIŠKĄ KIRPYKLĄ
867 DUNDAS ST. W. (prie Manning Ave.) TORONTO
Kerpame skubiai. Nesugaišite brangaus laiko.
Sav. Br. Pakėnas

LONDON FURNITURE CO
Pilnas baldų pasirinkimas. Minkšti baldai—parduodami nauji ir atnaujinami seni. Kalbame europ. kalbomis
875 Queen St. W. Toronto. Tel. PL 2010

Maistingiausias,
Lengviausiai virškinamas,
Pigiausias maistas,
Turįs visų vitaminų yra
PIENAS IR PIENO GAMINIAI
Naudokite visų rūšių gaminius vienintelės ukrainiečių pieninės Toronte
ROGERS DAIRY
459 ROGERS RD. — — Telefonas JU. 7193

UKRAINIEČIAI SAVININKAI
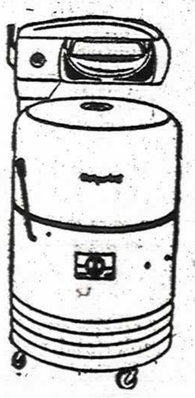
G. LUKE'S
& Electrical Appliance Co.
797-799 Dundas St. W.
Toronto,
Tel. WA 9228 Tel. WA 9228
Parduodame
SKALBIAMAS MAŠINAS
DUODAME IŠSIMOKĖJIMUI
Kas pirks šias mašinas, gaus 2-jų metų garantiją.
Jeigu norite pirkti virtuvę ar šaldytuvą, geriausiai pirkti fabriko
MOFFAT
Parduodame piano akordeonus
Norėdami elektros reikmenų ar sofų (chesterfields) paskambinkite mums ir mes pristatysime Jums į namus.

Pirmos eilės lenkiška rankinė — Telefonas EM 3-0360
SKALBYKLA — WOODBINE HAND LAUNDRY
Rūbų valymas
Mes paimame iš namų ir pristatome. Kainos neaukštos
205 Euclid Ave. (prie Dundas St.), Toronto, Ont.

"Reiškite jausmus gėlėmis" — skambinkite AD 1618
THE VICTORY FLORIST
Vestuvių puokštės, vainikai, dekoratyvinės gėlės bei vazonai
Sav. A. MERKER — 576 QUEEN ST. W. TORONTO

Užsisakykite anglis
HAMILTON FUEL CO.
Savininkas W. WILSON
Telefonas RI 4411 — 143 Hamilton St., Toronto

DR. F. TICKETT
Gydytojas ir chirurgas
Priėmimo valandos 2-3 ir 7-9 po pietų
11 Gore Vale Ave. Toronto
Telef.: WA 3754

Dr. Chas. OKUN
DANTISTAS
838 Dundas St. W. Toronto
(kampas Euclid Ave.)
Priima vakarais pagal susitarimą. Tel. WA 9822

DANTISTAS
J. A. GORCHYNSKI
B.A., D.D.S.
312 Bathurst St.
Bathurst Medical Building
Telef. EM 3-6373 Toronto

Dr. WILLIAM J. ZINCHESIN
B.A., M.D., L.M.C.C.
GYDYTOJAS ir CHIRURGAS
Priėmimo valandos 2-4.30 ir 7-9 po pietų
386 Bathurst St. Toronto
Tel. WA 1344

DANTISTAS
Dr. ELIAS WACHNA
Priėmimo val. 10-12, 2-6
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais priima taip pat 7-9 popiet
386 Bathurst St. Toronto
Tel. EL 6515

AKIŲ SPECIALISTAS
M. STEFANUK
(optometrist)
Patikrina akis ir pritaiko akinius, jei reikalinga
Bathurst Medical Building
312 Bathurst. Telef. EM 3-6373

BR. BUKOWSKA, R.O.
AKIŲ SPECIALISTĖ

Tikrinu akis ir pritaikau akinius suaugusiems ir vaikams. Priėmimo valandos: kasdien nuo 10 val. ryto iki 9 val. vak. Sekmadien. pagal susitarimą.
55 St. John's Rd. W. Toronto
kampas 94 Laws St.
Tel. LYndhurst 0052

AKIŲ SPECIALISTAS
L. LUNSKY. R.O.
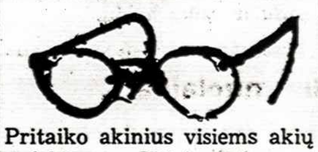
Pritaiko akinius visiems akių defektams. Ištiria akių nervus, kurie dažnai sukelia galvos skaudėjimą ir nervingumą
Kalba slavų kalbomis
470 College St. W. Toronto
Tel. RA 3924

HNATYSHYN
VAISTINĖ
paruošia vaistus pagal Kanados ir Europos receptus.
Greitas pristatymas.
312 Bathurst St. Tel. WA 4956
Toronto, Ont.

SHIFF'S
VALYMAS —
PROSAVIMAS —
PATAISYMAS —
Kalbame lietuviškai
909 Dundas St. West. Toronto
Telefonas EM 4-6649

Didelis pasirinkimas iš 45 tabako ūkių
pavyzdžiui:
$ 7.000 įmokėti — 50 akrų, teisė sodinti 18 akrų. Pilnai įrengtas su traktorium ... $28.000
$ 8.000 įmokėti — 67 akrai, teisė sodinti 20 akrų. Traktorius ir visi įrengimai ... $30.000
$10.000 įmokėti — 98 akrai, teisė sodinti 32¼ akrų. Traktorius ir kitos mašinos ... $37.000
$15.000 įmokėti — 146 akrai, teisė sodinti 38 akrus, 6 kilnos su alyva, labai geri visi pastatai, traktorius, stimeris, kombainas ir kitos mašinos ... $65.000
$20.000 — 205 akrai, teisė sodinti 68 akrus. 7 kilnos, 3 barnės, 2 gyvenami namai, garažas 2 mašinoms, traktorius ir visos reikalingos tabakui auginti mašinos (Mount Bridges districte) $68.000
Kreiptis į
STAN AUGUSTINE Jr.
Real Estate Agent
TILLSONBURG, R. R. 4, TELEFONAS 602 R. 2.

REMI HOORNAERT Real Estate Broker
Tillsonburg, Ont.

Nauji Kanados lietuviai

1951 m. spalio 7 d. laivu "MS Fairsea" išplaukė į Kanadą:

Austraitė Stasė
Austras Juozas
Bapkauskas Juozas
Kareckas Jonas
Kareckas Anna
Kelertas Julius
Finkelstein Aron
Finkelstein Ryva
Finkelstein Gyta

1951 m. spalio 15 d. laivu "M. S. Goya" išplaukė:

Pečiukonis Edvardas
Dauneckas Vladas
Gudalevičius Stepas
Alkūnas Pranas
Domeika Antanas
Bivainis Antanas
Bivainis Hildegard
Kindurys Juozas
Kinderys Ona
Kinderys Jonas
Beržaitis Urtė
Beržaitis Annelie
Brakas Jonas
Brąkas Christa
Brakas Raimundas
Gailevičius Stasys
Gailevičius Teklė
Stoncelis Rozvita
Stoncelis Herta
Girulis Andrius
Girulis Jieva
Girulis Simas
Jasionis Bronius
Jasionis Marija
Kinčius Elze
Kinčius Ona
Kinčius Morta
Kinčius Alfonsas
Krezienė Jieva
Saudinaitis Oskaras
Saudinaitis Rasa
Saudinaitis Genė
Saudinaitis Danielius
Vaitkūnaitė Ona
Skrinskas Vytautas
Skrinskas Felicija
Skrinskas Dalia
Skrinskas Gailutis
Ruikys Povilas

1951 m. spalio 7 d. laivu "M. S. Fairsea" išplaukė:

Austraitė Stasė
Austras Juozas
Bapkauskas Juozas
Kareckas Jonas
Kareckas Anna
Kelertas Julius
Finkelstein Aron
Finkelstein Ryva
Finkelstein Gyta

Kun. V. Šarka.

W. A. LENCKI, B. A.
Advokatas — Notaras
73 Adelaide St. W.
Room 322
Telefonas EL 3161
Toronto

Prityrusi siuvėja
siūva vestuvines ir šiaip įvairias sukneles, naujausiomis madomis.
Papigintomis kainomis. - - - - Kreiptis po 5 val. vak.
340 SHAW STREET, TORONTO, ONT. TEL.: LA. 2588

Dėmesio! Dėmesio!
PARDUODAME lovos baltinius, kilimus ir kitokias tekstilines prekes PAPIGINTOMIS KAINOMIS
REGENT TEXTILES
1218 DUNDAS STREET W., TORONTO. TEL. LO. 9082

Patarnauja lietuviams jau 16-ka metų!!

Turime pilnus baldų komplektus įvairiems kambariams. Skambinkit mums, mes savo auto paimsime ir atvešime krautuvėn VELTUI.
Dėmesio!!
Šis kuponas vertas $10.00 jei pirksite prekių už $100.00.
BEAVER BEDDING & UPH. CO.
2605 Dundas St. W., Toronto. Tel. JU. 3811

LIETUVIŠKAI KALBĄS KAILININKAS
Parduodami gatavi ir siuvami pagal Jūsų užsakymą kailiai.
Kailinių taisymas ir persiuvimas.
Duodama lengvam išsimokėjimui
BERGMAN FUR CO TORONTO
197 Spadina Ave. Prieš ateidami skambinkite: EM 4-6509

YORK PACKING CO. LTD.
104-106 Trowell Ave., Tel.: JU. 2794, JU. 5197. Toronto 9, Ont.
Mes gaminame geriausios kokybės produktus:
šviežią, rūkytą ir virtą mėsą, įvairias dešras.
Rinkos kainomis.
Priimami užsakymai vestuvėms, piknikams, pokyliams.

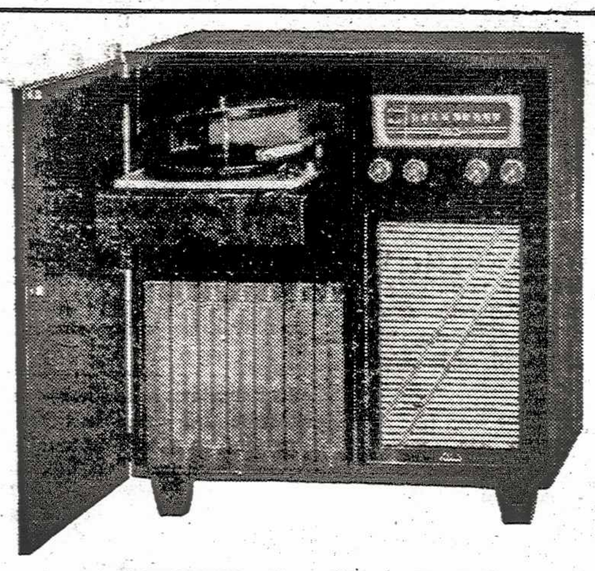
METRO RADIO
Mūsų krautuvėje didžiausias pasirinkimas baldų ir elektrinių reikmenų. Lietuviams teikiamos geros išsimokėjimo sąlygos.
1199-1201 DUNDAS ST. W., TORONTO - - Telef. KE. 6272

Lietuviška Baldų Krautuvė
"ATLANTIC CITY UPHOLSTERING CO"
Sav. J. Kamishaitis
899 BLOOR St. W. TORONTO Tel. LO 1438

Visų rūšių laikrodžius, puošmenas ir brangenybes rasite 10-15% pigiau, negu kitur, pas
LAIKRODININKA
turintį 30 metų profesinę praktiką
Kalbu lenkiškai
M. MAIJNA — 1187 DUNDAS ST. W. TORONTO

Prityręs kvalifikuotas lietuvis laikrodininkas
STINSON'S JEWELLERY
2186 DUNDAS ST. W. TORONTO
Taiso ir parduoda laikrodžius, žiedus ir visokias brangenybes
Garantuotas darbas ir prieinamos kainos
Krautuvė atidaryta kasdien iki 8 val. vakaro.

TEL. WA 6812 — 587 QUEEN ST. W. TORONTO
QUEEN WEST FURNITURE CO
Didelis pasirinkimas naujų ir vartotų baldų:
Dirbame pagal užsakymus baldų — chesterfield ir studio — komplektus ir parduodame kilimus.
- lovų komplektai,
- siuvamos mašinos,
- krosnys ir tt.

Kalbame rusų kalba

TORONTO, Ont.

Vėlinių pamaldos

Vėlinių išvakarėse, ketvirtadienį, 8 val. vakare, Toronto liet. parapijos bažnyčioje įvyksta iškilmingas Vėlinių šventės susikaupimas. Prie lietuviška trispalve papuošto katafalio bus egzekvijos, pamokslas ir Libera.

Vėlinių dieną pamaldos prasideda 6 val. rytą ir be pertraukos tęsis iki 8 val. Iškilmingos giedotinės paskutinės šv. Mišios 10 val.

Šv. Jono Draugijos pamaldos

Vėlinių proga lietuvių Šv. Jono Pašalpinės Draugijos metinės pamaldos už savo draugijos mirusius narius įvyks š.m. lapkričio 3 d. 10 val. Už parapijos gyv. Rožančiaus narius gedulingos pamaldos įvyks tą pačią dieną 8 val. ryto.

Pirmosios aukos Toronto Lietuvių Namų Fondui

Paskelbus Toronto Lietuvių Namų Fondo kapitalo verbavimo vajų per pirmąją savaitę paaukojo: J. Strazdas $100. Pasirašė pasižadėjimo lapus šėrams pirkti: po $100: St. Janušauskas, P. Jurkštas, Vl. Jagelavičius, L. Abramonis, J. Demikis, K. Dalinda, Pov. Dalinda, Br. Vaidyla; po $75: E. Dranseika; po $50: A. Kiršonis, Jonas Simanavičius, Vyt. Meilus; po $25: Ona Indrelienė, Marija Yokubynienė, J. Yokubynas, SLA 236 kuopa Toronte, V. Dagilis, J. Novogrodskis, J. Mankus, P. Žutautas, J. Karka, Balys Matulevičius, Ona Margo, Jonas Margo, Ant. Pūkas, Vl. Andrejauskas, Jonas Maurukas, K. Kalendra, V. Kalaina, L. Tamošauskas.

TLNF valdyba dėkoja pirmiesiems rėmėjams.

Seserų kotryniečių adresas

yra: 1639 Bloor Str. tel. OL. 5773. Pereitame "TŽ" nr., pranešant apie vaikų darželio atidarymą, padaryta klaida.

Kultūrinis klubas "Utenis"

Spalio 12 d. iniciatorių pastangomis buvo sušauktas uteniškių kilmės ir buvusių Utenos apskr. gyventojų susirinkimas, kuriame įsteigtas uteniškių kultūrinis klubas "Utenis". Į laikiną valdybą išrinkti: Jonas Masionis, Alius Braziukaitis ir Pranas Grumbinas. Klubo tikslas, kreipti daugiau dėmesio į kultūrinį darbą, lietuvybės ir lietuviškų tradicijų išlaikymą svetimoje masėje. Be to, garsinti lietuvių vardą kitų tautinių grupių tarpe. Narių yra per 30.

Į klubą galbi įstoti ir ne uteniškiai. Užsirašyti pas J. Masionį, 583 Dovercourt Rd. Tel. KE. 7808 ir pas P. Grumbiną, 150 Gorevale Ave., Tel. WA. 8478.

A. B.

Svečiavosi pp. Narušiai

Šį savaitgalį praleido Toronte žinomi visuomenės veikėjai Ona ir Eligijus Narušiai, gyveną Leamingtone, Ont., kur jie yra International Hotelio dalininkai ir "Keturių Ąžuolų" vasarnamio savininkai.

Svečiuodamiesi Toronte jie aplankė savo draugus, pažįstamus ir prietelius. Sekmadienį, po ankstyvųjų pamaldų, vėl išvyko į Leamingtoną.

O ir E. Narušiai yra nuoširdūs lietuviškosios spaudos ir kultūrinių reikalų rėmėjai. Jie ir mūsų laikraščio garbės prenumeratoriai.

Toronto liet. organizacijoms

Š.m. lapkričio 2 dieną, penktadienį, 8 val. vak., Toronto liet. parapijos salėje, 941 Dundas St. W., šaukiamas visų Toronto liet. organizacijų pirmininkų svarbus pasitarimas dėl Toronto Lietuvių Namų statybos. Visi pirmininkai prašomi būtinai dalyvauti.

Toronto ALOK Pirmininkas.

Toronte surašyta 1833 lietuviai

Baigus tvarkyti lietuvių surašymo Toronte davinius, pasirodė, kad surašyta 1833 lietuviai. Tiek kortelių ir pasiųsta Centriniam LOK į Montrealį.

Reikia manyti, kad suregistruota mažiau trečdalio. Kadangi registracija ir toliau tęsiama, tai, kas dar nespėjo, galėtų įsiregistruoti apylinkės LOKe.

Sknudai dėl LAS suspendavimo

LAS Kanados vietininkijos, Toronto LAS skyriaus ir Montrealio LAS skyriaus vardu Kanados Centriniam LOK įteiktas skundas dėl Toronto organizacijų seimelio sprendimo suskilusio Toronto LAS skyr. atstovą apylinkės LOK prezidiume suspenduoti, jo vieton išrinkti kitos organizacijos atstovą, o seimely pripažinti vietas abiems. Visuose 3 skunduose prašoma atstatyti anksčiau buvusią padėtį, primenant, kad tai galį pakenkti visai liet. bendruomenei. C LOK tuo reikalu paprašė Toronto LOK informacijų — seimelio protokolo atitinkamos vietos ištraukos.

Tėvų susirinkimas

Parapijos salėje spalio 21 d. įvyko lietuviškos mokyklos tėvų susirinkimas. Tėvų komiteto pirm. p. Pusvaškis padarė pranešimą apie l. mokyklos veiklą per 1950-51 mokslo metus ir dabartinę padėtį. Šiuo metu liet. mokyklą lanko apie 120 vaikų. Jų skaičius gali dar padidėti. Susirinkimas nutarė apsidėti mokesčiu mokyklos naudai — už vieną vaiką, lankantį l. mokyklą, mokėti per mėnesį 75 centus, už du — $1. Jei iš šeimos mokyklą lanko 3 vaikai ar daugiau, jokio mokesčio nemoka. Šie pinigai bus sunaudoti mokytojams už tramvajų apmokėti (nuo atlyginimo už mokytojo darbą mokytojai atsisakė)., neturtingiems vaikams sušelpti ir kt. smulkioms mokyklos išlaidoms.

Knygomis ir rašomosiom priemonėm turės pasirūpinti tėvai. Vadovėliai bus gaunami per mokyklos vadovybę. Pasibaigus mokslo metams knygas perims mokyklos knygynas.

Tėvams pageidaujant, mokiniai bus sutinkami kiekvieną šeštadienio rytą prie tramvajaus Dundas-Bellwood sustojimo ir pervedami skersai gatvę link mokyklos, Claremont St., nuo 9 val. 40 min. iki 10 val. 10 min. Šias svarbias pareigas teks atlikti patiems tėveliams iš eilės, mokyklos vedėjui iš anksto pranešus kuriam toji pareiga tenka. Kam negalint, bus pakviestas sekantis.

Po pamokų mokytojai vaikučius grupėmis palydės iki tramvajaus, Dundas-Grace prie Italų bažnyčios, o kitus — perves skersai Dundas gatvę prie Dundas-Bellwood sustojimo. Tėvai prašomi apie tai painformuoti vaikučius, kad pastarieji būtų paklusnūs šiai naujai tvarkai.

Mokyklos vedėjas p. Gaižutis prašė, kad kiekvienas mokinys knygas ir rašom priemones atsineštų portfeliuose ar mokyklos krepšeliuose. Dabar dauguma mokinių viską laiko kišenėse.

Šįmet Kalėdų eglutei jau ruošiamasi iš anksto, tuo reikalu jau įvyko mokytojų pasitarimas.

1951-52 mokslo metams išrinktas tėvų komitetas: J. Pusvaškis — pirmininkas, J. Karka — sekretorius, Augustinavičius — iždininkas, p. Butkevičienė ir p. Burdulienė nariai. Kandidatais: pp. Laurinavičius, Dailydė ir inž. A. Šalkauskas.

Tėvai pageidavo, kad mokytojai nuolat informuotų tėvus apie vaikų laikymąsi mokykloje, ypatingai apie tuos, kurie nevisada nori paklusti bendrai tvarkai. Tad mieli tėvai nesistebėkite, jei kartais išgirsite telefoninį pranešimą iš mokyklos apie savo vaiką, kad ir su nevisai maloniomis žiniomis.

Mokyklos vedėjas p. Gaižutis kvietė tėvus palaikyti artimą kontaktą su mokytojais.

Pernykščių metų tėvų komitetas padėkojo mokytojams, klebonui kun. P. Ažubaliui ir visiems kitiems, prisidėjusiems prie lietuviškos mokyklos išlaikymo.

J. K.

Neužmiršk savo Brolių tremtyje!

Lapkričio 3 dieną., 8 val. vak.,
Šv. Agnietės italų salėje (kampas Grace ir Dundas)
"DAINA" RENGIA
LINKSMĄ ŠOKIŲ VAKARĄ
Gera kapela, bufetas ir paįvairinimai.
Pelnas skiriamas kalėdiniams pakietams Vokietijoje likusiems ligoniams ir vargan patekusiems lietuviams
Rengimo Komisija.

Lapkričio 4 d., sekmadienį, 6.30 val. vak.,
lenkų salėje, 62 Claremont St.,
muziko Br. Budriūno vadovaujamas DETROITO VYRŲ KVARTETAS,
sekmingai pasirodęs JAValstybėse,
Pirmą Kartą Koncertuoja Toronte
Programoje lietuvių ir tarptautiniai kūriniai
Visa Toronto ir apylinkės lietuvių visuomenė maloniai kviečiama skaitlingai dalyvauti. Bilietus prašome įsigyti iš anksto "Tulpės" valgykloje ar sekmadieniais po pamaldų liet. parap. salėje.
Toronto Lietuvių Dramos Mėgėjų Grupė.

Dėmesio!
Š.m. lapkričio mėn. 11 d., 3 val. p.p. šaukiamas
Uteniškių Klubo "UTENIS"
susirinkimas
Susirinkimas įvyks United Church salėje antrame aukšte
(Bathurst ir Lennox gatvių kampas)
Visus uteniškius prašome būtinai dalyvauti.
Laikinoji Klubo "Utenis" Valdyba.

FARMA 200 AKRŲ,
su gyvu ir negyvu inventorium, atiduodama dirbti iš pusės. Kreiptis: A. Švelnys, 269 Armodel Ave., Toronto.

PARDUODU gerą Hohner Tango II akordeoną 80 bosų. Kaina $110. Teirautis 351 Dovercourt Str. Tel. LO. 5174 (vakarais)

MOKAMA IKI 8% UŽ PASKOLAS
nuo 1 iki 3 metų. Garantuojama nekilnojamu turtu. Pasiūlymus siųsti raštu, nurodant sumą ir sąlygas, Dobilui per "TŽ" administraciją.

LIETUVOS ATGIMIMO SĄJŪDIS TORONTE,
š. m. lapkričio mėn. 10 d. 7 val. vakaro, 1330a Bloor St. W.
(Lansdowne kampas) II aukšte, rengia
pirmą rudens šokių vakarą
su įvairiais išgėrimais ir užkandžiais.
Kadangi vietos numeruotos, prašome iš anksto pasirūpinti bilietais. Bilietus galima gauti "Baltic" valgykloje ir Jurkšaičio krautuvėje — 921 Dundas St. W. Tel. PL. 4177.
Brangių tautiečių nuoširdžiai laukiame atsilankant.
Rengėjai.

Išnuomojamas antrame aukšte kambarys panelei arba vyrui. 52 McKenzie Cresc. Tel. OL. 4166.

Išnuomojamas didelis gražus kambarys su baldais, prie gero susisiekimo. Kreiptis: 81 Indian Rd. Crs. Telef. KE. 5836, po 6 val. vak.

Išnuomojami 2 kambariai ir virtuvė. Kreiptis 274 Clinton Str., po 6 val. vak.

Išnuomojamas erdvus naujam name butas iš dviejų kambarių ir virtuvės, be baldų (antras aukštas). Tel. MU 0605.

Išnuomojamas kambarys III-me aukšte 1-2 asmenims su teise naudotis virtuve. Skambinti telef. po 6 val. vak. LO. 8346.

Išnuomojamas kambarys su baldais III aukšte vienam vyrui ar moteriai. Galima naudotis bendra virtuve. 254 Hallam Str. Telef. OL. 5674.

Išnuomojamas visas namas iš 7 kambarių. Kaina žema, o taip pat išnuomojamas butas iš 3 kambarių ir sunrūmio I-me aukšte. 150 Grange Ave. Mielai priimama su vaikais. Kreiptis iki lapkričio 1 d. 702 Dundas St. W., o po lapkričio 1 d. — 150 Grenge Ave. J. R. Simanavičius.

Informacija apie anglis

Dabartinės kainos už toną:

Pennsylvania Anthracite, kietosios anglys, I rūšies	$25.15
Kanados antracitas	23.40
Briketai	20.40
Automatinėms krosnims (Stoker)	17.15

Visos šios anglys tinka namų apšildymui oru. Šildymui vandeniu (radiatoriais) tinka ir pigesnės anglys. Užsakyti prašome pora dienų prieš pristatymo datą. Anglys išvežiojajmos po visą Toronto, nuo pirmadienio ligi penktadienio. Viena anglių tona susideda iš 14 maišų. Mokama anglis pristačius. NORRIS Anglių b-vė garantuoja savo anglių kokybę.

Dėl smulkesnių informacijų kreiptis į:
Vytautas Aušrotas
263 Havelock St. Tel. LO. 3647
prašoma skambinti 6-9 val. vak.

LIETUVIS ELEKTROS — RADIO TECHNIKAS
Taisau įvairių firmų radio aparatus ir kitus šios srities darbus atlieku. Pareikalavus atvyksiu į Jūsų namus.
Skambinti po 4 val. vak. Tel. MU. 1364.
ANT ČEPONIS
564 Indian Grove, Toronto

INCOME INDEMNITY AGENCY
CENRAL BRANCH
414 BAY ST. TORONTO, ONT. TEL. PL. 6126
representing
CONTINENTAL COMPANIES
Mūsų atstovas Br. SERGAUTIS
Telefonas KE. 7593
Draudžia ligos, nelaimingų atsitikimų ir taupymo atvejais. Padeda įvairiais atvejais kaip vertėjas, garantuoja paskolas seniems ir naujai statomiems namams.
Kreiptis dėl informacijų betkuriuo aukščiau minėtu tel. numeriu

Visų lietuviškų laikraščių ir angliškų žurnalų
PRENUMERATAS
priima ir pratęsia įgaliotas atstovas
Vytautas Aušrotas
263 Havelock St., LO. 3647
Sekmadieniais — parapijos salėje

Lietuvis pigiai perveža baldus,
bagažą, prekes ir kit.
VEŽAMA IR Į PROVINCIJĄ.
Kreiptis:
235 Pacific Ave., Toronto, Ont.
Telefonas MU. 1214

IŠNAUDOKITE RETĄ PROGĄ!
Toronte, lietuvių ir kitų europiečių apgyventame rajone Dundas gatvėje, parduodamas pilnon nuosavybėn gražiai įrengtas
RESTORANAS - DELIKATESSEN
su dviejų aukštų mūriniu namu, turinčiu 6 patalpas ir rūsį. Kaina: už valgyklą ir jos įrengimus $4000; namas su sklypu $13.000, įnešti $3000. Išviso kaina $17.000, o įnešti $7000. Likusieji ilgam išsimokėjimui.
Parduodama dėl pakeitimo kito biznio.
Teiraukitės telefonu Toronto ME. 6498.

Dėmesio!
pergabena baldus, bagažą ir kitokį transporto patarnavimą
pigiai atlieka STANLEY VASARAJS (latvis)
Gabenama ir į užmiestį
9 Delaware Ave. Toronto, Ont. Telef. (nuo 6 val. vak.) OL 1403

KINO "CENTRE" 772 Dundas St. W. Toronto
Kasdien nuo 6 val. vak. Jaukiai apšildyta — grynas oras

Ketvirtadienį — šeštadienį, lapkričio 1-3 d.
WELLS FARGO — Joel McCrea, Francis Dee
GYPSY WILDCAT — spalvota — Maria Moutez, Jon Hall

Pirmadienį — trečiadienį, lapkričio 5-7 d.
RETURN OF MONTE CRISTO — Louis Hayward, B. Britton
MA & PA KETTLE — Marjorie Main, Peraj Kilbride

LINKSMI IR ĮDOMŪS PRIEDAI KIEKVIENOJ PROGRAMOJ
Prie kiekvienos programos rodoma nauja "Savaitinė apžvalga"

"The Canada Life Assurance Company",
ATSTOVAS TORONTE ir VERTĖJAS
Adolfas BAJORINAS
Nurodomi patogiausi taupymo planai šeimos ir vaikų ateičiai užtikrinti, apdraudžiama gyvybė.
Atliekami vertėjo patarnavimai įstaigose, padaromi dokumentų patvirtinti vertimai. Duodamos anglų kalbos pamokos ir konversacijos
Kreiptis šiokiadieniais nuo 7 val. iki 8 val. vakarais, išskyrus antradienius: 941 Dundas St. W. ("Tėviškės Žiburių" pataipos), tel. EM. 3-4265. Kitu metu: 43 Thome Cres., Toronto, tel. ME 8951

MONTREAL, Que.

Kanados Kunigų Vienybės suvažiavimas

Š.m. lapkričio 14 d., trečiadienį, 10 val. įvyksta Kanados Kunigų Vienybės suvažiavimas Montrealy, Šv. Kazimiero parapijos klebonijos patalpose — 3426 Partenais Str., tel. AM. 9930, pas Didžiai Gerb. Kleb. kun. J. Bobiną. Į suvažiavimą pakviesti J.E. vysk. V. Brizgys ir Jo Prakilnybė prel. J. Balkūnas, Centro Valdybos pirmininkas.

Bus svarstoma svarbūs klausimai. Kviečiame visus Kanados lietuvius kat. kunigus dalyvauti.

Valdyba.

ML Bičiulių D-jos narių susirinkimas

kviečiamas šį sekmadienį, lapkričio 4 d., tuoj po pamaldų AV parapijos s alėje. Dienotvarkėje numatyta valdybos pranešimai, svarstoma tolimesnė draugijos veikla: Mažosios Lietuvos Dienos minėjimas, aukų vajaus klausimas bei einamieji reikalai.

Kviečiame visus Montrealio lietuvius, narius, norinčius įstoti nariais ir prijaučiančius dalyvauti.

Mažoji ir Didžioji — viena Lietuva!

Montrealio MLBD-jos V-ba.

— Dr. J. Sungaila laiko McGill universitete medicinos egzaminus teisėms įgyti.

"Spaudos" ar "NL" balius?

KLCT pasiskelbė rengianti Montrealyje spaudos balių ir kreipėsi į organizacijas, kviesdama tą dieną susilaikyti nuo parengimų. Toks kvietimas paremti KLCT pastangas spaudai būtų visai suprantamas, jeigu tai tikrai būtų lietuviškosios spaudos balius. Deja, taip nėra.

Žodis "spauda", kad ir siauriausia periodinės spaudos prasme, apima Kanadoje bent tris lietuviškus savaitraščius—"NL", "Tėv. Žiburius" ir "Laisv. Lietuvą". Ar tie laikraščiai lygiai KLCT spaudos baliuje atstovaujami? Kas buvo buvusiuose KLCT spuados baliuose, tas puikiai žino, kad taip nėra.

Pirmiausia, jeigu jau tikrai spaudos, o ne "NL" balius ruošiamas, tai jį turėtų ruošti ne vien KLCT, bet ir kitų dviejų laikraščių leidėjai ar juos remiančios organizacijos. Kadangi toki baliai, be ko kita, siekia ir lėšų sudarymo, tai ir jomis turėtų būti pasidalinama. Tačiau šia linkme KLCT nei mažiausio žesto niekad nėra padariusi. Visa, kas liečia kitus laikraščius, spaudos baliuje jie atstovaujami tik laisvanorių platintojų, jei tokių susiranda. Tuo tarpu įžanginėse kalbose rengėjai neretai, beaimanuodami "nepartinės" "NL" piniginiais reikalais, gana neskoningai pabrėžia, kad visai kas kita su "partiniais" laikraščiais, kurie turį pastovias pajamas iš savo vienminčių . . .

Užtat lig šiol KLCT ruošti spaudos baliai ne kas kita, kaip "NL" baliai, labai maža ką bendro teturį su visa Kanados lietuvių spauda. Tuo tarpu būtų tikrai gražu, jeigu spaudos baliai atitiktų tai sąvokai ir tikrai būtų bendri. Tatai gal į sveikatą išeitų ir spaudai ir visuomenei, kadangi dabartinė padėtis jau visiems darosi taip aiški, jog tų balių lankytojų ratelis vis siaurėja ir tikrai artėja prie partinių "NL" vienminčių apimties.

Montrealietis.

— Spalio 21 d. Aušros Vartų parapijos salėje įvyko Montrealio at-kų susirinkimas. Buvo padarytas pranešimas iš At-kų suvažiavimo, aptarti bėgamieji reikalai. Plačiau sustota prie jaunųjų at-kų organizavimo. Specialų referatą ateinančiam susirinkimui paruoš p. Styra.

— Sekmingai vyksta klebono kun. J. Kubiliaus iniciatyva suorganizuoti anglų ir prancūzų kalbų kursai. Prancūzų kalbą dėsto pats kleb. J. Kubilius, anglų — Kanadoje gimusi lietuvaitė p-lė Bendžaitytė. Abi kalbos dėstomos po dvi grupes — pradedančiųjų ir pažangiųjų.

— Per 60 metų persiritęs F. Dubauskas po mėnesį ir ilgiau, pavieši kas metą Amerikoje pas seserį Ohio ūkyje ar netoli Rochester, N.Y., pas dukterį. Jis gyvai seka mūsų spaudą ir domisi politikos klausimais. Pasakoja, kad Amerikoje žmonės turi kalboms tik dvi temas: būsimasis karas ir būsianti krizė, kaip neišvengiami mūsų laikotarpiui ir abiejų bijoma.

Šokių vakaras

Lapkričio 10 dieną Aušros V. parapijos salėje įvyksta linksmas šokių vakaras. Pradžia 8 val. v. Kadangi šokių bei bendrai pobūvių sezonas jau baigiasi, tad visi jauni ir seni kviečiami dalyvauti. Gros "Melodijos" kapela.

MJ A-kai.

— Pereitą sekmadienį Šv. Kazimiero bažnyčios salėje įvyko Šv. Onos vakarienė. Susirinko nemažas būrys. Kaip svečiai dalyvavo AV parapijos klebonas kun. J. Kubilius SJ, ir kun. Rickus. Pasibaigus vakarienei buvo paskelbta turtinga loterija, o po jos šokiai.

— Pereitą sekmadienį Montrealio miestas buvo iškilmingai pasipuošęs vėliavomis, sutikdamas Kristaus Karaliaus šventę. Aušros Vartų parapijos bažnytėlę, tuo tarpu, paįvairino ir papuošė savo giesmėmis vietinis choras.

— Lapkričio 18 d. Šv. Kazimiero parapijos komitetas ruošia rudeninę kazimieriečių parap. vakarienę, kurios metu, be valgių, bus įvairūs pamarginimai.

— Tarp lietuvių, kurie baigė pasistatyti naujus moderniškus namus yra Juozas Kuprevičius, Ville LaSalle ir J. Kajeckas, Ville Jacques Cartier. Kajeckas, vienas gerų Šv. Kazimiero parapijos choro tenorų. Visą vasarą taip statyba buvo užimtas, kad neatvykdavo giedoti. Dabar vėl dalyvauja. Namų statytojas Alesius Naginė baigia visą eilę naujų namų Notre Dame de Grace miesto dalyje, o P. Vizbara ir Šlapelis įsirengė gražius namus toje pat miesto dalyje.

V.

Atitaisymas

Praeitame "TŽ" numery korespondencijoje apie pp. Kardelių jubiliejų paniekintos senosios lietuvių organizacijos ir senkuriai. Sakoma, kad niekas iš organizacijų ir žymesnių senkurių jubiliatų nesveikinę. Tai netiesa, iš senkurių pp. Kardelius sveikino didžiausių organizacijų pirmininkai: KLB — LOKo pirmininkė p. Juškevičienė, Tautos Fondo vardu p. M. Arlauskaitė, DLK Vytauto klubo prezidentas p. D. Norkeliūnas ir kiti, tai vis žymieji senkuriai veikėjai. Toliau sveikino KLCT vicepirmininkas agr. K. Andruškevičius, bendradarbių vardu p. K. Otto, Montrealio ALOKo vardu Dr. H. Nagys, LASo vardu p. J. Lukoševičius, Dramos akt. p. A. Dikinis, "Šviesos" vardu p. J. Parojus ir šiltai pasveikino p. L. Balzaras. Čia tik vietiniai sveikinimai, betgi dar apie 40 sveikinimų buvo iš toliau. Tai kamgi visuomenę klaidinti, kad niekas jubiliatų nesveikino? Gerai lietuviška patarlė sako:: "Jei nori mušti, tai ir pagalį susirandi". Korespondentas ,atrodo, kai ką matė, bet nepastebėjo, kad visuomenė, kurios buvo apie 300, tremtiniams paremti suaukojo apie $150, kas juk yra labai gražu.

Viena iš dalyvių M. L.

Lietuviška vyrų ir moterų rūbų siuvykla
Darbas atliekamas pagal paskutines madas
K. ARDAVIČIUS
828 DUNDAS STREE W., TORONTO

AR JŪS PAGEIDAUJATE PIRKTI NAMUS?

PARDUODAMA:

1. KINO TEATRAS. Punki proga. Reikalingas partneris apis $10.000. Informacijų kreiptis pas V. Andrejauską-Andrews.
2. $11.300, 6-šių kambarių namas prie St. Clair gatvės. Apšildomas vaideniu su alyva. Garažas. Įmokėti tik $4.000. Kreiptis pas A. Garbenis.
3. $14.500 arba pasiūlymas. Prie Sunnyside Ave. 8-nių kambarių su veranda. Vaudeniu su alyva apšildomas. Įmokėti apie $5.000.

Kreiptis: A. GARBENIS — vakarais — HY. 1543
arba V. ANDREJAUSKAS-Andrews

H. M. DAVY & Co
REAL ESTATE BROKERS
105 RONCESVALLES AVE.
TELEF. LA. 2763 arba LA. 6101